

הראל חברה לביטוח בע"מ

**דוח ביניים ליום
30 בספטמבר 2020**

תוכן העניינים

1.....	תיאור החברה	1
1	כללי	1.1
1	בעלי המניות בחברה	1.2
2.....	מצב כספי ותוצאות הפעולות, הון עצמי ותזרים המזומנים	2
2	שינויים מהותיים בעסקי הקבוצה ואירועים בתקופת הדוח	2.1
7	שינויים מהותיים בעסקי הקבוצה ואירועים לאחר תקופת הדוח	2.2
7	התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של הקבוצה	2.3
9	חקיקה והסדרה בתחומי פעילות הקבוצה	2.4
15	תמצית נתונים מהדוחות הכספיים המאוחדים של הראל ביטוח	2.5
21	פרטים עיקריים נוספים והשפעות עיקריות נוספות לפי מגזרים	2.6
24	נזילות ומקורות מימון	2.7
25.....	היבטי ממשל תאגידי	3
25.....	גילוי בנושא יחס כושר פירעון כלכלי	4
28.....	בקורות ונהלים לגבי הגילוי	5

דוח הדירקטוריון

הראל חברה לביטוח בע"מ

דוח הדירקטוריון

לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020

דוח הדירקטוריון לתשעת החודשים שהסתיימו ב- 30 בספטמבר 2020 ("תקופת הדוח"), מבטא את השינויים העיקריים במצב העסקי של הראל חברה לביטוח בע"מ ("הראל ביטוח" או "החברה") בתקופה זו, והוא נערך בהתחשב בכך שבידי הקורא גם הדוח התקופתי המלא של החברה לשנת 2019, אשר פורסם ביום 31 במרץ 2020 ("הדוח התקופתי").

דוח הדירקטוריון כולל גם מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה שקיימת בחברה במועד הדוח וכולל הערכות של החברה או כוונות שלה, נכון למועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על-ידי הופעת מילים כגון: "החברה/הקבוצה מעריכה", "החברה/הקבוצה סבורה", "צפוי/ה" וכדו', אך ייתכן, כי הופעת מידע צופה פני עתיד יופיע גם בניסוחים אחרים.

1 תיאור החברה

1.1 כללי

הראל ביטוח הינה חברה פרטית, בשליטה מלאה של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ ("הראל השקעות"). הראל השקעות הינה חברה ציבורית, שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב, החל משנת 1982. פעילותה של הראל השקעות, באמצעות חברות שבשליטתה, בשוק הביטוח והחיסכון ארוך הטווח וכן בשירותים פיננסיים ושוק ההון ("הקבוצה").

פעילות הביטוח נעשית ע"י החברה עצמה ובאמצעות אי.אם.אי - עזר חברה לביטוח משכנתאות בע"מ (בשליטה מלאה) ("EMI").

הפעילות בתחום חיסכון ארוך הטווח נעשית הן באמצעות החברה והן באמצעות חברות בנות, שהינן חברות מנהלות של קופות גמל וקרנות פנסיה, כדלקמן: קרן החיסכון לצבא הקבע – חברה לניהול קופות גמל בע"מ (בשליטה מלאה) ("קחצ"ק"); לעתיד חברה לניהול קרנות פנסיה בע"מ (בשליטה בשיעור 79%), המנהלת קרן פנסיה ותיקה ("לעתיד").

עד תום הרבעון הראשון של 2020, החברה פעלה בתחום הפנסיה והגמל גם באמצעות החברה הבת - הראל פנסיה וגמל בע"מ ("הראל פנסיה וגמל"), שהינה חברה מנהלת של קרנות פנסיה וקופות גמל. ביום 1 באפריל 2020 נכנס לתוקף השינוי המבני בקבוצה אשר במסגרתו הועברו מלוא החזקותיה של החברה בפנסיה וגמל להראל השקעות. לפרטים נוספים אודות השינוי המבני כאמור ראו באור 9 בדוחות הכספיים.

פעילות בתחום המשכנתא ההפוכה – באוגוסט 2020 החלה החברה, באמצעות החברה הבת - הראל +60 בע"מ ("הראל +60"), לפעול בתחום ההלוואות לכל מטרה לבני 60 ומעלה.

1.2 בעלי המניות בחברה

הראל השקעות הינה בעלת מלוא הון המניות של החברה. בעלי המניות העיקריים בהראל השקעות הינם משפחת המבורגר - יאיר המבורגר, גדעון המבורגר ונורית מנור (בסעיף זה: "בעלי המניות") המחזיקים בכ- 46.49% מזכויות ההצבעה ומהון המניות המונפק של הראל השקעות.

ההחזקה של בעלי המניות בהראל השקעות הינה בעיקר באמצעות ג.י.ן ייעוץ כלכלי וניהול השקעות 2017 שותפות מוגבלת בשליטתם ובבעלותם המלאה של בעלי המניות, בה הם מחזיקים כשותפים מוגבלים, באמצעות חברות פרטיות בבעלותם המלאה ("השותפות ג.י.ן") וכן מחזיקים בשותף הכלכלי בשותפות ג.י.ן.

2 מצב כספי ותוצאות הפעולות, הון עצמי ותזרים המזומנים

2.1 שינויים מהותיים בעסקי הקבוצה ואירועים בתקופת הדוח

2.1.1 השפעות משבר נגיף הקורונה על פעילות הקבוצה

בשל התפרצות נגיף הקורונה בתחילת שנת 2020 ("משבר הקורונה"), מדינות רבות בעולם, וביניהן ישראל, נוקטות באמצעים שונים לצמצום החשיפה לנגיף, לרבות מגבלות תנועה והתקהלות, צמצום כח אדם במקומות העבודה, קביעת הנחיות לבידוד אנשים אשר יש חשש כי נדבקו בנגיף, וסגירת מקומות בילוי ופנאי. חלק מהמגבלות הוסרו במהלך חודש מאי 2020 כחלק מצעדי החזרה לשגרה, אולם בחודש ספטמבר 2020, בעקבות מה שנחזה כהתפרצות גל תחלואה נוסף של הנגיף, הוטלו מגבלות חדשות, שעיקרן צמצום התקהלויות ופעילות במרחב הציבורי תוך פגיעה בהיקף ואופי הפעילות במגזר העסקי הפרטי. הסרת המגבלות החלה באופן מדורג במהלך חודש אוקטובר 2020.

נוכח הדאגה לבריאות העובדים ולשלומם, הנהלת הקבוצה נוקטת מתחילת המשבר בפעולות על מנת להקטין את הסיכון לעובדי הקבוצה. הקבוצה קיבלה מספר החלטות לגבי צמצום עבודה במשרדי החברה, בהתאם להנחיות ולהמלצות אשר מפורסמות על ידי משרד הבריאות מעת לעת, תוך היערכות והתאמת אופן העבודה לעבודה מהבית ותוך הקפדה על המשך מתן שירות רציף ותקין ללקוחותיה של הקבוצה ולסוכניה.

בהתאם לרגולציה המחייבת את הקבוצה במוכנות לתרחישי המשכיות עסקית, והודות למודעות הגבוהה של הקבוצה לחשיבות מתן השירות ללקוחותיה, וההשקעה שנעשתה על ידי הקבוצה בשלוש השנים האחרונות בטכנולוגיה ובדיגיטל, בידי הקבוצה פתרונות למתן שירות תקין ורציף ללקוחותיה גם בעתות חירום והקבוצה הייתה ערוכה להמשך הפעילות העסקית במתכונת מותאמת למשך כל תקופת המשבר.

נכון למועד פרסום הדוח, מרבית עובדי החברה שבו לפעילות סדירה ממשרדי החברה תוך הקפדה ושמירה על כללי הזהירות שמטרתם למנוע הדבקה בנגיף הקורונה. חלק מעובדי החברה ממשיכים לעבוד בצורה של "קפסולות" נפרדות, כך שהעבודה מתבצעת לסירוגין ממשרדי החברה ובחיבור מרחוק מהבית.

התפשטות הנגיף ואמצעי ההתגוננות שפורטו לעיל, הביאו לפגיעה כלכלית מהותית ומגמות שליליות בכלכלה העולמית ובכלכלה הישראלית. להערכת החברה, משבר הקורונה הינו אירוע מתגלגל ואין ודאות ביחס למועד סיומו ולמידת השפעתו על נכסי הקבוצה ותוצאות הקבוצה.

הערכות החברה ביחס להשפעות משבר הקורונה על פעילותה של הקבוצה, ומידע זה, ככל שהוא כלול בדוח זה, כוללים גם מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. הערכות אלה עשויות שלא להתממש, כולן או חלקן, או להתממש באופן שונה ואף שונה מהותית, בין היתר ככל שיחולו שינויים בהנחיות הגורמים המוסמכים בארץ ובעולם האמונים על ההתמודדות עם התפרצות הנגיף.

להלן ההשפעות העיקריות של משבר הקורונה על הקבוצה:

א. השקעות ותשואות בשוק ההון

בעקבות משבר הקורונה, נרשמו ברבעון הראשון של שנת 2020 ירידות שערים חדות בשוקי ההון בעולם ובישראל, תנודות בשערי מטבעות החוץ ועליה בתשואות של אגרות החוב הקונצרניות, בשל עליה ברמות הסיכון ובאי הוודאות. הרבעון השני והרבעון השלישי של שנת 2020, התאפיינו, לעומת זאת, בעליות

שערים משמעותיות בשוקי ההון בעולם ובישראל אשר קיזזו לחלוטין את ירידות השערים של הרבעון הראשון של שנת 2020, ואף מעבר לכך.

כמו כן, בנטרול השינוי המבני כאמור בסעיף 2.1.6, חל קיטון של כ-1 מיליארדי ש"ח בשווי הנכסים המנוהלים בידי הקבוצה ליום 30 בספטמבר 2020 לעומת סוף שנת 2019. יצוין כי נכון לסמוך לתאריך פרסום הדוחות הכספיים, חזר שווי הנכסים המנוהלים בידי הקבוצה לרמתו בסוף שנת 2019, ואף מעבר לכך.

בנוסף, בהתאם למנגנון גביית דמי הניהול הקבוע בהסדר התחיקתי, חברת ביטוח לא תגבה דמי ניהול משתנים בגין פוליסות תלויות תשואה שנמכרו בין השנים 2003-1991 עד להשגת רווחי השקעה בגין הנכסים העומדים כנגד התחייבויות תלויות תשואה, שיכסו את הפסדי ההשקעות שנצברו. בהתאם למנגנון המתואר לעיל, בשל תשואות ריאליות שליליות בפוליסות משתתפות ברווחים שנמכרו כאמור בין השנים 2003-1991, החברה לא גבתה דמי ניהול משתנים מתחילת שנת 2020, אלא דמי ניהול קבועים בלבד. כל עוד לא תושג תשואה ריאלית חיובית שתכסה את הפסדי ההשקעות שנצברו לחובת המבוטחים, לא תוכל החברה לגבות דמי ניהול משתנים בגין הפוליסות כאמור. נכון ליום 30 בספטמבר 2020, אומדן דמי הניהול שלא ייגבו בשל התשואה השלילית עד להשגת תשואה חיובית מצטברת, הסתכם בסך של כ-36 מיליוני ש"ח לפני מס. יצוין כי, לאחר תאריך הדוח ועד בסמוך לתאריך פרסום הדוחות הכספיים, חלו עליות נוספות בשוקי ההון אשר קיזזו לחלוטין את הפסדי ההשקעות שנצברו לחובת המבוטחים, כך שלא נותרה יתרת דמי ניהול משתנים בגין הפוליסות האמורות שלא תגבה בהתאם למנגנון לעיל.

יודגש כי האמור לעיל באשר להתפתחויות לאחר תאריך הדוח מבוסס על המידע המצוי בידי החברה בסמוך לתאריך פרסום הדוחות הכספיים וכי נתונים אלו הינם חלקיים בלבד ואינם כוללים רכיבים אחרים של הכנסות (הפסדים) מהשקעות ואת השפעת יתר פעילות הקבוצה על ההון העצמי ונכסיה.

ב. השלכות על עסקי הקבוצה

בעקבות משבר הקורונה, חלה ברבעון הראשון של שנת 2020 עליה בפדיונות בעיקר במוצרי החיסכון, קופות הגמל וההשתלמות וחוזי השקעה. במהלך הרבעון השני של שנת 2020 חלה התמתנות והם שבו לרמתם הנורמטיבית טרום המשבר.

בנוסף, ברבעון הראשון של שנת 2020 חלה עליה משמעותית בבקשות לביצוע שינויי מסלול בסכומים המנוהלים בקופות הגמל וההשתלמות וכן בקרנות הפנסיה, כאשר המגמה הייתה מעבר מאפיקים הכלליים/המנייתיים לאפיקים סולידיים. מגמה זו השתנתה החל מהרבעון השני של שנת 2020, וניכרת חזרה לאפיקים הכלליים/המנייתיים.

באשר למבטחי המשנה עימם מתקשרת הקבוצה, הרי שלמיטב ידיעת החברה, אין שינוי מהותי לרעה במצבם.

ג. השפעה על המכירות בקבוצה

התפשטות נגיף הקורונה גרמה לצניחה בשווקים ולפגיעה בעובדים רבים במשק, שהוצאו לחל"ת או פוטרו. מצב זה גרם לירידה משמעותית במכירות חדשות בתחילת המשבר, אשר לאחריו החלה התאוששות מרשימה, שבאה לידי ביטוי בתוצאות הרבעון השלישי של השנה.

תוצאות תשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 מצביעות על ירידה קלה בלבד במכירות של פוליסות חדשות בענפי חיסכון ארוך טווח, וזאת לעומת היקפי המכירות האופייניים בענפים אלו בתקופה המקבילה אשתקד.

בענפי סיכוני הבריאות והחיים, ההתאוששות הייתה מהירה ולאחריה חל גידול משמעותי בהיקפי המכירות, ביחס למכירות בתקופה המקבילה אשתקד, וזאת בין היתר כתוצאה משילוב כלים טכנולוגיים למכירה מרחוק.

המכירות בענף ביטוחי הרכב, הדירות והעסקים לא נפגעו במהלך התקופה האמורה, ואף חל גידול

משמעותי במכירות שלהם, ביחס לתקופה המקבילה אשתקד. הגידול המשמעותי ביותר נרשם במכירות מוצר הרכב "הראל סוויץ'", הכולל רכיב תשלום משתנה בהתאם לרמת הנסיעה ברכב.

כתוצאה מעצירה כמעט מוחלטת של הטיסות לחו"ל, בחלק מתקופת הדוח, החברה לא מכרה פוליסות ביטוח נסיעות לחו"ל. במהלך הרבעון השלישי של 2020 החברה שבה למכור פוליסות ביטוח נסיעות לחו"ל תוך החרגה של מספר יעדים בעולם, בהם נתוני התחלואה גבוהים. יצוין, כי לירידה בהיקפי מכירת הפוליסות כאמור, אין השפעה מהותית על תוצאות החברה. בשלב זה, אין באפשרות החברה להעריך את היקף השפעת משבר הקורונה על המכירות העתידיות.

ד. התאמות בשכר ובכח האדם בקבוצה

במהלך התקופה בה הוטלו מגבלות התנועה וההתקהלות, מרבית עובדי החברה עבדו באמצעות גישה מרחוק למערכות החברה, כאשר בשל המצב והשפעתו על פעילות הקבוצה הוציאה החברה במהלך חודש מרץ 2020 כ-900 מעובדיה לחל"ת ועובדים נוספים הוצאו לחופשה על חשבון יתרת ימי החופשה הצבורה שלהם, עד לאחר חג הפסח. החברה העניקה לכל עובד שהוצא לחל"ת מענק חד פעמי בסך של 5,000 ש"ח, על מנת להקל עליהם בתקופת חג הפסח.

בהמשך לכך, ביום 23 באפריל 2020, החליטה החברה, על נקיטת שורה של צעדים בנושאים הקשורים לשכר וכח אדם בקבוצה, כמפורט להלן: כ-700 מתוך כ-900 העובדים שהוצאו לחל"ת במהלך חודש מרץ 2020, שבו לעבודה בתחילת חודש מאי 2020. העסקתם בקבוצה של כ-200 עובדים, המהווים כ-4% מתוך כ-5,000 עובדי הקבוצה, הסתיימה.

על מנת לאפשר את חזרתם לעבודה של עובדי החברה שהוצאו לחל"ת, החליטה החברה על שורה של צעדים, כמפורט להלן: (1) קיצוצי שכר למשך שנה - שכר בעלי השליטה קוצץ ב-20%, שכר המנכ"ל קוצץ ב-10%, שכר המנהלים הבכירים בחברה קוצץ ב-7%, שכר הדירקטורים בחברה ובהראל השקעות, קוצץ ב-7%, וזאת בהמשך לבקשת הדירקטורים להשתתף בתכנית ולתרום את חלקם, ולאחר אישור ועדת התגמול והדירקטוריון; (2) ביטול תוספות שכר - בשנים 2021 ו-2022 לא תהיינה תוספות שכר לכלל מנהלי ועובדי הקבוצה; (3) ניכוי ימי חופשה שנתית - מכל עובד המשתכר מעל השכר הממוצע במשך ינוכו ארבעה ימי חופשה סה"כ בשנה הקרובה (עד מאי 2021). מכל עובד המשתכר מתחת לשכר הממוצע במשך ינוכו שני ימי חופשה בשנה הקרובה; (4) קרן הלוואות לעובדים - החברה הקימה קרן למתן הלוואות לעובדי החברה המצויים בקשיים ואשר סיימו את העסקתם בחברה.

ביום 30 בנובמבר 2020, החליטה החברה על ביטול ניכוי ימי החופשה השנתית מהעובדים, כאמור בסעיף קטן (3) לעיל וכן על סיום קיצוצי השכר האמורים בסעיף קטן (1) לעיל.

ה. השפעות נוספות על תוצאות הקבוצה

בהתאם לכללי החשבונאות ובהתאם למכתב רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון מיום 19 באפריל 2020, וכן בהתאם לנהלי החברה בעניין חישוב שווי נכסים לא סחירים, בחנה הקבוצה את השווי של הנכסים הלא סחירים, אשר התגבשו בהם סממנים מובהקים לירידת ערך מהותית וזאת תוך הפעלת שיקול דעת מקצועי נאות. בחינת ירידת הערך כללה, בין היתר, ביצוע בחינה של נכסי הנדל"ן בארץ של הקבוצה לרבות הסתמכות על חוות דעת שנתקבלו ממעריכי שווי חיצוניים לעניין שיעור ההיוון והנחות העבודה שעמדו בבסיס הערכות השווי. כמו כן, נערכה בחינה ביחס להשקעות פיננסיות אחרות, לרבות קרנות השקעה ונדל"ן בחו"ל, בהתבסס על המידע העדכני ביותר שברשות החברה לרבות קבלת התייחסויות ממנהלי הנכסים והקרנות לקיומה של אינדיקציה לירידת ערך. בעקבות הבחינה כאמור רשמה החברה בתקופת הדוח ירידת ערך בגין נכסים לא סחירים בנוסטרן בסך של כ-121 מיליוני ש"ח ובגין פוליסות משתתפות ברווחים בסך של כ-200 מיליוני ש"ח. יצוין כי לירידות הערך בפוליסות משתתפות ברווחים כאמור אין השפעה ישירה על תוצאות החברה.

כמו כן, בחנה הקבוצה את הצורך בעדכון בחינת ירידת ערך נכסים בלתי מוחשיים לרבות מוניטין. עדכון בחינת ירידת הערך בטרם חלוף שנה ממועד הבחינה הקודמת, נדרש באותם פעילויות בהם מתקיימים סממנים לירידת ערך בעקבות השלכות משבר הקורונה. לאחר בחינת סממנים אלו ובחינת סכומים ברי

השבה במידת הצורך, נמצא כי הסכום בר השבה של פעילויות הפנסיה, הגמל וההשתלמות, ועסקי ביטוח משכנתאות, גבוה מערכם בספרים ואין צורך בירידת ערך.

לגבי יתרות רכוש קבוע והוצאות רכישה נדחות (DAC), הבחינה שערכה החברה העלתה שלא קיימים סממנים לירידת ערך כמפורט לעיל.

ו. סיכוני סייבר

כפי שצוין לעיל, משבר הקורונה הביא להרחבה משמעותית של עבודת עובדים מבתיים ושינוי תרבותי שהביא עמו אתגרי אבטחת מידע. העבודה מהבית נעשתה באמצעות מערכת מאובטחת שחייבה הפעלת מנגנוני בקרה בהיקף רחב. תוך כדי התארגנות החברה לשינויים כאמור, חלה עליה בהיקף מתקפות הסייבר שחייבה התמודדות בזמן אמת במציאות מורכבת מבחינת זמינות כ"א. כחלק מההיערכות הכוללת של החברה, ננקטו צעדים משמעותיים למיגון החברה הן בהיבטי תשתית והן בהיבט איומי הסייבר הרבים שאפיינו את התקופה הזו. לאורך כל התקופה, החברה קיבלה עדכונים שוטפים ממקורות מודיעיניים וכן מרשות הסייבר בדגש על מתקפות phishing, ביצוע בדיקות מקיפות של חוסן הסייבר הארגוני, כל זאת בהתחשב באיומים המשתנים, תוך ביצוע פעולות אקטיביות בתשתיות ההגנה של החברה. החברה תגברה את צוותי מערך הסייבר לטובת מתן מענה מהיר לפניות של עובדים, ספקים ולקוחות. בנוסף, תוגבר מערך הבקרה והתחקור לטובת איתור ניסיונות חשודים לביצוע חיבור מרחוק לרשת החברה וניסיונות לדלף מידע. במקביל המשכה החברה בהגברת מודעות העובדים והסוכנים של החברה לאיומי הסייבר הרלוונטיים לתקופת משבר הקורונה.

ז. תביעות ייצוגיות

על רקע ההגבלות על פעילות המשק שהוטלו בעקבות משבר הקורונה, הוגשו, במהלך תקופת הדוח, ארבע תובענות ובקשות לאישורן כייצוגיות נגד החברה ונגד חברות ביטוח נוספות ("הנתבעות") בתחומי ביטוח רכב (חובה, מקיף וצד ג'), דירות ובתי עסק, וזאת בטענה כי המבוטחים בענפי ביטוח אלו זכאים, כביכול, להשבה של דמי ביטוח, אשר שולמו על ידיהם, לכאורה, ביתר, בשל הפחתה נטענת ברמת הסיכון אליה היו חשופות הנתבעות בביטוחים אלו בשל צמצום פעילות המשק. לפרטים נוספים ראו באור 7א' לדוחות הכספיים. החברה סבורה כי בניגוד לנטען בתביעות אלו, הוראות הדין ופוליסות הביטוח אינן מחייבות השבה של דמי ביטוח כפי שמתבקש במסגרת תביעות אלו.

ח. נזילות ומקורות מימון

ראו סעיף 2.7.2 להלן.

2.1.2 יישום למפרע של חוזר הממונה בעניין בדיקת נאותות העתודה (LAT)

ביום 29 במרץ 2020 פורסם חוזר ביטוח 5-2020-1, שעניינו תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות – בדיקת נאותות העתודה (LAT) ("החוזר"). בהתאם לחוזר שונתה רמת ההקבצה באופן שניתן לחשב את ה-LAT ברמת כל מגזר ביטוח חיים ביחד. בהתאם לחוזר תחום הסיעוד ימשך ויחושב בנפרד. הוראות החוזר נכנסו לתוקף ברבעון הראשון של 2020 בדרך של יישום למפרע. יודגש כי כלל השפעות החוזר קיבלו ביטוי בענף ביטוח חיים ולא הייתה לחוזר השפעה על מגזרי הפעילות והענפים האחרים של הקבוצה. ההשפעה של היישום למפרע על תוצאות התקופה המקבילה אשתקד והרבעון המקביל אשתקד ועל תוצאות שנת 2019 הינה גידול ברווח הכולל בענף ביטוח חיים בסך של כ-289 מיליוני ש"ח (כ-189 מיליוני ש"ח לאחר מס), כ-179 מיליוני ש"ח לפני מס (כ-117 מיליוני ש"ח לאחר מס), וכ-329 מיליוני ש"ח לפני מס (כ-218 מיליוני ש"ח לאחר מס), בהתאמה. ההשפעה של היישום למפרע על יתרת העודפים ליום 1 בינואר 2020 הינה גידול בסך של כ-464 מיליוני ש"ח לאחר מס. לפירוט נוסף ראה באור 2ג' בדוחות הכספיים.

2.1.3 יישום תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות – פרמיית אי נזילות

ביום 7 ביוני פורסם תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות – פרמיית אי נזילות ("החוזר") אשר קובע כי ניתן להוסיף לריבית חסרת סיכון המשמשת בחישוב בדיקת נאותות העתודות

פרמיית אי נזילות בשיעורים שונים. החוזר קובע שיעור פרטני לפרמיית אי נזילות, שישמש בעת חישוב בדיקת נאותות העתודות עבור פוליסות ביטוח סיעודי פרט, ביטוח רכב חובה וביטוחי חבויות. החוזר יושם לראשונה בדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020 כשינוי אומדן בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי מספר 8 (IAS). בעקבות יישום החוזר הקטינה החברה בתקופת הדוח את ההתחייבויות הביטוחיות בענף סיעוד פרט ובמגזר ביטוח כללי בסך של כ-393 מיליוני ש"ח וכ-40 מיליוני ש"ח (כ-14 מיליוני ש"ח בענף רכב חובה וכ-26 מיליוני ש"ח בענף ביטוחי חבויות) בהתאמה, והגדילה את הרווח לפני מס ואת הרווח הכולל לפני מס בסכומים האמורים. לפירוט נוסף ראה באור 9 בדוחות הכספיים.

2.1.4 יישום חוזר לעניין אופן הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת חישוב בדיקת נאותות העתודה (LAT)

ביום 10 ביוני פורסם חוזר לעניין אופן הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת חישוב בדיקת נאותות העתודה (LAT) ("החוזר") אשר מטרתו לספק הבהרות באשר לאופן היישום של ההוראות הנוגעות לזכאותה של חברת ביטוח להתייחס לפער שבין העלות המופחתת לבין השווי ההוגן של נכסים שאינם רשומים בדוח על המצב הכספי בשווי הוגן, למעט אגרות חוב מיועדות, בעת בדיקת נאותות העתודה ("UGL"). החוזר יושם לראשונה בדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020 כשינוי אומדן בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי מספר 8 (IAS). בהתאם להוראות החוזר, אישר הדירקטוריון של החברה את מדיניות ההקצאה של החברה. בעקבות יישום החוזר, נכסים שיוחסו בעבר למגזר ביטוח חיים ושבגינם קיים עודף שווי הוגן מעל ערכם בספרים מיוחסים כעת למגזר בריאות. כתוצאה מכך הקטינה החברה בתקופת הדוח את ההתחייבויות הביטוחיות במגזר בריאות בסך של כ-156 מיליוני ש"ח, והגדילה את הרווח לפני מס ואת הרווח הכולל לפני מס בסכום האמור. לפירוט נוסף ראה באור 9 בדוחות הכספיים.

2.1.5 פרסום תשקיף מדף של הראל הנפקות

לעניין פרסום תשקיף מדף של הראל הנפקות בחודש פברואר 2020 - ראה באור 9 בדוחות הכספיים.

2.1.6 שינוי מבנה - הראל פנסיה וגמל

לעניין השלמת השינוי המבני אשר במסגרתו הועברו זכויות של החברה בתיקי הלקוחות והמוניטין של פעילות הגמל, להראל פנסיה וגמל, ומיד לאחר מכן הועברו מלוא החזקותיה של החברה בהראל פנסיה וגמל להראל השקעות - ראה באור 9 בדוחות הכספיים.

2.1.7 שינוי מבנה - מיזוג סטנדרד לחברה

לעניין השלמת השינוי המבני אשר במסגרתו הועברו מלוא החזקותיה של הראל השקעות בסטנדרד לחברה לצורך מיזוג סטנדרד לחברה - ראה באור 9 בדוחות הכספיים.

2.1.8 השקעה בקרן תש"י 4

לעניין השקעה של החברה בקרן תש"י 4 – ראה באור 7'ד בדוחות הכספיים.

2.1.9 התקשרות החברה בהסכם עם הכשרה חברה לביטוח בע"מ

לעניין התקשרות החברה בהסכם עם הכשרה חברה לביטוח בע"מ – ראה באור 9 בדוחות הכספיים.

2.1.10 פדיון מוקדם מלא של אגרות חוב (סדרה ד') של הראל הנפקות

לעניין פדיון מוקדם מלא לאגרות החוב (סדרה ד') שהונפקו על ידי הראל הנפקות- ראה באור 6'ג בדוחות הכספיים.

2.1.11 אישור עדכונים למדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה

לעניין אישור עדכונים למדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה – ראה באור 9 בדוחות הכספיים.

2.1.12 עדכון תנאי העסקה של קרובו של בעל שליטה

לעניין עדכון תנאי העסקתו של קרובו של בעל שליטה – ראה באור 9 בדוחות הכספיים.

2.2 שינויים מהותיים בעסקי הקבוצה ואירועים לאחר תקופת הדוח

2.2.1 מדיניות תגמול מעודכנת של הראל השקעות

לעניין אישור מדיניות תגמול מעודכנת של הראל השקעות – ראה באור 10 בדוחות הכספיים.

2.2.2 אישור תנאי העסקה של בעלי השליטה

לעניין אישור תנאי העסקה של בעלי השליטה בחברה – ראה באור 10 בדוחות הכספיים.

2.2.3 דוח יחס כושר פירעון כלכלי של החברה

ביום 28 באוקטובר 2020 פרסמה החברה דוח יחס כושר פירעון לנתוני 31 בדצמבר 2019. לפרטים נוספים ראה באור 8 בדוחות הכספיים.

2.2.4 אישור הארכת פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה

לעניין הארכת פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה - ראה באור 10 בדוחות הכספיים.

2.2.5 עדכון התכנית לניהול הון של החברה

לעניין עדכון התכנית לניהול ההון של החברה - ראה באור 8(2) בדוחות הכספיים.

2.3 התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של הקבוצה

תוצאות הפעילות של הקבוצה מושפעות באופן מהותי מהתשואות המושגות בשוק ההון ומהמצב הכלכלי, הפוליטי והביטחוני בארץ ובעולם. להלן התייחסות לגורמים המרכזיים בסביבה המקרו-כלכלית, אשר משפיעים על פעילות הקבוצה:

2.3.1 כללי

הכלכלה העולמית הציגה שיפור במהלך הרבעון השלישי של שנת 2020 לאור הירידה בהיקפי התחלואה והקלת מדיניות הסגרים, אם כי תוך שונות גדולה בין המשקים; בארה"ב השיפור היה חזק מזה שנרשם באירופה וביפן, וכלכלת סין בולטת לטובה לאור הצלחתה בהתמודדות עם המשבר הבריאותי. השיפור בפעילות הביא גם לעדכון כלפי מעלה בתחזית של קרן המטבע, שצופה כעת התכווצות של 4.4% בכלכלה העולמית בשנת 2020, שהינו עדיין הנתון הגרוע ביותר מאז מלחמת העולם השנייה.

המדיניות המוניטרית במדינות השונות נותרה מרחיבה מאוד והבנקים המרכזיים המשיכו לאותת על נכונותם לנקוט בצעדים לא קונבנציונליים להקלה בתנאים הפיננסיים.

2.3.2 התפתחויות במשק הישראלי

התוצר בישראל ברבעון השלישי צמח בקצב מהיר של 37.9% בשיעור שנתי. למרות הצמיחה המהירה, היא לא מספיקה לפצות על האובדן במחצית הראשונה של השנה, כך שהתוצר נמוך ב 1.4% בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד.

במהלך הרבעון השלישי שיעור האבטלה הרחב (הכולל את הבלתי מועסקים, בתוספת של המועסקים שנעדרו זמנית בגלל הקורונה), והלא משתתפים בכח העבודה שהפסיקו לעבוד בגלל הפיטורים בתקופת הקורונה) התייצב בכ- 11%-12%. אך לאחר הטלת הסגר השני הוא זינק ל- 19% במחצית השנייה של ספטמבר 2020.

- 2.3.3 שוק המניות
- ברבעון השלישי של 2020 נמשכו העליות במרבית שוקי המניות בעולם, בתמיכת המשך צעדי ההרחבה של הבנקים המרכזיים והממשלות לצד ההקלות במדיניות ההסגרים בעולם.
- במהלך הרבעון השלישי מדד MSCI העולמי עלה ב-8% והמדד המקביל של השווקים המתעוררים עלה ב-9.7%. בישראל, ביצועי מדדי המניות העיקריים היו נחותים בהשוואה לרוב המדדים המובילים בעולם, מדד ת"א-125 עלה ב-1.5% ומדד ת"א-35 ירד ב-2.6%.
- מחזור המסחר היומי הממוצע במניות בישראל התמתן ברבעון השלישי בהשוואה למחצית הראשונה אך עדיין נותר גבוה ועמד על 1.7 מיליארדי ש"ח, עליה של 24% בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד.
- 2.3.4 שוק איגרות החוב
- המדיניות המוניטרית במדינות השונות נותרה מרחיבה מאוד גם במהלך הרבעון השלישי של 2020 ותרמה להמשך מיתון התנודתיות בשוק אג"ח. רכישות אג"ח הממשלתיות של בנק ישראל נמשכו במהלך הרבעון, וההודעה של הבנק על הרחבת הרכישות שיכללו גם של אג"ח קונצרני תרמה לעליה במדדי אג"ח הקונצרניים.
- במהלך הרבעון השלישי מדד אג"ח הכללי עלה ב-1.1%, כאשר מדד אג"ח הממשלתיות ירד ב-0.8%, אך מדד אג"ח הקונצרניות עלה ב-4.4%.
- מחזור המסחר היומי הממוצע באג"ח התמתן בהשוואה לרבעון הקודם ועמד על 3.6 מיליארדי ש"ח, ירידה של 3% בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד.
- 2.3.5 שוק המט"ח
- במהלך הרבעון השלישי של 2020 השקל נחלש ב-0.6% מול סל המטבעות של בנק ישראל; 0.7% ייסוף מול הדולר אך 3.7% פיחות מול האירו והפאונד. עיקר הפיחות בשקל התרחש במהלך ספטמבר לאחר הודעת הממשלה על הסגר השני במקביל לירידות בשווקי המניות.
- 2.3.6 אינפלציה
- על פי המדד האחרון הידוע (אוגוסט), מדד המחירים לצרכן עלה ב-0.1% במהלך הרבעון השלישי של 2020 (מאי 2020-אוגוסט 2020). האינפלציה ב-12 החודשים האחרונים עד אוגוסט עלתה למינוס 0.8%, עדיין מתחת ליעד האינפלציה.
- במהלך הרבעון השלישי סעיף התחבורה-תקשורת היה התורם העיקרי לעליה במחירים, שקוזז חלקית עם ירידה בסעיף ההלבשה-והנעלה.
- 2.3.7 ריבית בנק ישראל
- במהלך הרבעון השלישי בנק ישראל הותיר את הריבית ללא שינוי על 0.1%, אך המשיך את התוכניות שלו כדי לטפל בקשיי הנזילות, להקל על תנאי האשראי במשק ולתמוך בפעילות הכלכלית. במהלך הרבעון הבנק החל לרכוש גם אג"ח קונצרניות ותיווך בהרחבת המתווה לדחיית תשלומי הלוואות בנקאיות. במהלך הרבעון השלישי בנק ישראל רכש 10.2 מיליארדי ש"ח באג"ח ממשלתיות ו-1.2 מיליארדי ש"ח באג"ח קונצרניות.
- 2.3.8 אירועים לאחר תאריך הדוח
- בנק ישראל הגדיל את תקרת תכנית רכישות אג"ח הממשלתיות בשוק המשני בעוד 35 מיליארדי ש"ח. בנוסף, בנק ישראל ייתן הלוואות בריבית קבועה של מינוס 0.1% רק כנגד הגדלת האשראי שהבנקים ייתנו לעסקים קטנים (עם תקרה על ריבית ההלוואות).
- הממשלה הגדילה את התוכנית הכלכלית להתמודדות עם המשבר קרוב ל-141 מיליארדי ש"ח, אך נכון

לסוף ספטמבר 2020 סך הביצועים של התוכנית עמדו על כ-57%.

בעולם קצב התפשטות המחלה שב ועלה בעיקר במדינות שנקטו מדיניות של הקלה בסגר, בדגש על ארה"ב ואירופה. המשך העליה במגמת ההתפשטות עלולה להוביל להתגברות של מגבלות תנועה בעולם ולבלימת ההתאוששות הכלכלית שרק החלה. בישראל נמשכה הירידה המהירה בקצב התפשטות המגיפה, ובאמצע אוקטובר הממשלה החלה בתהליך של הקלה על ההגבלות.

במהלך חודש נובמבר 2020, חברות התרופות הבינלאומיות Moderna ו-Pfizer פרסמו תוצאות ראשוניות מהשלב השלישי והאחרון של הניסוי בחיסון לנגיף הקורונה, ולפיו החיסון יעיל בקרוב ל-95%.

גיו ביידן זכה בנשיאות ארה"ב ויכנס לתפקידו בינואר 2021.

2.4 חקיקה והסדרה בתחומי פעילות הקבוצה

להלן יתוארו שינויים מהותיים בחקיקה והסדרה בקשר עם תחומי הפעילות של הקבוצה, מאז הדוח התקופתי:

2.4.1 כללי

2.4.1.1 הוראת דין

ביום 25 בנובמבר 2020 התקבל בקריאה שניה ושלישית חוק חוזה הביטוח (תיקון מס' 11), התשפ"א-2020 ("התיקון") המאריך את תקופת ההתיישנות לעניין תביעת תגמולי ביטוח, בביטוחי חיים למקרה מוות, מחלות ואשפוז וסיעוד, משלוש שנים לחמש שנים מקרות מקרה הביטוח וקובע הוראות לגבי משלוח הודעות אודות תקופת ההתיישנות למבוטחים בעקבות הודעה על קרות מקרה ביטוח. התיקון יחול על חוזה ביטוח שייכרתו או יחודשו ביום התחילה או לאחריו.

2.4.1.2 חוזרים

2.4.1.2.1 ביום 26 בנובמבר 2020 פרסם הממונה חוזר שעניינו תיקון להוראות החוזר המאוחד - פרק 3 חלק 4 לשער 5 "דיווח לממונה על שוק ההון" - מודל דירוג פנימי, הקובע את אופן הדיווח לממונה אודות דירוגים שבוצעו באמצעות מודל דירוג פנימי, ברמת הנכס הבודד.

2.4.1.2.2 ביום 26 בנובמבר 2020 פרסם הממונה חוזר שעניינו תיקון הוראות החוזר המאוחד - פרק 4 לשער 5 "ניהול נכסי השקעה" - מודל דירוג פנימי, הקובע, בין היתר, כי גוף מוסדי אשר מקיים את התנאים המפורטים בחוזר, יראו את מודל הדירוג שלו כמודל דירוג פנימי שאושר על-ידי הממונה, למעט סוגי אשראי לגביהם לא יוכר מודל דירוג פנימי.

2.4.1.2.3 ביום 18 באוקטובר 2020 פרסם הממונה חוזר שעניינו תיקון הוראות החוזר המאוחד פרק 4 - לשער 5 "ניהול נכסי השקעה", הקובעת הוראות שמטרתן לייעל תהליכי השקעות כגון: "שווה מזומנים" ייכלל בסל השקעה; אפשרות הלוואות למבוטחים ועמיתים בסלי השקעה; פטור מאישור ועדת השקעות לרכישה חוזרת של אג"ח ע"י המנפיק; עדכון רשימת חברות הדירוג המאושרות לדירוג חוב מחוץ לישראל; הפיכת הוראת השעה המאפשרת העמדת הלוואה בשיעור גבוה משלושים אחוזים לעמיתים בעלי מקור הכנסה חודשי קבוע, לקבועה וכן הוראות שעה נוספות שתוקפן עד ליום 31 במרץ 2021.

2.4.1.2.4 ביום 10 ביוני 2020 פרסם הממונה חוזר שעניינו עדכון הוראות החוזר המאוחד - הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת חישוב בדיקת נאותות העתודה (LAT) המספק הבהרות באשר לאופן יישום ההוראות העוסקות בזכאותה של חברת ביטוח להתייחס לפער שבין העלות המופחתת לבין השווי ההוגן של נכסים שאינם רשומים בדוח על המצב הכספי בשווי הוגן, למעט אגרות חוב מיועדות, בעת בדיקת נאותות העתודה ("UGL"), וכן מעדכן את הוראות הגילוי אודות ה-UGL בדוחות הכספיים של חברות הביטוח, החל מהדוחות הכספיים ליום 30

ביוני 2020. בדבר השפעת החוזר ראה סעיף 2.1.4 לעיל.

2.4.1.2.5 ביום 7 ביוני 2020 פרסם הממונה חוזר שעניינו תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - פרמיית אי נזילות, לפיו יש להוסיף לריבית חסרת סיכון המשמשת בחישוב בדיקת נאותות העתודות פרמיית אי נזילות בשיעורים שונים. החוזר קובע שיעור פרטי לפרמיית אי נזילות, שישימש בעת חישוב בדיקת נאותות העתודות עבור פוליסות ביטוח סיעודי פרט, ביטוחי רכב חובה וביטוחי חבויות. בדבר השפעת החוזר ראה סעיף 2.1.3 לעיל.

2.4.1.2.6 החל מחודש מרץ 2020 פרסם הממונה מספר טיוטות, חוזרים ותקנות שמטרתם לאפשר הקלות רגולציה לתקופה זו, של התפשטות נגיף הקורונה, ובכלל זה, התאמת יישום הוראות רגולציה באופן שיקל על החברות והמבוטחים ליישמן בהתאם לנדרש בהתמודדות עם מגבלות התנועה והפעילות בתקופה זו. בכלל זה פורסמו, בין היתר, תקנות הקובעות כי על גוף מוסדי להמשיך בניכוי עלות הכיסוי הביטוחי מהסכומים הצבורים לעמית או למבוטח למשך 12 חודשים מהחודש בו נסתיימה תקופת ההפקדות, זאת אלא אם הורה העמית אחרת, ולפי העניין אף ללא התייחסות להפחתה בשכרו, וכן חוזרים הקובעים אפשרות לניכוי עמלת ניהול חיצוני בשל השקעה בקרנות סל המוחזקות למסחר; אפשרות להשבת פוליסות ביטוח כללי, לפי בקשת המבוטח או לחידוש כיסוי ביטוחי כאמור בטרם קבלת הסכמתו של המבוטח; הקלות בהמצאת אישורי חיים על ידי עמיתים; הקלות ביחס להוראות שונות בדבר אופן עבודת הדירקטוריון אפשרות להגדלת שיעור ההלוואות למבוטחים מערך הפדיון של המבוטח; הרחבת טווח הסטייה ממדיניות השקעה שחריגה ממנו תחשב כשינוי במדיניות ההשקעה; גמישות ביחס למתכונת ולהיקף האנליזה הכלכלית הנדרשת טרם רכישה בשוק המשני של אגרת חוב ודחיית המועד בו יש לעדכן אנליזות קיימות; גמישות בקביעת מדיניות חלופית ביחס לרכישת אגרות חוב בשוק המשני; דחיית מועדי יישום חוזרים שונים המצריכים, בין היתר, היערכות מיכונית, דחיית מועדי העברות מידע ודיווחים שונים לממונה, לרבות הארכת פרק הזמן לדיווח אודות חריגה משיעורי השקעה, וכן דחיית מועד פרסום דיווח דוחות תקופתיים לרבעון הראשון של שנת 2020, של קרן פנסיה, חברה מנהלת וחברת ביטוח.

2.4.1.2.7 ביום 2 באפריל 2020 פרסם הממונה חוזר שעניינו תיקון החוזר המאוחד - פרק 4 בחלק 2 לשער 5 "ניהול נכסי השקעה", הקובע תנאים בהם יהיה רשאי משקיע מוסדי שהפך לשולט בתאגיד לווה או למחזיק של מעל ל-20% מאמצעי השליטה של תאגיד לווה, עקב קבלת אמצעי שליטה בתאגיד לווה במסגרת הסדר חוב, להמשיך ולשלוט או להחזיק בתאגיד הלווה בשיעור כאמור, וכן קובע הוראת שעה לפיה משקיע מוסדי רשאי לנכות עמלת ניהול חיצוני, בתנאים הקבועים בחוזר, בשל השקעה בקרנות סל המוחזקות למסחר שרכוש מיום פרסום החוזר ועד ליום 30 ביוני 2020, אך לא יאוחר מיום 31 בדצמבר 2020.

2.4.1.2.8 ביום 29 במרץ 2020 פרסם הממונה חוזר שעניינו תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - בדיקת נאותות העתודה (LAT), המעדכן את אופן חלוקת מוצרי הביטוח השונים לצורך חישוב ה-LAT תוך התאמה נקודתית לאופן שבו מתבצעת בדיקת החישוב בישראל, וקובע כי בדיקת ה-LAT תחושב תוך קיבוץ כל מוצרי ביטוח חיים יחד, כאשר תחום הסיעוד ימשיך ויחושב בנפרד. בדבר השפעת החוזר ראה סעיף 2.1.2 לעיל.

2.4.1.2.9 ביום 8 במרץ 2020 פרסם הממונה חוזר שעניינו תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - הנחת ריבית, הקובע כי לצורך חישוב הנחת הריבית והתשוואה בהתבסס על עקום הריבית חסרת הסיכון לתאריך הדיווח, כנדרש, חברת ביטוח תשתמש החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019, בעקום המבוסס על עקומי ריביות מבוססי תשואות לפדיון של אג"ח ממשלת ישראל סחירות, שמפורסמים על ידי החברה הזוכה במכרז לציטוט מחירים וזאת עד לשנה ה-25, ומשנה זו ואילך, יקבעו עקומי הריבית על פי אקסטרפולציה בהתאם לשיטת Smith-Wilson עד לשיעור הריבית העתידית האחרונה Ultimate Forward Rate שתקבע על

60 שנה. מנקודה זו הריבית העתידית תהיה קבועה. לפרטים נוספים ראה באור 3'ג'ט' בדוחות הכספיים לשנת 2019.

2.4.1.2.10 ביום 13 בינואר 2020 פורסם חוזר שעניינו תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין עסקה בין צדדים קשורים, המעדכן את הוראות פרק 4 בחלק 2 של שער 5 - ניהול נכסי השקעה ומאפשר, בכפוף לתנאים מסוימים, ביצוע עסקאות לרכישה ומכירה של נכס לא סחיר בין משקיעים מוסדיים המנויים על אותה קבוצת משקיעים, ובלבד שהעסקה היא לטובת כל המשקיעים המוסדיים הנמנים על אותה קבוצה.

2.4.1.3 טיטות חוזרים

2.4.1.3.1 ביום 25 באוקטובר 2020 פורסמה טיטת לעדכון החוזר המאוחד לעניין מדידה – סוגיות מקצועיות ביישום תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 IFRS ("התקן"), המציעה לקבוע עקרונות ליישום התקן, בין היתר, על ידי הפרדת רכיבים בחווי ביטוח מסוגים מסוימים; חלוקת חווי ביטוח לתיקים; התאמת סיכון עבור סיכון לא-פיננסי; אופן חישוב רכיב ההשקעה בפוליסות הכוללות רכיב חיסכון ובפוליסות סיעוד; ואופן חישוב ריבית היוון.

2.4.1.3.2 ביום 1 באוקטובר 2020 פרסם הממונה מכתב למנהלי הגופים המוסדיים שעניינו שימוש בשאלות חיתום הקשורות לנגיף הקורונה, אשר מבהיר כי חברת ביטוח רשאית להוסיף להצהרת הבריאות שאלות הנוגעות לנגיף הקורונה.

2.4.1.3.3 ביום 18 באוגוסט 2020, פורסמה טיטת לתיקון הוראות החוזר המאוחד - שער 6 חלק 3- ביטוח סיעודי, שעניינה הסדרת השקעה של נכסי קרן המבוטחים בפוליסת ביטוח סיעודי קבוצתית לחברי קופת חולים בנכסים לא סחירים באמצעות "חברה למטרה מיוחדת" (SPC) ובתנאים המצטברים המפורטים בטיטת. זאת, במטרה לאפשר את השקעת נכסי הקרן בנכסים לא סחירים - מחד ואת העברתם של נכסים אלו לחברת ביטוח חדשה בתום תקופת ההתקשרות בין קופת החולים לחברת הביטוח הנוכחית - מאידך.

2.4.1.3.4 ביום 12 באוגוסט 2020 פורסמו טיטות להוראות החוזר המאוחד - פרק 4 לשער 5 "ניהול נכסי השקעה" ("הטיטות") שעניינן בהקלה בנטל הרגולטורי החל על גופים מוסדיים לעניין הסדרי חוב בגין חובות שאינם בעייתיים, הרחבת תחולת ההוראות לעניין הסדרי חוב גם ביחס לחובות שהונפקו מחוץ לישראל וכן קביעת תנאים להשקעה של גופים כאמור באג"ח היברידי בישראל ומחוצה לה.

2.4.1.3.5 ביום 29 ביולי 2020 פרסם הממונה טיטת חוזר שעניינה צירוף לביטוח - תיקון, המציעה לקבוע כי יהיה על סוכן ביטוח לציין בפני המועמד את שמות חברות הביטוח שדמי העמילות שהוא מקבל מהן עולים על 40% מסך כל דמי העמילות שהוא מקבל עבור כלל המוצרים מאותו סוג, וכי הוא משווק בעיקר את מוצריהן.

2.4.1.4 הנחיות והבהרות

2.4.1.4.1 ביום 17 בספטמבר 2020 פרסם הממונה מכתב למנהלי הגופים המוסדיים שעניינו משבר נגיף קורונה - הכרזת הממונה על שוק ההון למעבר הגופים המוסדיים לעבודה במתכונת מצומצמת, לפיו על גוף מוסדי לפעול, החל מיום 18 בספטמבר 2020, לפי הוראות חוזר גופים מוסדיים 2013-9-11 "המשכיות עסקית בגופים מוסדיים", תוך יישום מספר דגשים, ביניהם, הקצאת משאבים מתאימים על מנת להמשיך ולתת שירות ללקוחות בתהליכים חיוניים; חיזוק היכולות למתן שירותים דיגיטליים וטלפוניים; נקיטה באמצעים לצמצום הסיכון להידבקות לקוחות ועובדים והרחבת עבודת עובדים חיוניים מרחוק תוך ניהול הסיכונים הכרוכים בכך. מכתב דומה פורסם על-ידי הממונה גם בחודש מרץ 2020.

2.4.1.4.2 ביום 7 ביוני 2020 פרסם הממונה מפת דרכים לאימוץ תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 IFRS – חוזי ביטוח ("התקן"), הקובעת כי מועד היישום לראשונה של התקן בישראל יחול החל מהתקופות הרבעוניות והשנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2023, וכן קובעת את צעדי ההיערכות ולוחות הזמנים המרכזיים שמטרתם להבטיח את היערכותן של חברות הביטוח בישראל ליישום התקן באופן נאות, בין היתר, בנוגע להתאמת מערכות המידע ותפעולן, ניהול הפרויקט ותיעודו, גיבוש מדיניות חשבונאית, ביצוע מבדקים כמותיים ואופן הגילוי הנדרש לציבור. לפרטים נוספים - ראה באור 3'יט' לדוחות הכספיים לשנת 2019.

2.4.1.4.3 ביום 23 באפריל 2020 פרסם הממונה מסמך בנושא "מתווה דגל" – אספקת נזילות לחברות סולבנטיות עקב השלכות מגיפת הקורונה: עקרונות מנחים מוצעים למתווה החלפה ודחייה זמנית של לוחות סילוקין של הלוואות ואגרות חוב, שהועמדו על ידי גופים מוסדיים בנסיבות אלה, אשר תכליתו להצביע על חשיבות הדיאלוג בין גופים מוסדיים לבין לווים סולבנטיים שנקלעו לקשיי נזילות זמניים, להציג "מסלול ירוק" לביצוע התאמות חוב בהתאם ולהציע עקרונות מנחים לגיבוש מתווה החלפה ודחייה זמנית של לוחות סילוקין של הלוואות ואגרות חוב, פרטיות או רשומות למסחר, אשר הועמדו על ידי תיקי ציבור החוסכים ותיקי הנוסטרו המנוהלים על ידי הגופים המוסדיים שבפיקוחה של רשות שוק ההון, כל זאת לצד חובות גוף מוסדי המגבש מתווה כאמור.

2.4.1.4.4 ביום 6 באפריל 2020 פרסם הממונה עמדה שעניינה מדיניות למתן היתר להחזקת אמצעי שליטה בגוף מוסדי לגופים המנהלים כספי לקוחות, המתקנת את המדיניות למתן היתר להחזקת אמצעי שליטה בגוף מוסדי בלא שולט לגופים המנהלים כספי לקוחות (שה. -2019-8386), כך שתחול לגבי החזקה בגוף מוסדי ללא אבחנה אם הינו גוף מוסדי בלא שולט או שהינו גוף מוסדי עם בעל שליטה, בין היתר, כך שהקביעה שרף שיעור החזקה של מקבל היתר החזקה לא יעלה על 7.5% מאמצעי השליטה בגוף מוסדי יחול גם על מקבל היתר החזקה בגוף מוסדי עם בעל שליטה, במישרין ובעקיפין, בכפוף לקבלת היתר החזקה מהממונה על רשות שוק ההון.

2.4.1.4.5 ביום 2 באפריל 2020 פרסם הממונה הוראה שעניינה הוראת שעה: הודעת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון על אישור השקעות במקרים מיוחדים, הקובעת כי גוף מוסדי אשר השקיע באגרות חוב סחירות שאינן איגרות חוב של מדינת ישראל או בניירות ערך מסחריים סחירים של מנפיק, עד 25% מערכן הנקוב הכולל של איגרות החוב באותה סדרה או של ניירות ערך מסחריים סחירים באותה סדרה, יהיה רשאי להשקיע 24% נוספים מערכן הנקוב הכולל של איגרות החוב, ובלבד שההשקעה תיעשה מכספי המשקיע המוסדי, והכל עד ליום 30 בספטמבר 2020 או עד למועד פקיעתן של תקנות שעת חירום (הגבלת מספר העובדים במקום עבודה לשם צמצום התפשטות נגיף הקורונה החדש), התש"ף-2020 או כל חיקוק אחר שיבוא במקומו, המוקדם מבניהם.

2.4.1.5 הסדרה בנושא סולבנטי

ביום 16 בפברואר 2020 פרסם הממונה מכתב למנהלי חברות הביטוח שעניינו טיוטת מתווה ליישום הוראות סולבנטי II במתכונת האירופית, לפיו בכוונת רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון לפעול להתאמת משטר כושר הפירעון הכלכלי בישראל לדירקטיבת "Solvency II" ועדכוניה. המכתב מפרט את הפעולות העיקריות שהרשות מציעה לבצע לצורך כך, לרבות, גיבוש מסגרת ליישום הוראות לעניין פריסה הדרגתית של הגידול בעתודות הביטוח וכן הוראות המוצעות לעניין דיווחי חברות הביטוח בעניין משטר כושר פירעון כלכלי הנדרשים בתקופה הקרובה.

ביום 16 באפריל 2020 פרסם הממונה מכתב למנהלי חברות הביטוח שעניינו טיוטת עקרונות לחישוב ניכוי לתקופת הפריסה במשטר כושר פירעון כלכלי מבוסס סולבנטי II המציע עקרונות לחישוב הניכוי בתקופת הפריסה אשר יישקלו על ידי הממונה בבחינת בקשתה האפשרית של חברת

ביטוח לאישור הכללת הניכוי בתקופת הפריסה בחישוב עתודות הביטוח, וכן הוראות נלוות להתנהלות חברת ביטוח שבקשתה אושרה על ידי הממונה.

ביום 14 באוקטובר 2020 פרסם הממונה תיקון לחוזר המאוחד לעניין הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II, המטמיע עדכונים בהוראות הפריסה ובהוראות הנוגעות לחישוב יחס כושר פירעון כלכלי, ומתאים ומעדכן את הוראות המעבר ואת הוראות החוזר למתכונת שנקבעה בדירקטיבה.

ביום 14 באוקטובר 2020 פרסם הממונה עדכון להוראות החוזר המאוחד לעניין "דין וחשבון לציבור" - גילוי אודות יחס כושר פירעון כלכלי, המעדכן את מבנה הגילוי בדוח הדירקטוריון ובדוח יחס כושר פירעון כלכלי.

2.4.2 תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

2.4.2.1 הוראות דין

2.4.2.1.1 ביום 14 באוקטובר 2020 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (משיכת כספים של עמית-עצמאי במצב אבטלה שחייב בהפקדה), התשפ"א-2020, המציעה לקבוע תנאים מצטברים, שעמית עצמאי במצב אבטלה שיעמוד בהם, יהיה רשאי למשוך כספים מקופת גמל לקצבה, שלא בדרך של קצבה או היוון חלק מהקצבה לסכום חד פעמי, ומקופת גמל לתגמולים.

2.4.2.1.2 ביום 9 בספטמבר 2020 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות) (תיקון), התש"ף-2019, ("התקנות") המאריכות עד ליום 29 בפברואר 2021 את הוראת השעה שנקבעה בסעיף 3א לתקנות המגדירה סוגים נוספים של הוצאות כהוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות בנכסי קופת גמל, מוציאה מהתחולה סוגים אחרים של הוצאות, וקובעת להוצאות ישירות מסוימות תקרה של 0.25% מסך השווי המשוער של נכסי המשקיע המוסדי. במסגרת התקנות נוספה חובת גילוי באשר לעמלת ההוצאות הישירות כלפי עמיתים או מבטוחים.

ביום 1 בנובמבר 2020 פרסם הממונה טיוטת חוזר שעניינה הצטרפות לקרן פנסיה או לקופת גמל, המציעה לקבוע חובת יידוע של גוף מוסדי לאדם המעוניין להצטרף כעמית או מבטוח לקופת גמל, על כך שבנוסף על דמי הניהול, ייגבו מנכסי הקופה הוצאות ישירות וכן את שיעור ההוצאות הישירות שנגבו בשנה החולפת בכל אחד ממסלולי ההשקעה שנבחרו, כאמור בתקנה 3ב(א) לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), תשס"ח-2008.

2.4.2.1.3 ביום 2 בספטמבר 2020 פורסם תיקון לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל) (תיקון), התש"פ – 2020, לפיו ניתן להעביר כספים מקופת גמל להשקעה לקופת גמל אחרת וכי באפשרות עמיתים שהגיעו לגיל פרישה לנייד קופת גמל להשקעה לקופת גמל לקצבה.

2.4.2.1.4 ביום 29 ביולי 2020 פורסם חוק תכנית סיוע כלכלי (נגיף הקורונה החדש) (הוראת שעה), התש"ף – 2020, במסגרתו תוקנה, בין היתר, פקודת מס הכנסה לעניין משיכת כספים מקרנות השתלמות לא נזילות כך שלמשך חצי שנה (החל מיום 10 באוגוסט 2020 ועד ליום 9 בפברואר 2021) יתאפשר, למי שצברו כספים בקרנות כאמור ונפגעה הכנסתם החל מיום 1 במרץ 2020 על פי הקריטריונים הקבועים בחוק, לפדות כספים אלו בסכומים שלא יעלו על 7,500 ש"ח בחודש מבלי לחוב במס ומבלי לפגוע בוותק של כספי העובד או העצמאי שנותרו בקרן.

2.4.2.1.5 ביום 9 ביולי 2020 פורסם תזכיר חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים) (תיקון מס' 11), התש"ף – 2020, במסגרתו מוצע לאפשר לתאגיד בנקאי או

מי מטעמו שעוסק בייעוץ פנסיוני, להעניק ייעוץ זה באמצעות הטלפון או אמצעי דיגיטלי אחר. ביום 26 באוקטובר 2020 פרסם הממונה טיוטת עמדת אי אכיפה שעניינה ייעוץ פנסיוני על ידי תאגיד בנקאי שלא בסניפי הבנק ללקוחות קיימים בתחום הייעוץ הפנסיוני, המציעה להבהיר כי הרשות לא תנקוט אמצעי אכיפה נגד תאגידים בנקאיים אשר יעניקו ייעוץ פנסיוני באמצעי דיגיטלי או באמצעות הטלפון ללקוחות קיימים, ערב פרסום הטיוטה, כל עוד לא מתאפשר ללקוחות הבנק להגיע לסניפי הבנק, בהתאם לתקנות שיוקנו בנושא.

2.4.2.2 חוזרים

2.4.2.2.1 ביום 2 בספטמבר 2020 פרסם הממונה תיקון לחוזר דמי ניהול במכשירי החיסכון הפנסיוני המאריך משישה חודשים לשניים עשר חודשים את משך הזמן המינימלי שצריך לחלוף, ממועד הפסקת התשלומים לחיסכון, ועד שגוף מוסדי יהיה רשאי להעלות את שיעור דמי הניהול לפני תום תקופת ההנחה, בעקבות הפסקת תשלומים לחיסכון שלא אירעה בשל המעביד.

2.4.2.2.2 ביום 16 ביוני 2020 פרסם הממונה חוזר שעניינו תיקון חוזר משיכת כספים מחשבונות קטנים בקופות גמל המרחיב את המקרים בהם חברה מנהלת של קופת גמל, תשלח לעמיתים בעלי חשבונות קטנים, שיתרת סכומי הצבירה בהם עד סכום של 8,000 ש"ח אשר ניתנים לפדיון, המחאה לפדיון הכספים הרשומים לזכותו בקופת הגמל.

2.4.2.3 טיוטת חוזרים

2.4.2.3.1 ביום 18 באוקטובר 2020 פרסם הממונה טיוטת חוזר שעניינה מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני, במסגרתה מוצע לקבוע, בין היתר, הוראות לשיפור התשתית להעברת כספים ומידע בין הגורמים הפועלים בשוק, ובכלל זה קיצור משמעותי בפרק הזמן לקבלת מידע על נכסי החוסך, צירוף עובד למוצר פנסיוני באופן ממוכן, העברת הנחיות באופן ממוכן מבעל רישיון למעסיק לעניין אופן פיצול קופות הגמל של העובד וחובת העברת כספים בין קופות גמל באמצעות המסלקה הפנסיונית.

2.4.2.3.2 ביום 25 בפברואר 2020 פרסם הממונה טיוטת חוזר שעניינה יישוב תביעות אובדן כושר עבודה, המציעה לקבוע הוראות שמטרתן להסדיר את הליך יישוב תביעות אובדן כושר עבודה בחברות הביטוח. במסגרת הטיוטה מוצע לקבוע, בין היתר, הגבלה על המסמכים שניתן לדרוש ממבוטח; מינוי נציג שירות אישי למבוטח; קיצור לוחות הזמנים לטיפול בתביעה; הוראות לעניין מתן חוות דעת על ידי רופא החברה; קביעת שתי ערכאות ערעור חיצוניות למבוטח על החלטת החברה והוראות לעניין רשימת ספקי שירות הייעוץ הרפואי.

2.4.3 תחום ביטוח בריאות

2.4.3.1 הוראת דין

ביום 12 ביולי 2020 פורסמו תקנות הוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (ביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופת חולים) (תיקון), התש"פ – 2020 ("התקנות"), במסגרתן נקבעו הוראות לעניין שיווק רבדי ביטוח מורחבים בפוליסת ביטוח סיעודי לחברי קופות החולים הן מבחינת סכומי הביטוח והן מבחינת תקופת הביטוח. שיווקן של הפוליסות כאמור יתאפשר בהתאם לתנאים המפורטים בתקנות, החל מיום 1 בפברואר 2021. בעקבות התקנות, הוראות משלימות נכללו בחוזר מיום 30 בספטמבר 2020 שעניינו תיקון הוראות החוזר המאוחד - שער 6 חלק 3 - ביטוח סיעודי.

2.4.3.2 חוזר

ביום 7 ביוני 2020 פרסם הממונה חוזר שעניינו תיקון הוראות החוזר המאוחד - שער 6 חלק 3 פרקים 2, 3 ו-4 – ביטוח תאונות אישיות, הקובע הוראות שמטרתן להסדיר את ענף תאונות אישיות. במסגרת החוזר נקבע, בין היתר, כי למעט חריגים, שיווק כיסוי בגין תאונה יימכר בפוליסה ייעודית

לתאונות אישיות בלבד, אשר תכלול רובד בסיסי של כלל הכיסויים (מוות, נכות צמיתה, שברים וכוויות, ימי אשפוז וימי מחלה); הגדרה אחידה ל"תאונה"; תקופת ביטוח שלא תעלה על שנתיים; הוראות מעבר אודות אופן הצירוף לפוליסה, ובהן דרישה לאישור ספציפי נוסף לאחר תום שיחת המכירה; שיווק הפוליסה ישירות על ידי חברת ביטוח או בעל רישיון בלבד, ושלא אגב מכירת ביטוח אחר או פעולה אחרת, למעט שיווקה כהרחבה למכירת פוליסת ביטוח חיים, וכי לצורך יישוב תביעת נכות בפוליסה, חוות דעת מטעם המוסד לביטוח לאומי הקובעת נכות, תהא חוות הדעת הקובעת אלא אם בדיקת רופא מומחה מטעם החברה תסתור את ממצאיה.

2.4.4 תחום ביטוח כללי

2.4.4.1 הוראת דין

ביום 22 במרץ 2018 פורסם חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת 2019), התשע"ח-2018 במסגרתו שונה מנגנון ההתחשבות בין המוסד לביטוח לאומי לבין חברות הביטוח לגבי תאונות דרכים. חלף תקנות שיוקנו על-ידי שר האוצר, לעניין הסכום שיועבר למוסד לביטוח לאומי בגין העבר, מתנהל בימים אלו דין ודברים במסגרתו גובשה טיוטת הסדר לפיה חברות הביטוח ישלמו מקדמה בגין חובות עבר ביחס לתביעות ביטוח שהוגשו בין השנים 2014-2020 בסך כולל של 1 מיליארד ש"ח, אשר תתחלק בין חברות הביטוח כך שכל חברה תשלם מקדמה בסך השווה ל- 4.0271% מסך פרמיות הביטוח שגבתה בגין פוליסות ביטוח רכב חובה (לפי פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], תש"ל – 1970) שהופקו בין השנים 2014-2018.

2.4.4.2 טיוטת חוזר

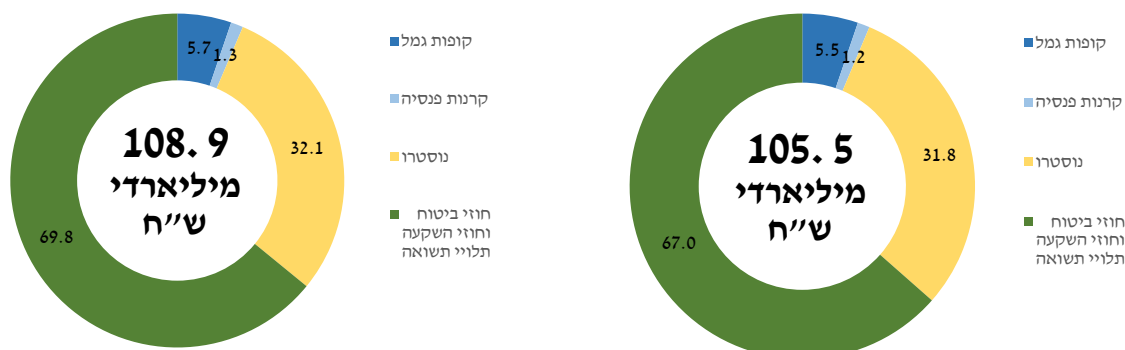
ביום 22 באוקטובר 2020 פרסם הממונה טיוטת מכתב למנהלי חברות הביטוח שעניינו חריגים בביטוחי משנה בעקבות מגפת הקורונה בתחום ביטוח אלמנטרי, המציעה להבהיר את העקרונות שעל חברת ביטוח לעמוד בהם כאשר היא מבקשת להנהיג תכנית ביטוח, ולכלול בה חריגים הנוגעים לסיכונים ממגפת הקורונה.

2.5 תמצית נתונים מהדוחות הכספיים המאוחדים של הראל ביטוח

נכסים מנוהלים בקבוצה:

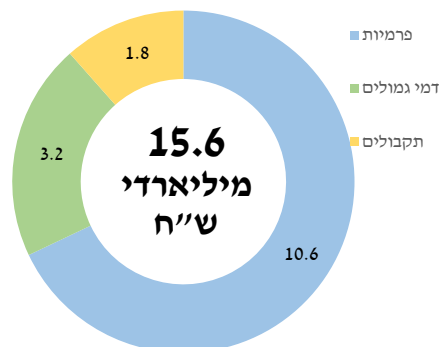
ליום 26 בנובמבר 2020:

ליום 30 בספטמבר 2020:

סך הנכסים המנוהלים בקופות הגמל ובקרנות הפנסיה אינם נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה

נתוני פרמיות שהורווחו ברוטו, דמי גמולים ותקבולים בגין חוזי השקעה:

תקבולים בגין חוזי השקעה לא נכללים בסעיף הפרמיות, אלא נזקפים ישירות להתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה. בתקופת הדוח הסתכמו התקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות חוזי השקעה בכ- 1.8 מיליארדי ש"ח, לעומת כ-2.4 מיליארדי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

2.5.1 רווח (הפסד) כולל לפי מגזרים (מיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		שינוי ב- %	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		הערות
2019	2019	2020	2019		2020		
מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח							
*395	*103	155	(2)	*221	217	א	ביטוח חיים
41	13	1	(88)	34	4	ב	פנסיה
53	13	(1)	(85)	40	6	ב	גמל
489	129	155	(23)	295	227		סך הכל מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח
מגזר ביטוח כללי							
187	(9)	74	(66)	179	61	ג	רכב חובה
155	33	21	(42)	130	76	ד	רכב רכוש
109	36	24	(31)	87	60	ה	ענפי רכוש ואחרים
24	(51)	40	(82)	55	10	ג	ענפי חבויות אחרים
67	18	15	(35)	49	32	ה	ביטוח משכנתאות
542	27	174	(52)	500	239		סך הכל מגזר ביטוח כללי
(284)	(485)	124	-	(342)	22	ו	מגזר ביטוח בריאות
411	62	92	-	255	(70)		לא מיוחס למגזרי פעילות
1,158	(267)	545	(41)	708	418		סך הכל לפני מס
333	(109)	191	(31)	182	126		הוצאות (הטבת) מס
825	(158)	354	(44)	526	292		סך הכל רווח (הפסד) כולל לאחר מס
*16%	*(12%)	30%		*14%	7%		תשואה להון עצמי במונחים שנתיים

* ראה סעיף 2.1.2 לעיל בדבר יישום למפרע של חוזר ביטוח.

התוצאות בתקופת הדוח וברבעון השלישי הושפעו מתשואות שוק ההון בתיק הנוסטרו שהיו נמוכות מהתשואות בתקופה המקבילה אשתקד וברבעון המקביל אשתקד.

התוצאות בתקופת הדוח וברבעון השלישי הושפעו משינויים בעקום הריבית חסרת הסיכון, משינויים בפער בין השווי ההוגן והערך בספרים של הנכסים הלא סחירים, מיישום חוזר לעניין עדכון שיעור פרמיית אי נזילות המתווספת לעקום הריבית חסרת הסיכון ומיישום הוראות חוזר לעניין אופן הקצאת

נכסים שאינם בשווי הוגן בעת בדיקת נאותות העתודה (LAT) (החוזרים נכנסו לתוקף ברבעון השני, לפירוט בקשר עם החוזרים שיושמו ראה סעיפים 2.1.3 ו-2.1.4 לעיל). ההשפעה הכוללת של השינויים כאמור הביאה לגידול בעתודות הביטוחיות בתקופת הדוח וברבעון השלישי בסך של כ-30 מיליוני ש"ח לפני מס וכ-21 מיליוני ש"ח לפני מס, בהתאמה.

התוצאות בתקופת המקבילה אשתקד וברבעון השלישי אשתקד הושפעו מירידה חדה של עקום הריבית ומשינויים בפקר בין השווי ההוגן והערך בספרים של הנכסים הלא סחירים. השפעת האמור הביאה לגידול בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-820 מיליוני ש"ח לפני מס, וכ-744 מיליוני ש"ח לפני מס, בהתאמה.

ליתר פירוט בקשר עם השפעות מיוחדות על הרווח (ההפסד) ראה טבלה שבסעיף 2.5.2.

א. ביטוח חיים - התוצאות בתקופת הדוח הושפעו בעיקר מתשואות שוק ההון כפי שתואר לעיל ומאי גביית דמי ניהול משתנים בשל תשואות שליליות של הנכסים העומדים כנגד התחייבויות תלויות תשואה.

ההכנסות מדמי ניהול הסתכמו בתקופת הדוח וברבעון השלישי בסך של כ-329 מיליוני ש"ח ובסך של כ-111 מיליוני ש"ח, בהתאמה, וזאת לעומת סך של כ-465 מיליוני ש"ח וסך של כ-166 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה וברבעון המקביל אשתקד, בהתאמה. עיקר הקיטון בדמי הניהול נובע מאי גביית דמי ניהול משתנים בתקופה, לעומת דמי ניהול משתנים שנגבו בתקופה המקבילה וברבעון המקביל אשתקד בסך של כ-150 מיליוני ש"ח וכ-58 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

בהתאם למנגנון גביית דמי הניהול הקבוע בהסדר התחיקתי, חברת ביטוח לא תגבה דמי ניהול משתנים בגין פוליסות תלויות תשואה שנמכרו בין השנים 2003-1991 עד להשגת רווחי השקעה בגין הנכסים העומדים כנגד התחייבויות תלויות תשואה, שיכסו את הפסדי ההשקעות שנצברו. נכון ליום 30 בספטמבר 2020, אומדן דמי הניהול שלא יגבו בשל התשואה השלילית עד להשגת תשואה חיובית מצטברת, הסתכם בסך של כ-36 מיליוני ש"ח לפני מס.

בנוסף, התוצאות בתקופת הדוח הושפעו מעדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב עתודת גמלאות בתשלום, מעדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב העתודה המשלימה לגמלה ומעדכון מחקר לגבי גיל פרישה ושיעור המבוטחים שצפוי כי יממשו את זכאותם לקצבה. ההשפעה הכוללת של העדכונים כאמור הינה קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בענף ביטוח חיים. בנוסף, תוצאות התקופה הושפעו מהרעה חיתומית בכיסוי אובדן כושר עבודה בשל עליה בכמות התביעות. לפירוט נוסף ראה טבלה שבסעיף 2.5.2 (א) ו-(ב).

ב. פנסיה וגמל - החל מיום 1 באפריל 2020, מועד השלמת השינוי המבני כאמור בסעיף 2.1.6 לעיל, תוצאות הראל פנסיה וגמל אינן נכללות ברווח והפסד לתקופה ולרבעון.

ג. ענפי רכב חובה וחבויות - התוצאות בתקופת הדוח וברבעון השלישי הושפעו מתשואות שוק ההון, משינויים בעקום הריבית חסרת הסיכון ומשינויים בפקר בין השווי ההוגן והערך בספרים של הנכסים הלא סחירים כפי שתואר לעיל. כמו כן, התוצאות בתקופת הדוח הושפעו מיישום חוזר לעניין עדכון שיעור פרמיית אי נזילות המתוספת לעקום הריבית חסרת הסיכון, אשר נכנס לתוקף ברבעון השני (לפירוט בקשר עם החוזר שיושם ראה סעיף 2.1.3 לעיל). ההשפעה הכוללת של השינויים כאמור הביאה לקיטון בהתחייבויות הביטוחיות. תוצאות התקופה המקבילה אשתקד, הושפעו משינויים בעקום הריבית חסרת הסיכון ומשינויים בפקר בין השווי ההוגן והערך בספרים של הנכסים הלא סחירים. ההשפעה הכוללת של השינויים כאמור הביאה לגידול בהתחייבויות הביטוחיות. לפירוט נוסף ראה טבלה שבסעיף 2.5.2 (ז).

בנוסף, התוצאות בתקופת הדוח וברבעון השלישי הושפעו מהחלטת בית המשפט העליון באשר לשיעור ריבית ההיוון שתחול על המוסד לביטוח לאומי בתביעות שיבוב שהקטינה את ההתחייבויות הביטוחיות. תוצאות התקופה המקבילה אשתקד הושפעו גם מהחלטת בית המשפט

העליון ביחס לריבית היוון של פיצויים בשל נזק לגוף בנוזיקין שהקטינה את ההתחייבויות הביטוחיות. לפירוט נוסף ראה טבלה שבסעיף 2.5.2 (ח).

ד. ענף רכב רכוש - התוצאות בתקופת הדוח וברבעון השלישי הושפעו בעיקר מתשואות שוק ההון כפי שתואר לעיל. תוצאות התקופה המקבילה אשתקד כללו קיטון בהתחייבויות הביטוחיות כתוצאה מהתפתחות חיובית בתביעות בשנות נזק ישנות.

ה. ענפי רכוש ואחרים - התוצאות בתקופת הדוח וברבעון השלישי הושפעו בעיקר מתשואות שוק ההון כפי שתואר לעיל. בנוסף, התוצאות בתקופת הדוח הושפעו מנזקי חורף בחודשים ינואר - פברואר 2020. התוצאות בתקופה המקבילה אשתקד וברבעון המקביל אשתקד, הושפעו מהתפתחות חיובית בתביעות בשנות נזק ישנות.

ו. מגזר בריאות - התוצאות בתקופת הדוח וברבעון השלישי הושפעו מתשואות שוק ההון כפי שתואר לעיל.

ענף סיעוד פרט - התוצאות בתקופת הדוח הושפעו משינויים של עקום הריבית חסרת הסיכון, משינויים בפער בין השווי ההוגן והערך בספרים של הנכסים הלא סחירים, מיישום חוזר לעניין עדכון שיעור פרמיית אי נזילות המתווספת לעקום הריבית חסרת הסיכון ומיישום הוראות חוזר לעניין אופן הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת בדיקת נאותות העתודה (LAT) אשר נכנסו לתוקף ברבעון השני (לפירוט בקשר עם החוזרים שיושמו ראה סעיפים 2.1.3 ו-2.1.4 לעיל). ההשפעה הכוללת של האמור לעיל הביאה לגידול בהתחייבויות הביטוחיות. תוצאות הרבעון השלישי הושפעו משינויים של עקום הריבית חסרת הסיכון ומשינויים בפער בין השווי ההוגן והערך בספרים של הנכסים הלא סחירים. ההשפעה הכוללת של האמור לעיל הביאה לגידול בהתחייבויות הביטוחיות.

בנוסף, התוצאות בתקופת הדוח וברבעון השלישי הושפעו משיפור חיתומי כתוצאה מתהליכי התייעלות ושינוי במבנה העלויות אשר קוזז בחלקו בשל עליה בכמות התביעות.

התוצאות בתקופה המקבילה אשתקד וברבעון המקביל אשתקד הושפעו מגידול בהתחייבויות הביטוחיות כתוצאה מירידה חדה של עקום הריבית חסרת הסיכון ומשינויים בפער בין השווי ההוגן והערך בספרים של הנכסים הלא סחירים. לפירוט נוסף ראה טבלה שבסעיף 2.5.2 (ה).

2.5.2 השפעות מיוחדות על הרווח (ההפסד) הכולל בתקופת הדוח (מיליוני ש"ח):

הערות	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		שינוי	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	2019	2020		2019	2020	
הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה כפי שפורסם בדוח הכספי	292	*526	(234)	354	*(158)	*825
מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח						
השפעות ריבית	(30)	*(14)	(16)	-	*	*(120)
עדכון הנחות מימוש גמלה	217	-	217	-	-	-
יישום חוזר בעניין עדכון לוחות התמורה	-	(91)	91	-	-	(91)
עדכון הנחות ביטולים	-	-	-	-	-	(27)
מגזר ביטוח בריאות						
בחינת נאותות העתודות (LAT) והשפעות ריבית	(127)	(663)	536	(60)	(650)	(926)
עדכון הנחות בהתחייבויות בריאות פרט	-	-	-	-	-	112
יישום חוזר בעניין עדכון לוחות התמורה	-	70	(70)	-	70	70
מגזר ביטוח כללי						
השפעות ריבית	97	(157)	254	39	(94)	(183)
השפעת החלטת בית המשפט העליון באשר לשיעור ההיוון	80	260	(180)	80	-	260
סה"כ השפעות, לפני מס	237	(595)	832	59	(674)	(905)
השפעת המס	81	(203)	284	20	(230)	(309)
סה"כ השפעות, לאחר מס	156	(392)	548	39	(444)	(596)
סה"כ רווח כולל בנטרול ההשפעות המיוחדות	136	918	(782)	315	286	1,421

* ראה סעיף 2.1.2 לעיל בדבר יישום למפרע של חוזר ביטוח.

התוצאות בתקופת הדוח וברבעון השלישי הושפעו מתשואות שוק ההון בתיק הנוסטרו שהיו נמוכות מהתשואות בתקופה המקבילה אשתקד וברבעון המקביל אשתקד.

א. ברבעון הראשון נרשם קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-92 מיליוני ש"ח לפני מס בשל עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב עתודת גמלאות בתשלום (קיטון בהתחייבויות בגין פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון משנת 2004 שאינו תלוי תשואה בסך של כ-134 מיליוני ש"ח לפני מס, גידול בהתחייבויות בגין פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון עד שנת 1990 בסך של כ-19 מיליוני ש"ח לפני מס, וגידול בהתחייבויות בגין פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון עד שנת 2003 בסך של כ-23 מיליוני ש"ח לפני מס). בנוסף, ברבעון השני נרשם גידול בהתחייבויות הביטוחיות בגין פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון עד שנת 2003 בסך של כ-122 מיליוני ש"ח לפני מס, בשל עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב העתודה המשלימה לגמלה. ההשפעה הכוללת של האמור הינה גידול בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-30 מיליוני ש"ח.

בתקופה המקבילה אשתקד, נרשם גידול בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-14 מיליוני ש"ח לפני מס, עקב עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב עתודת תביעות בתשלום בכיסוי אובדן כושר עבודה. בשנת 2019, נרשם גידול בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-120 מיליוני ש"ח לפני מס, בעיקר עקב עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב עתודת גמלאות בתשלום. לפרוט נוסף ראה באור (1)9 בדוחות הכספיים.

- ב. בתקופת הדוח נרשם קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-217 מיליוני ש"ח לפני מס, כתוצאה מהשלמת מחקר ברבעון השני לגבי גיל פרישה ומימוש קצבה בשילוב מודל תלוי גיל. לפרוט נוסף ראה באור (2)9 בדוחות הכספיים.
- ג. תוצאות שנת 2019 הושפעו מיישום חוזר ביטוח שעניינו "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמותה לחברות ביטוח ולקרנות הפנסיה" ("החוזר"). בעקבות יישום החוזר, נרשם בשנת 2019 גידול בהתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח בסך של כ-91 מיליוני ש"ח לפני מס, וקיטון בהתחייבות הביטוחיות במגזר בריאות בסך של כ-70 מיליוני ש"ח לפני מס.
- ד. תוצאות שנת 2019 הושפעו מעדכון מחקר בקשר עם הנחת שיעור הביטולים לגבי מבוטחים שצפוי כי יממשו את זכאותם לקצבה. בשל העדכון האמור נרשם גידול בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-27 מיליוני ש"ח לפני מס.
- ה. מגזר בריאות, ענף סיעוד פרט - התוצאות בתקופת הדוח הושפעו משינויים של עקום הריבית חסרת הסיכון ומשינויים בפער בין השווי ההוגן והערך בספרים של הנכסים הלא סחירים. השפעת השינויים כאמור קוזה בחלקה כתוצאה מיישום חוזר לעניין עדכון שיעור פרמיית אי נזילות המתווספת לעקום הריבית חסרת הסיכון ומיישום הוראות חוזר לעניין אופן הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת בדיקת נאותות העתודה (LAT) אשר נכנסו לתוקף ברבעון השני (לפירוט בקשר עם החוזרים שיושמו ראה סעיפים 2.1.3 ו-2.1.4 לעיל). ההשפעה הכוללת של האמור הינה גידול בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-127 מיליוני ש"ח לפני מס. ברבעון השלישי כתוצאה משינויים של עקום הריבית חסרת הסיכון ומשינויים בפער בין השווי ההוגן והערך בספרים של הנכסים הלא סחירים, נרשם גידול בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-60 מיליוני ש"ח לפני מס.
- בתקופה המקבילה אשתקד, ברבעון השלישי אשתקד ובשנת 2019 נרשם גידול בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-663 מיליוני ש"ח לפני מס, בסך של כ-650 מיליוני ש"ח לפני מס ובסך של כ-926 מיליוני ש"ח לפני מס, בהתאמה, כתוצאה מירידה חדה של עקום הריבית חסרת הסיכון ומשינויים בפער בין השווי ההוגן והערך בספרים של הנכסים הלא סחירים.
- ו. בשנת 2019 השלימה החברה מספר מחקרים בקשר עם עלות התביעות בענף בריאות פרט בכיסויי תרופות, אמבולטורי וניתוחים. בשל העדכונים האמורים נרשם קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-112 מיליוני ש"ח לפני מס.
- ז. התוצאות בתקופת הדוח הושפעו משינויים של עקום הריבית חסרת הסיכון ומשינויים בפער בין השווי ההוגן והערך בספרים של הנכסים הלא סחירים, וכן מיישום חוזר לעניין עדכון שיעור פרמיית אי נזילות המתווספת לעקום הריבית חסרת הסיכון אשר נכנס לתוקף ברבעון השני (לפירוט נוסף ראה סעיף 2.1.3 לעיל). ההשפעה הכוללת של האמור, הינה קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-97 מיליוני ש"ח לפני מס (סך של כ-42 מיליוני ש"ח לפני מס בענף רכב חובה וסך של כ-55 מיליוני ש"ח לפני מס בענפי חבויות אחרים).
- ברבעון השלישי כתוצאה משינויים של עקום הריבית חסרת הסיכון ומשינויים בפער בין השווי ההוגן והערך בספרים של הנכסים הלא סחירים, נרשם קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-39 מיליוני ש"ח לפני מס (סך של כ-10 מיליוני ש"ח לפני מס בענף רכב חובה וסך של כ-29 מיליוני ש"ח לפני מס בענפי חבויות אחרים).
- בתקופה המקבילה אשתקד, ברבעון השלישי אשתקד ובשנת 2019 נרשם גידול בהתחייבויות הביטוחיות בביטוח כללי בסך של כ-157 מיליוני ש"ח לפני מס (סך של כ-56 מיליוני ש"ח לפני מס בענף רכב חובה וסך של כ-101 מיליוני ש"ח לפני מס בענפי חבויות אחרים), בסך של כ-94 מיליוני ש"ח (סך של כ-38 מיליוני ש"ח בענף רכב חובה וסך של כ-56 מיליוני ש"ח בענפי חבויות אחרים) ובסך של כ-183 מיליוני ש"ח לפני מס (סך של כ-56 מיליוני ש"ח לפני מס בענף רכב חובה וסך של

כ-127 מיליוני ש"ח לפני מס בענפי חבויות אחרים), בהתאמה, כתוצאה מירידה של עקום הריבית חסרת הסיכון ומשינויים בפער בין השווי ההוגן והערך בספרים של הנכסים הלא סחירים.

ח. התוצאות בתקופת הדוח וברבעון השלישי הושפעו מהחלטת בית המשפט העליון באשר לשיעור ריבית ההיוון שתחול על המוסד לביטוח לאומי בתביעות שיבוב. בעקבות החלטת בית המשפט, בתקופת הדוח וברבעון השלישי נרשם קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-80 מיליוני ש"ח לפני מס (סך של כ-65 מיליוני ש"ח לפני מס בענף רכב חובה וסך של כ-15 מיליוני ש"ח לפני מס בענפי חבויות אחרים).

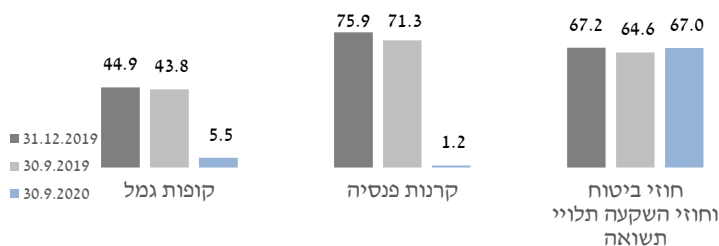
תוצאות התקופה המקבילה אשתקד ושנת 2019 הושפעו מהחלטת בית המשפט העליון ביחס לריבית ההיוון של הפיצויים בשל נזק לגוף בנזיקין. בעקבות החלטת בית המשפט נרשם קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-260 מיליוני ש"ח לפני מס (סך של כ-158 מיליוני ש"ח לפני מס בענף רכב חובה וסך של כ-102 מיליוני ש"ח לפני מס בענפי חבויות אחרים).

2.6 פרטים עיקריים נוספים והשפעות עיקריות נוספות לפי מגזרים

2.6.1 נכסים מנוהלים עבור מבוטחים ועמיתים בקבוצה במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (מיליארדי ש"ח):

קרנות פנסיה – הנכסים המנוהלים ליום 30 בספטמבר 2019 וליום 31 בדצמבר 2019, המתייחסים לפעילות הפנסיה שנתרה בקבוצה מסתכמים בסך של כ-1.2 מיליארדי ש"ח

קופות גמל* – הנכסים המנוהלים ליום 30 בספטמבר 2019 וליום 31 בדצמבר 2019, המתייחסים לפעילות הגמל שנתרה בקבוצה מסתכמים בסך של כ-5.6 וכ-5.8 מיליארדי ש"ח בהתאמה.

סך הנכסים המנוהלים בקופות הגמל ובקרנות הפנסיה, אינם נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה

* קופות גמל, קרנות השתלמות, קופות מרכזיות ואישיות לפיצויים, קופת גמל לדמי מחלה וקופה לפנסיה תקציבית

ביום 1 באפריל 2020 נכנס לתוקף השינוי המבני בקבוצה אשר במסגרתו הועברו הזכויות של החברה בתיקי הלקוחות והמוניטין של פעילות הגמל, להראל פנסיה וגמל, ומיד לאחר מכן הועברו מלוא החזקותיה של החברה בהראל פנסיה וגמל להראל השקעות. לפיכך, החל מיום 1 באפריל 2020, הנתונים המוצגים בסעיף זה מתייחסים רק לפעילות פנסיה והגמל שנתרה בקבוצה (חברות לעתיד וקחצ"ק).

2.6.2 נתוני דמי גמולים (מיליארדי ש"ח):

דמי הגמולים של קופות הגמל וקרנות הפנסיה אינם נכללים בדוחות המאוחדים של החברה

* נמוך מ-0.1 מיליארדי ש"ח

כפי שתואר לעיל, ביום 1 באפריל 2020 נכנס לתוקף השינוי המבני בקבוצה אשר במסגרתו הועברו הזכויות של החברה בתיקי הלקוחות והמוניטין של פעילות הגמל, להראל פנסיה וגמל, ומיד לאחר מכן הועברו מלוא החזקותיה של החברה בהראל פנסיה וגמל להראל השקעות. לפיכך, החל מיום 1 באפריל

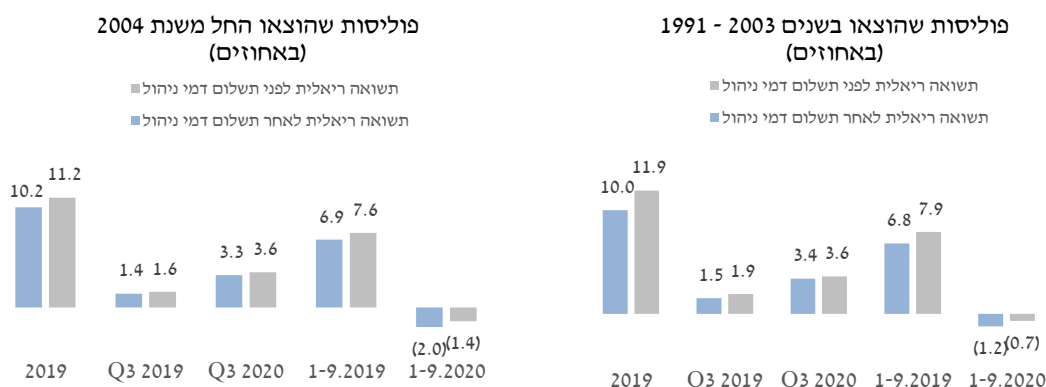
2020, הנתונים המוצגים בסעיף זה מתייחסים רק לפעילות פנסיה והגמל שנתורה בקבוצה (חברות לעתיד וקחצ"ק).

2.6.3 ביטוח חיים

שיעור הפדיונות מהעתודה הממוצעת בתקופת הדוח הסתכם בכ-3.4% לעומת כ-3.1% בתקופה המקבילה אשתקד וכ-3% בשנת 2019.

שיעור הפדיונות מהעתודה הממוצעת ברבעון הנוכחי הסתכם בכ-4.2% לעומת כ-3.3% ברבעון המקביל אשתקד.

פוליסות תלויות תשואה:

אומדן סכום רווחי ההשקעות ודמי הניהול, הנכללים בדוחות רווח והפסד המאוחדים, אשר נזקפו לזכות או לחובת המבוטחים בפוליסות תלויות תשואה והמחושבים בהתאם להנחיות שקבע הממונה, על בסיס התשואה והיתרות הרבעוניות של עתודות הביטוח הממוצעות, הינו כדלקמן (מיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר
2019	2019	2020
5,292	441	1,847
693	166	111

רווחים (הפסדים) לאחר דמי ניהול
סך דמי ניהול

2.6.4 קרנות פנסיה

כפי שתואר לעיל, החל מיום 1 באפריל 2020, הנתונים המוצגים בקשר עם קרנות הפנסיה כוללים רק את פילות חברת לעתיד.

סך ההכנסות מדמי ניהול שנגבו בתקופת הדוח הסתכמו בסך של כ-85 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-245 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. סך ההכנסות מדמי ניהול שנגבו ברבעון השלישי הסתכמו בסך של כ-2 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-85 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

2.6.5 קופות גמל

כפי שתואר לעיל, החל מיום 1 באפריל 2020, הנתונים המוצגים בקשר עם קופות הגמל כוללים רק את פילות חברת קחצ"ק.

הצבירה נטו (ללא רווחי השקעות) בפעילות הגמל בתקופת הדוח הייתה שלילית והסתכמה בסך של כ-665 אלפי ש"ח, לעומת צבירה חיובית של כ-108 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההכנסות מדמי ניהול, שנגבו בתקופת הדוח הסתכמו בסך של כ-70 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-191 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות מדמי ניהול, שנגבו ברבעון השלישי הסתכמו בסך של כ-4 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-64 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

2.6.6 ביטוח בריאות

החברה הינה המבטחת בפוליסת הסיעוד הקבוצתית לחברי שירותי בריאות כללית. בנוסף לפוליסות הסיעוד הקבוצתית לחברי שירותי בריאות כללית, החברה בביטוח סיעודי מספר קולקטיבים נוספים.

בשנת 2019, החברה פרסמה הודעה לפיה בשל תנאי פוליסות הסיעוד הקיימות, אשר בפועל מגלמות בתעריף שלהן הבטחת תשואה, שאין ביכולתה להתחייב עליה לתקופות ארוכות בתנאי השוק הקיימים, ועקב העובדה שמבטחי המשנה שפעלו בתחום הודיעו על הפסקת פעילותם בתחום, הוחלט על הפסקת מכירת פוליסות סיעוד פרט חדשות. החברה תפעל לקבלת אישור מהממונה על שוק ההון, לשיווק פוליסות חדשות המתאימות למצב השוק הנוכחי.

2.6.7 ביטוח כללי

לפרטים אודות נתונים כספיים נוספים אודות מגזר ביטוח כללי, בפירוט לענפיו ראה באור (ב) לדוחות הכספיים.

להלן השינוי בכמות הפוליסות במונחי חשיפה:

	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
	2019	2019	2020
רכב חובה	4%	(14%)	(14%)
רכב רכוש	10%	2%	3%
ענפי רכוש ואחרים	2%	4%	3%
ענפי חבויות אחרים	(4%)	2%	2%

כמות הפוליסות במונחי חשיפה - פעילות ביטוח כללי מאופיינת בפוליסות לתקופה של עד שנה. לאור אופיין של הפוליסות, הכמות מהווה מכפלה של מספר הפוליסות בתקופת הפוליסה במהלך השנה. משמע, אם בוצע חיתום לפוליסה לתקופה הקצרה משנה, היא מוכפלת בחלק היחסי של התקופה, כך שפוליסה לחצי שנה מהווה חצי יחידה. כמות הפוליסות בתקופת הדוח הקודמת הושפעה בין היתר מאי חידוש של פוליסת רכב חובה עם 2 קולקטיבים (ציי רכב)

ביום 30 בספטמבר 2020 נמסר לחברה על זכייתה במכרז שפרסם החשכ"ל בכ-35% מהיקף ביטוחי רכב רכוש ורכב חובה של עובדי מדינה לשנת 2021, בדומה למכרז לשנים 2019-2020. לתוצאות המכרז כאמור לא צפויה להיות השפעה מהותית על תוצאות הפעילות של החברה.

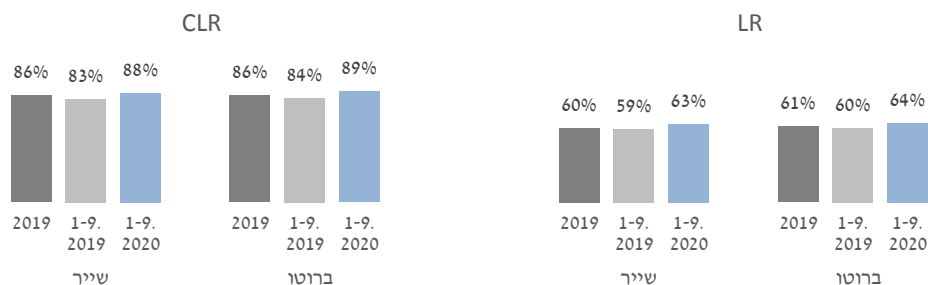
2.6.7.1 רכב חובה

לפירוט נוסף בנוגע לתוצאות רכב חובה ראה סעיפים 2.5.1 ו-2.5.2 לעיל.

מאחר שבעל רכב חייב לבטח את רכבו בהתאם לפקודת ביטוח רכב מנועי, בעלי רכב (בדרך כלל אופנועים) שנדחו על-ידי חברות הביטוח רשאים לרכוש ביטוח באמצעות ה"פול" (המאגר הישראלי לביטוח רכב) אשר פועל כחברת ביטוח לכל דבר. כל חברות הביטוח הפועלות בתחום ביטוח רכב חובה שותפות ב"פול", וכל אחת נושאת בהפסדי ה"פול", על-פי חלקה היחסי בשוק ביטוח רכב חובה בשנה שחלפה. במכתב מאת מנכ"ל ה"פול" נקבע חלקה הזמני של החברה בדמי הביטוח נטו לשנת 2020, בשיעור של 12.15% (מול 12.19% שמהווה את חלקה הסופי של החברה לשנת 2019).

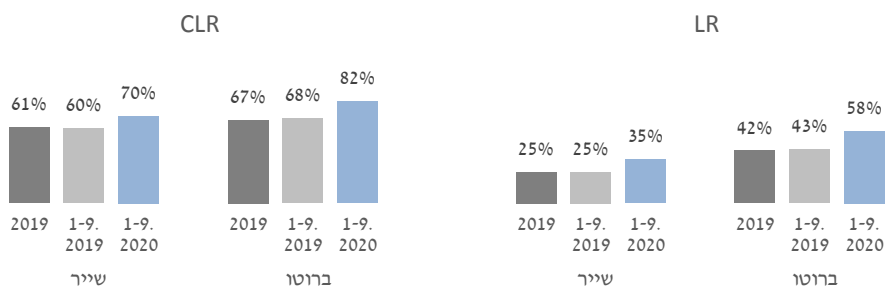
2.6.7.2 רכב רכוש

לפירוט נוסף בנוגע לתוצאות ענף רכב ראה סעיף 2.5.1 לעיל.
שיעור ה-Loss Ratio ו-Combined Loss Ratio בביטוח רכב רכוש:

2.6.7.3 ענפי רכוש ואחרים

לפירוט נוסף בנוגע לתוצאות ענף רכב חובה ראה סעיף 2.5.1 לעיל.
שיעור ה-Loss Ratio ו-Combined Loss Ratio בענפי רכוש ואחרים:

2.6.7.4 ענפי חבויות אחרים

לפירוט בנוגע לתוצאות ענפי חבויות אחרים ראה סעיפים 2.5.1 ו-2.5.2 לעיל.

2.6.7.5 ענף ביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא

הפרמיות שהורווחו בביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא אינן בגין מכירות חדשות, אלא בגין מכירות שבוצעו בעבר ואשר הפרמיות בגינן מוכרות כפרמיה מורווחת בהתאם לתקופת הכיסוי. בענף ביטוח זה לא קיימים ל-EMI הסכמי ביטוח משנה.

2.7 נזילות ומקורות מימון

2.7.1 תזרים מזומנים

סך תזרימי המזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת הסתכם בתקופת הדוח לכ-541 מיליוני ש"ח. תזרימי המזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה הסתכמו בכ-251 מיליוני ש"ח. תזרימי המזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון הסתכמו בכ-237 מיליוני ש"ח. השפעת התנודות בשער החליפין על יתרת המזומנים הסתכמה בסך חיובי של כ-160 מיליוני ש"ח. התוצאה של כל הפעילות הנ"ל מתבטאת בגידול ביתרות המזומנים בסך של כ-213 מיליוני ש"ח.

2.7.2 נזילות מימון הפעילות

בתקופת הדוח לא חלו שינויים מהותיים במצב הנזילות של החברה, איתנותה הפיננסית ומקורות המימון העומדים לרשותה.

3 היבטי ממשל תאגידי

דירקטוריון החברה

ביום 12 באוגוסט 2020 החל מר בן המבורגר את כהונתו כדירקטור בחברה. בן המבורגר הוא בנו של מר גדעון המבורגר ואחיינם של יאיר המבורגר ונורית מנור. יאיר המבורגר, גדעון המבורגר ונורית מנור הינם בעלי השליטה בחברה.

בן המבורגר מכהן גם כדירקטור בהראל השקעות החל מיום 17 בינואר 2017.

4 גילוי בנושא יחס כושר פירעון כלכלי

ביום 14 באוקטובר 2020, פורסם על ידי הממונה חוזר ביטוח 2020-1-15 שעניינו "תיקון החוזר המאוחד לעניין הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II" ("חוזר סולבנסי החדש"). חוזר סולבנסי החדש כולל התאמות ועדכונים שביצעה רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון ("הרשות") במהלך שנת 2020 ביחס לחוזר ביטוח 2017-1-9 ("חוזר סולבנסי"). ההתאמות והעדכונים בחוזר סולבנסי החדש נעשו בהמשך למכתבים וטיטות רלבנטיים שפורסמו במהלך שנת 2020 ולאור הצהרת הרשות, כי בכוונתה לפעול להתאמת משטר כושר הפירעון הכלכלי בישראל לדירקטיבת Solvency II ועדכוניה.

בהתאם לחוזר סולבנסי החדש, הותאמו הוראות המעבר למתכונת שנקבעה בדירקטיבה האירופאית, ותתאפשר פריסה עד שנת 2032 של הגידול בעתודות בגין מוצרי ביטוח ארוכי טווח אשר נמכרו בעבר. בהתאם להוראות המעבר החדשות, חברת ביטוח רשאית, לאחר שקיבלה אישור הממונה, לכלול בחישוב עתודות הביטוח בתקופת הפריסה ניכוי מעתודות הביטוח ("הניכוי"). הניכוי מחושב, בהתאם להנחיות במכתב עקרונות הניכוי והוא מופחת החל משיעור של 100% בחישוב עתודות הביטוח ליום 31 בדצמבר 2019 ועד לשיעור של 0% בחישוב עתודות הביטוח ליום 31 בדצמבר 2032. שיטת חישוב זו לתקופת הפריסה מחליפה שיטה קודמת לתקופת הפריסה שיושמה בתקופות קודמות, לפיה ההון הנדרש לכושר פירעון של חברת ביטוח בתקופה שתחילתה ביום 30 ביוני, 2017 וסיומה ביום 31 בדצמבר 2024 יעלה בהדרגה, ב-5% כל שנה, החל מ-60% מה-SCR ועד למלוא ה-SCR. נכון ליום 31 בדצמבר 2019 עומד יחס זה על 75%. חוזר סולבנסי החדש כולל בנוסף גם עדכונים על בסיס שינויים שנעשו באירופה, הרלוונטיים לשוק המקומי. חוזר סולבנסי החדש והשינויים העיקריים בו יושמו החל ממועד חישוב יחס כושר פירעון כלכלי ליום 31 בדצמבר 2019.

עודף ההון של החברה ליום 31 בדצמבר 2019, בהתאם להוראות המעבר הינו בסך של כ-6,309 מיליוני ש"ח. דוח יחס כושר פירעון כלכלי ליום 31 בדצמבר 2019 פורסם, בהתאם להנחיות, ביום 28 באוקטובר 2020.

עודף ההון של החברה ליום 31 בדצמבר 2019, לפני הוראות המעבר (במונחי SCR 100%) הינו בסך של כ-1,447 מיליוני ש"ח.

יצוין כי למודל במתכונתו הנוכחית, רגישות גבוהה לשינויים במשתני שוק ואחרים, כגון שינויים בריבית, שינויים ברווחי השקעות, עדכוני הנחות אקטואריות ושינויים הקשורים בפעילות החברה.

חישובי ההון הכלכלי הקיים וההון הנדרש מבוססים על תחזיות והנחות הנשענות, בעיקרן על ניסיון העבר, אשר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות.

קביעת האומדן המיטבי התבססה על תחזיות, הערכות ואומדנים לאירועים עתידיים שהתממשותם אינה ודאית, ואינם בשליטתה של החברה, ויש לראות בהם כ- "מידע צופה עתידי" כהגדרתו בסעיף 32א לחוק ניירות ערך,

התשכ"ח-1968. יתכן כי תחזיות, הערכות ואומדנים אלו, כולם או חלקם, לא יתממשו או שיתממשו באופן שונה מכפי שהונח בחישוב דוח כושר פירעון, ולפיכך התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מכפי שנחזה.

להלן נתונים אודות יחס כושר פירעון וסף הון (MCR) ליום 31 בדצמבר 2019 בהתאם להנחיות בחוזר סולבנסי החדש. יחס כושר פירעון כלכלי מחושב בהתאם להוראות מעבר, במסגרתן נקבעה תקופת פריסה. במסגרת חוזר סולבנסי החדש, הותאמו הוראות המעבר למתכונת שנקבעה בדירקטיבה לפיהן תתאפשר פריסה של הגידול בעתודות בגין מוצרי ביטוח ארוכי טווח אשר נמכרו בעבר. בהתאם, החברה אימצה שיטה חדשה נכון לחישוב ליום 31 בדצמבר 2019 השונה משיטת החישוב שיושמה בחישוב ליום 31 בדצמבר 2018. לפיכך לא ניתן להשוות בין הסעיפים השונים המוצגים בטבלה לעיל (השיטות השונות מפורטות בדוח יחס כושר פירעון בסעיף 1.1.ב.א):

א. יחס כושר פירעון כלכלי

ליום 31 בדצמבר		
2018	2019	
(מבוקר)		
11,551	15,370	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (במיליוני ש"ח)
6,663	9,061	הון נדרש לכושר פירעון (במיליוני ש"ח)
4,888	6,309	עודף (במיליוני ש"ח)
173%	170%	יחס כושר פירעון כלכלי

השפעת פעולות הוניות מהותיות שהתרחשו בתקופה שבין תאריך החישוב לתאריך פרסום דוח יחס כושר פירעון כלכלי:

343	-	גיוס (פדיון) מכשירי הון (*)
11,894	15,370	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (במיליוני ש"ח)
5,231	6,309	עודף (במיליוני ש"ח)
179%	170%	יחס כושר פירעון כלכלי

(*) בחודש מאי 2020 נפתחה אג"ח סדרה ד' בסך של 217 מיליוני ש"ח בפדיון מוקדם. לפדיון זה אין השפעה על ההון המשני המוכר, מאחר וקיימת יתרת הון משני לא מנוצלת מעבר למגבלת הון רובד 2.

סיבות שהביאו לשינויים מהותיים שחלו לעומת מספרי השוואה בסעיפים מרכזיים

מצב ההון של החברה לסוף 2019 הושפע מההתפתחות העסקית השוטפת של החברה, שינויים במשנתי שוק, עדכון הנחות דמוגרפיות ועדכוני מודל שוטפים וכן עדכון הוראות סולבנסי לעניין תקופת הפריסה.

אירועים מהותיים שהתרחשו בתקופה שבין תאריך החישוב לתאריך פרסום הדוח

- התפרצות והתפשטות נגיף הקורונה בעולם, אשר החלה בינואר 2020, הביאה לירידות שערים חדות בשווקים הפיננסיים ולירידה מהותית בפעילות הכלכלית. נכון למועד פרסום הדוח, חלו עליות בשוקי ההון אשר קיזזו לחלוטין את הפסדי ההשקעות בנוסטרו, אולם המשק טרם חזר לפעילות וקיים חוסר וודאות בקשר לקצב ההתאוששות של הפעילות העסקית בישראל.
- לאחר תאריך הדיווח ועד מועד פרסום הדוח נרשמה עליה בעקום הריבית בטווחים קצרים ובינוניים וירידה בעקום בטווחים הארוכים. הירידה בטווחים הארוכים קוזה על ידי עליה ברכיב ה-VA.

הערכות החברה בדבר השלכות ההתפתחויות השונות כאמור לעיל הינן בגדר מידע צופה פני עתיד, וזאת בין היתר עקב ראשוניותן של ההערכות ואי הוודאות לגבי היקף ההשפעה בפועל של השינויים האמורים לעיל. בנוסף, אין באמור כדי להוות הערכה לגבי יחס כושר הפירעון ליום פרסום הדוח, התלוי בהתפתחויות שיחולו עד מועד זה וכן במכלול גורמים נוספים שלא ניתן להעריכם בשלב זה, ביניהם השפעת הפעילות העסקית של החברה

לאחר 31 בדצמבר 2019, שינויים בתמהיל ובגודל ההשקעות וההתחייבויות הביטוחיות וכן שינויים רגולטוריים המשפיעים על הסביבה העסקית.

בשלב זה, החברה אינה יכולה להעריך את עוצמת ההשפעות האמורות על יחס כושר הפירעון, אשר יכול ויהיו מהותיות. עם זאת, נכון למועד הפרסום, החברה מעריכה כי השפעות אלה אינן צפויות לפגוע בעמידתה של החברה בדרישות ההון הרגולטוריות, בהתחשב בהוראות הפריסה.

לפרטים בדבר יחס כושר הפירעון ללא יישום הוראות מעבר לתקופת הפריסה, וללא התאמת תרחיש מניות ובדבר יעד עודף ההון ומגבלות החלות על החברה לעניין חלוקת דיבידנד ראה סעיף ג' להלן.

ב. סף הון (MCR)

ליום 31 בדצמבר	
2018	2019
(מבוקר)	
מיליוני ש"ח	
2,173	2,272
8,654	11,294

סף הון (MCR)

הון עצמי לעניין סף הון

ביום 28 באוקטובר 2020 פרסמה החברה בהתאם להוראות הממונה את דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני 31 בדצמבר 2019 באתר האינטרנט שלה (כתובת האתר: <https://www.harel-group.co.il/about/harel-> [group/harel-investor-relations/Pages/repayment-ability.aspx](https://www.harel-group.co.il/about/harel-group/harel-investor-relations/Pages/repayment-ability.aspx)).

חוזר סולבנסי החדש חייב בחינה מחודשת של מדיניות ניהול ההון של החברה, אשר תוארה בסעיף 8 בדוח יחס כושר פירעון כלכלי.

מדיניות החברה היא להחזיק בסיס הון איתן להבטחת כושר הפירעון שלה ויכולתה לעמוד בהתחייבויותיה למבוטחים, לשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה העסקית וכדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה. בשלב זה, משיקולי זהירות, בשים לב לרגישות הגבוהה של מודל החישוב החדש לשינויים רגולטוריים ומשתנים נוספים ובהיעדר ניסיון מספק לגבי דפוס ההתפתחות העתידי של ההון הנדרש ומרווח הסיכון, החליט דירקטוריון החברה שלא לקבוע טווח מטרות עבור יחס כושר פירעון כלכלי. דירקטוריון החברה יבחן בעתיד את הצורך לקבוע יעדי הון וטווח מטרות בו החברה שואפת להימצא במהלך תקופת הפריסה ובסיומה.

עם זאת, ביום 30 בנובמבר 2020 אישר דירקטוריון החברה את עדכון התכנית לניהול הון ונקבעו בשלב זה, כללי סף לחלוקת דיבידנד, הכוללים יחס כושר פירעון כלכלי מינימאלי, בהתחשב בהוראות הפריסה, בשיעור של 135% ויחס כושר פירעון מינימאלי, ללא התחשבות בהוראות בתקופת הפריסה, בשיעור של 105%.

כללי הסף נועדו לאפשר לחברה התמודדות עם משברים מבלי לפגוע מהותית בפעילותה ובעמידתה בדרישות ההון החלות עליה. עם זאת, אין באמור כדי להבטיח שהחברה תעמוד בכללי הסף שנקבעו בכל עת.

ג. ללא יישום הוראות המעבר לתקופת הפריסה וללא התאמת תרחיש מניות:

ליום 31 בדצמבר	
2018	2019
(מבוקר)	
11,852	12,423
9,940	10,976
1,912	1,447
119%	113%

הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (במיליוני ש"ח)

הון נדרש לכושר פירעון (SCR) (במיליוני ש"ח)

עודף (במיליוני ש"ח)

יחס כושר פירעון כלכלי

ליום 31 בדצמבר		
2018	2019	
(מבוקר)		
		השפעת פעולות הוניות מהותיות שהתרחשו בתקופה שבין תאריך החישוב לתאריך פרסום דוח יחס כושר פירעון כלכלי:
343	-	גיוס (פדיון) מכשירי הון
12,195	12,423	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (במיליוני ש"ח)
2,256	1,447	עודף (במיליוני ש"ח)
123%	113%	יחס כושר פירעון כלכלי
		סטאטוס ההון לאחר פעולות הוניות ביחס ליעד הדירקטוריון:
10,745	11,839	יעד יחס כושר הפירעון הכלכלי של הדירקטוריון (במיליוני ש"ח) (*)
1,450	584	עודף הון ביחס ליעד (במיליוני ש"ח)
		(*) כולל כרית הון בסך 863 מיליוני ש"ח, מעבר להון הנדרש לכושר פירעון (SCR).

5 בקרות ונהלים לגבי הגילוי:

הנהלת הגוף המוסדי, בשיתוף עם המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקרות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקרות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הנן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

בקרה פנימית על דיווח כספי:

להרחבה ביחס לשינוי המבני שנכנס לתוקף ביום 1 באפריל 2020 ראה באור 9 בדוחות הכספיים של החברה. במהלך הרבעון המסתיים ביום 30 בספטמבר 2020 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

הדירקטוריון מביע תודתו לעובדי החברה וסוכניה עבור הישגי החברה

מישל סיבוני
מנכ"ל

יאיר המבורגר
יו"ר הדירקטוריון

30 בנובמבר 2020

הצהרה

אני, מישל סיבוני, מצהיר כי :

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2020 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של חברת הביטוח; וכן-
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקוחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי. וכן-
5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

מישל סיבוני

מנהל כללי

30 בנובמבר 2020

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

הצהרה

אני, אריק פרץ, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2020 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של חברת הביטוח; וכך-
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכך-
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי. וכך-
5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכך-
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

אריק פרץ

30 בנובמבר 2020

מנהל חטיבת כספים
ומשאבים

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לענין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

הראל חברה לביטוח בע"מ

תמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים

ליום 30 בספטמבר 2020

תוכן העניינים

עמוד

2-1	דין וחשבון רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות
	דוחות כספיים מאוחדים
2-2	תמצית דוחות על המצב הכספי ביניים מאוחדים
2-4	תמצית דוחות על רווח והפסד ביניים מאוחדים
2-5	תמצית דוחות על הרווח הכולל ביניים מאוחדים
2-6	תמצית דוחות על השינויים בהון ביניים מאוחדים
2-9	תמצית דוחות על תזרימי המזומנים ביניים מאוחדים
2-12	באורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים

נספחים לדוחות הכספיים

2-82	נספח א' - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו")
2-99	נספח ב' - פירוט נכסים עבור השקעות פיננסיות אחרות בחברות ביטוח בקבוצה

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של הראל חברה לביטוח בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של הראל חברה לביטוח בע"מ וחברות בנות שלה (להלן: "הקבוצה"), הכולל את הדוח על המצב הכספי התמציתי המאוחד ליום 30 בספטמבר 2020 ואת הדוחות התמציתיים המאוחדים על רווח והפסד, הרווח הכולל, שינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופות של תשעה ושלשה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון וההנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 "דיווח כספי לתקופות ביניים", וכן הם אחראים לעריכת מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה (ישראל) 2410 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבידור, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34.

בנוסף לאמור בפסקה הקודמת, בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ממלא, מכל הבחינות המהותיות, אחר דרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 7א' למידע הכספי הנ"ל בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

סומך חייקין
רואי חשבון

30 בנובמבר 2020

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2019	2019	2020		
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח		
1,213	1,183	809		נכסים
1	2	2		נכסים בלתי מוחשיים
2,441	2,428	2,196		נכסי מסים נדחים
1,355	1,361	1,357		הוצאות רכישה נדחות
1,285	1,365	1,241		רכוש קבוע
1,769	1,702	1,797		השקעות בחברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
1,997	1,871	2,035		נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
4,145	4,153	4,154		נדל"ן להשקעה אחר
*5	*8	2		נכסי ביטוח משנה
1,239	1,346	1,557		נכסי מסים שוטפים
1,310	1,317	1,266		חייבים ויתרות חובה
61,562	58,906	60,471		פרמיה לגבייה
				השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
				השקעות פיננסיות אחרות
11,157	10,394	10,712		נכסי חוב סחירים
13,023	12,746	12,813		נכסי חוב שאינם סחירים
1,273	1,195	1,438		מניות
2,154	2,201	2,105		אחרות
27,607	26,536	27,068		סך כל ההשקעות הפיננסיות האחרות
2,897	2,984	3,322		מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
1,686	1,187	1,474		מזומנים ושווי מזומנים אחרים
110,512	106,349	108,751		סך כל הנכסים
67,202	64,634	66,985		סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה

* יישום למפרע של חוזר ביטוח חדש - ראה באור 2ג'

תמצית דוחות על המצב הכספי ביניים מאוחדים ליום (המשך)

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2019	2019	2020	2020	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
				הון והתחייבויות
				הון
869	869	869		הון מניות ופרמיה על מניות
1,115	970	1,082		קרנות הון
*3,505	*3,351	3,000		עודפים
5,489	5,190	4,951		סך כל ההון המיוחס לבעלים של החברה
3	3	3		זכויות שאינן מקנות שליטה
5,492	5,193	4,954		סך כל ההון
				התחייבויות
*27,971	*27,754	27,706		התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
66,551	63,923	66,430		התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
*1,114	*1,008	945		התחייבויות מסים נדחים
239	248	242		התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
*35	*21	133		התחייבויות מסים שוטפים
3,494	3,318	2,996		זכאים ויתרות זכות
5,616	4,884	5,345		התחייבויות פיננסיות
105,020	101,156	103,797		סך כל ההתחייבויות
110,512	106,349	108,751		סך כל ההון וההתחייבויות

* יישום למפרע של חוזר ביטוח חדש - ראה באור ג'2

שלומית זק"ש אנגל
מנהלת הכספים

אריק פרץ
משנה למנכ"ל ומנהל
חטיבת כספים ומשאבים

מישל סיבוני
מנהל כללי

יאיר המבורגר
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות: 30 בנובמבר 2020

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
	2019	2020	2019	2020	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
14,582	3,886	3,552	10,996	10,668	פרמיות שהורווחו ברוטו
1,643	425	409	1,237	1,182	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
12,939	3,461	3,143	9,759	9,486	פרמיות שהורווחו בשייר
7,835	837	2,431	5,589	(610)	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
1,279	317	118	907	487	הכנסות מדמי ניהול
318	77	72	246	207	הכנסות מעמלות
22,371	4,692	5,764	16,501	9,570	סך כל ההכנסות
**19,427	**4,513	4,828	**14,386	7,381	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
1,154	311	317	840	923	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
18,273	4,202	4,511	13,546	6,458	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
2,684	684	585	2,011	1,847	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
1,043	263	214	786	654	הוצאות הנהלה וכלליות
8	2	-	6	2	הוצאות אחרות
161	12	51	122	133	הוצאות מימון, נטו
22,169	5,163	5,361	16,471	9,094	סך כל ההוצאות
143	10	2	91	-	חלק החברה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
345	(461)	405	121	476	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
**51	** (176)	139	** (23)	147	מסים על ההכנסה (הטבת מס)
294	(285)	266	144	329	רווח (הפסד) לתקופה
294	(285)	266	144	329	מיוחס ל:
*-	*-	*-	*-	*-	בעלים של החברה
294	(285)	266	144	329	זכויות שאינן מקנות שליטה
**2.83	** (2.74)	2.55	**1.39	3.16	רווח (הפסד) לתקופה
					רווח (הפסד) בסיסי ומדולל למניה (בש"ח)

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח
** יישום למפרע של חוזר ביטוח חדש - ראה באור ג2

תמצית דוחות על הרווח הכולל ביניים מאוחדים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
	2019	2020	2019	2020	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
**294	285	266	**144	329	רווח (הפסד) לתקופה
					פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלאחר
					ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל
					הועברו או יועברו לרווח והפסד
938	254	172	725	(96)	שינוי נטו, בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
(128)	(34)	(66)	(104)	(154)	שינוי נטו, בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
31	10	34	26	148	הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
(48)	(29)	9	(74)	7	הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילות חוץ
(290)	(79)	(52)	(224)	33	הטבת מס (מסים על ההכנסה) המתייחסים לנכסים פיננסיים זמינים למכירה
13	9	(3)	22	(2)	הטבת מס (מסים על ההכנסה) בגין פריטי רווח כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד
516	131	94	371	(64)	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה
					שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח
					הכולל הועבר או יועבר לרווח והפסד, נטו
					ממס
					פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלא יועברו
					לרווח והפסד
26	1	(1)	26	36	קרן הערכה מחדש לגבי פריטי רכוש קבוע
(6)	(8)	(8)	(12)	1	מדידה מחדש של תוכנית הטבה מוגדרת
(5)	3	3	(3)	(10)	הטבת מס (מסים על ההכנסה) בגין פריטי רווח כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד
15	(4)	(6)	11	27	רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלא יועבר
					לרווח והפסד, נטו ממס
531	127	88	382	(37)	סך רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה
825	(158)	354	526	292	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה
					מיוחס ל:
825	(158)	354	526	292	בעלים של החברה
*-	*-	*-	*-	*-	זכויות שאינן מקנות שליטה
825	(158)	354	526	292	סך הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח
** יישום למפרע של חוזר ביטוח חדש - ראה באור ג'2

מיוחס לבעלים של החברה								
הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי שליטה	קרן תרגום של פעילות חוץ	קרן הון בגין שערות רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך כל ההון
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
869	872	36	(63)	270	**3,505	5,489	3	5,492
-	-	-	-	-	329	329	*-	329
-	(69)	-	5	26	1	(37)	*-	(37)
-	(69)	-	5	26	330	292	*-	292
-	-	-	-	-	(835)	(835)	-	(835)
-	-	5	-	-	-	5	-	5
869	803	41	(58)	296	3,000	4,951	3	4,954
869	321	36	(28)	251	**3,340	4,789	3	4,792
-	-	-	-	-	**144	144	*-	144
-	423	-	(52)	19	(8)	382	*-	382
-	423	-	(52)	19	136	526	*-	526
-	-	-	-	-	(125)	(125)	-	(125)
869	744	36	(80)	270	3,351	5,190	3	5,193

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר) יתרה ליום 1 בינואר 2020 הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה רווח לתקופה רווח (הפסד) כולל אחר סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון חלוקת מניות הראל פנסיה וגמל בע"מ כדיבידנד בעין להראל השקעות (ראה באור 9) מיזוג חברת סטנדרד לתוך החברה (ראה באור 9)

יתרה ליום 30 בספטמבר 2020 לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר) יתרה ליום 1 בינואר 2019 הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה רווח לתקופה רווח (הפסד) כולל אחר סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון דיבידנד שחולק

יתרה ליום 30 בספטמבר 2019

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח
 ** יישום למפרע של חוזר ביטוח חדש - ראה באור ג'2

מיחוס לבעלים של החברה								
הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי שליטה	קרן תרגום של פעילות חוץ	קרן הון בגין שערוך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך כל ההון
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)	869	715	41	(64)	297	4,597	3	4,600
יתרה ליום 1 ביולי 2020	-	-	-	-	266	266	*-	266
הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה	-	88	-	6	(1)	88	*-	88
רווח לתקופה	-	-	-	-	-	-	-	-
רווח (הפסד) כולל אחר	-	88	-	6	(1)	88	*-	88
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה	-	88	-	6	(1)	88	*-	88
יתרה ליום 30 בספטמבר 2020	869	803	41	(58)	296	4,951	3	4,954
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)	869	593	36	(60)	269	5,348	3	5,351
יתרה ליום 1 ביולי 2019	-	-	-	-	-	(285)	*-	(285)
הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה	-	151	-	(20)	1	127	*-	127
הפסד לתקופה	-	-	-	-	-	-	-	-
רווח (הפסד) כולל אחר	-	151	-	(20)	1	(158)	*-	(158)
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה	-	151	-	(20)	1	(158)	*-	(158)
יתרה ליום 30 בספטמבר 2019	869	744	36	(80)	270	5,190	3	5,193

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח
 ** יישום למפרע של חוזר ביטוח חדש - ראה באור ג'2

מיוחס לבעלים של החברה								
הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי שליטה	קרן תרגום של פעילות חוץ	קרן הון בגין שערך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך כל ההון
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
869	321	36	(28)	251	**3,340	4,789	3	4,792
-	-	-	-	-	**294	294	*-	294
-	551	-	(35)	19	(4)	531	*-	531
-	551	-	(35)	19	290	825	*-	825
-	-	-	-	-	(125)	(125)	-	(125)
869	872	36	(63)	270	3,505	5,489	3	5,492

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)
יתרה ליום 1 בינואר 2019
הרווח (ההפסד) הכולל לשנה
 רווח לשנה
 רווח (הפסד) כולל אחר
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לשנה
עסקאות עם בעלים שנוקפו ישירות להון
 דיבידנד שחולק
יתרה ליום 31 בדצמבר 2019

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח
 ** יישום למפרע של חוזר ביטוח חדש - ראה באור ג'2

תמצית דוחות על תזרימי המזומנים ביניים מאוחדים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		נספח	
	2019	2020	2019	2020		
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח		
(317)	(61)	800	(129)	608	א	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
(168)	(71)	(14)	(139)	(67)		לפני מסים על הכנסה
(485)	(132)	786	(268)	541		מסים ששולמו
						מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת
						תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
						מזומנים שהתקבלו בשל רכישת חברה מאוחדת שאוחדה לראשונה (ראה באור 9)
-	-	-	-	3		מזומנים שנגרעו בשל הנפת חברה מאוחדת (ראה באור 9)
-	-	-	-	(35)	ב	השקעה ברכוש קבוע
(47)	(7)	(7)	(34)	(31)		השקעה בנכסים בלתי מוחשיים, נטו
(245)	(67)	(94)	(182)	(239)		השקעה בחברות מוחזקות
(130)	(39)	(2)	(71)	(14)		תמורה ממימוש השקעה בחברה מוחזקת המטופלת לפי שיטת השווי המאזני
134	1	-	88	56		דיבידנד וריבית מחברות מוחזקות
193	8	2	22	9		תמורה ממימוש רכוש קבוע
1	-	-	-	-		מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
(94)	(104)	(101)	(177)	(251)		תזרימי מזומנים מפעילות מימון
1,384	-	-	594	-		תמורת הנפקת כתבי התחייבות, נטו
(171)	-	-	(140)	(216)		פירעון כתבי התחייבויות נדחים והלוואות מתאגידים בנקאיים
(26)	-	(7)	-	(21)		פרעון התחייבויות חכירה
(125)	-	-	(125)	-		דיבידנד לבעלי החברה
1,062	-	(7)	329	(237)		מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) מימון
(99)	27	27	88	160		השפעת התנודות בשער חליפין על יתרות המזומנים ושווי מזומנים עליה (ירידה) נטו במזומנים ושווי מזומנים
384	(209)	705	(28)	213		יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
4,199	4,380	4,091	4,199	4,583	ג	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה
4,583	4,171	4,796	4,171	4,796	ד	

תמצית דוחות על תזרימי המזומנים ביניים מאוחדים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	
2019	2020	2019	2020	2019	2020
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
נספח א' - תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת לפני מסים על ההכנסה (1), (2), (3)					
רווח (הפסד) לתקופה					
פריטים שאינם כרוכים בתזרימי מזומנים:					
חלק החברה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני					
294*	(285)*	266		144*	329
הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה					
הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות אחרות					
(143)	(10)	(2)		(91)	-
(5,285)	(388)	(1,937)		(3,794)	1,562
3	50	(59)		11	(6)
22	86	(8)		(1)	86
(41)	8	(32)		(12)	(1)
(530)	(143)	(45)		(559)	(6)
נכסי חוב סחירים					
נכסי חוב שאינם סחירים					
מניות					
השקעות אחרות					
(419)	37	(31)		(332)	435
הוצאות (הכנסות) מימון בגין התחייבויות פיננסיות, נטו					
שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה					
(113)	(41)	7		(50)	16
(160)	(33)	1		(52)	(25)
שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה אחר פחת והפחתות					
רכוש קבוע					
106	28	22		80	66
134	34	42		101	109
נכסים בלתי מוחשיים					
שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה					
שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה					
1,334*	563*	(427)		1,117*	(265)
שינוי בנכסי ביטוח משנה					
שינוי בהוצאות רכישה נדחות					
9,797	1,627	2,332		7,169	(121)
27	(2)	11		19	(9)
(20)	13	13		(7)	(3)
51*	(176)*	139		(23)*	147
הוצאות (הכנסות) מסים על ההכנסה					
שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:					
השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה					
(28)	(3)	(4)		(24)	(44)
(4,269)	(1,133)	304		(3,241)	(898)
רכישת נדל"ן להשקעה					
מכירות (רכישות), נטו של השקעות פיננסיות					
השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה אחר					
(39)	(8)	(1)		(21)	(13)
(1,635)	(257)	229		(841)	38
(11)	(1)	44		(18)	44
155	(302)	24		39	(461)
447	268	(92)		248	(374)
6	7	4		9	2
פרמיות לגבייה					
חייבים ויתרות חובה					
זכאים ויתרות זכות					
התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו					
(611)	224	534		(273)	279
סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת					
(317)	(61)	800		(129)	608
סך הכל תזרימי מזומנים שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת לפני מסים על ההכנסה					
פעילות מהותית שאינה במזומן					
57	-	-		57	-
יישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 16 (הכירות באור 3א')					

* יישום למפרע של חוזר ביטוח חדש - ראה באור ג2

(1) תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת כוללים רכישות ומכירות נטו של השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה, הנובעים מהפעילות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

(2) במסגרת הפעילות השוטפת הוצגה ריבית שהתקבלה בסכום של 1,172 מיליוני ש"ח (לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019) סכום של 1,168 מיליוני ש"ח ולשנת 2019 סכום של 1,560 מיליוני ש"ח) וריבית ששולמה בסכום של 78 מיליוני ש"ח (לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019) סכום של 60 מיליוני ש"ח ולשנת 2019 סכום של 141 מיליוני ש"ח)

(3) במסגרת הפעילות השוטפת הוצג דיבידנד שהתקבל מהשקעות פיננסיות אחרות בסכום של 171 מיליוני ש"ח (לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019) סכום של 251 מיליוני ש"ח ולשנת 2019 סכום של 325 מיליוני ש"ח)

תמצית דוחות על תזרימי המזומנים ביניים מאוחדים (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	
2020	2020	
(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
		נספח ב' - מזומנים שנגרעו בשל הנפת חברה מאוחדת (ראה באור 9(6))
-	544	נכסים בלתי מוחשיים
-	249	הוצאות רכישה נדחות
-	90	חייבים ויתרות חובה
-	194	השקעות פיננסיות אחרות
-	2	נכסים אחרים
-	(128)	התחייבויות בגין מסים נדחים
-	(151)	זכאים ויתרות זכות
-	800	נכסים בניכוי התחייבויות של החברה שהונפה
-	(835)	דיבידנד בעין
-	(35)	מזומנים שנגרעו בשל הנפת חברה מאוחדת

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	
2019	2019	2020	2019	2020
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
3,083	2,905	2,640	3,083	2,897
1,116	1,475	1,451	1,116	1,686
4,199	4,380	4,091	4,199	4,583
2,897	2,984	3,322	2,984	3,322
1,686	1,187	1,474	1,187	1,474
4,583	4,171	4,796	4,171	4,796

**נספח ג - מזומנים ושווי מזומנים
לתחילת התקופה**
מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים
תלויי תשואה

מזומנים ושווי מזומנים אחרים
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת
התקופה

**נספח ד - מזומנים ושווי מזומנים לסוף
התקופה**
מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים
תלויי תשואה

מזומנים ושווי מזומנים אחרים
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף
התקופה

באור 1 - כללי

א. הישות המזווחת

הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "החברה") הינה חברה תושבת ישראל אשר התאגדה בישראל וכתובתה הרשמית היא רחוב אבא הלל סילבר 3, רמת גן.

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים של החברה ליום 30 בספטמבר 2020, כוללת את אלה של החברה ושל החברות הבנות שלה, וכן את זכויות החברה בחברות כלולות (להלן: "הקבוצה"). החברה הינה בבעלות מלאה של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן: "החברה האם"). מניות החברה האם רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך.

ב. התפשטות נגיף הקורונה

בשל התפרצות נגיף הקורונה בתחילת שנת 2020 (להלן: "משבר הקורונה"), מדינות רבות בעולם, וביניהן ישראל, נוקטות באמצעים שונים לצמצום החשיפה לנגיף, לרבות מגבלות תנועה והתקהלות, צמצום כוח אדם במקומות העבודה, קביעת הנחיות לבידוד אנשים אשר יש חשש כי נדבקו בנגיף וסגירת מקומות בילוי ופנאי. חלק מהמגבלות הוסרו במהלך חודש מאי 2020 כחלק מצעדי החזרה לשגרה, אולם בחודש ספטמבר 2020, בעקבות מה שנחזה כהתפרצות גל תחלואה נוסף של הנגיף, הוטלו מגבלות חדשות, שעיקרן צמצום התקהלויות ופעילות במרחב הציבורי תוך פגיעה בהיקף ואופי הפעילות במגזר העסקי והפרטי. הסרת המגבלות החלה באופן מדורג במהלך חודש אוקטובר 2020.

התפשטות הנגיף ואמצעי ההתגוננות שפורטו לעיל, הביאו לפגיעה כלכלית מהותית ומגמות שליליות בכלכלה העולמית ובכלכלה הישראלית. להערכת החברה, משבר הקורונה הינו אירוע מתגלגל ואין ודאות ביחס למועד סיומו ולמידת השפעתו על נכסי הקבוצה ותוצאות הקבוצה.

בעקבות משבר הקורונה, נרשמו ברבעון הראשון של שנת 2020 ירידות שערים חדות בשוקי ההון בעולם ובישראל, תנודות בשערי מטבעות החוץ ועליה בתשואות של אגרות החוב הקונצרניות, בשל עליה ברמות הסיכון ובאי הודאות. הרבעון השני והרבעון השלישי של שנת 2020 התאפיינו, לעומת זאת, בעליות שערים משמעותיות בשוקי ההון בעולם ובישראל אשר קיזזו לחלוטין את ירידות השערים של הרבעון הראשון של שנת 2020, ואף מעבר לכך.

כמו כן, בנטרול השפעת השינוי המבני המפורט בבאור 6)9 (להלן, חל קיטון של כ-1 מיליארדי ש"ח בשווי הנכסים המנוהלים בידי הקבוצה ליום 30 בספטמבר 2020 לעומת סוף שנת 2019. יצוין כי נכון לסמוך לתאריך פרסום הדוחות הכספיים, חזר שווי הנכסים המנוהלים בידי הקבוצה לרמתו בסוף שנת 2019, ואף מעבר לכך.

בנוסף, בהתאם למנגנון גביית דמי ניהול הקבוע בהסדר התחיקתי, חברת ביטוח לא תגבה דמי ניהול משתנים בגין פוליסות תלויות תשואה שנמכרו בין השנים 2003-1991 עד להשגת רווחי השקעה בגין הנכסים העומדים כנגד התחייבויות תלויות תשואה, שיכסו את הפסדי ההשקעה שנצברו. בהתאם למנגנון המתואר לעיל, בשל תשואות ריאליות שליליות בפוליסות משתתפות ברווחים שנמכרו בין השנים 2003-1991, החברה לא גבתה דמי ניהול משתנים מתחילת שנת 2020, אלא דמי ניהול קבועים בלבד. כל עוד לא תושג תשואה ריאלית חיובית שתכסה את הפסדי ההשקעות שנצברו לחובת המבוטחים, לא תוכל החברה לגבות דמי ניהול משתנים.

נכון ליום 30 בספטמבר 2020, אומדן דמי הניהול שלא יגבו בשל התשואה השלילית עד להשגת תשואה חיובית מצטברת, הסתכם בסך של כ-36 מיליוני ש"ח לפני מס. יצוין כי, לאחר תאריך הדוח ועד בסמוך לתאריך פרסום הדוחות הכספיים, חלו עליות נוספות בשוקי ההון אשר קיזזו לחלוטין את הפסדי ההשקעות שנצברו לחובת המבוטחים, כך שלא נותרה יתרת דמי ניהול משתנים בגין הפוליסות האמורות שלא תגבה בהתאם למנגנון לעיל.

יודגש כי האמור לעיל באשר להתפתחויות לאחר תאריך הדוח מבוסס על המידע המצוי בידי החברה בסמוך לתאריך פרסום הדוחות הכספיים וכי נתונים אלו הינם חלקיים בלבד ואינם כוללים רכיבים אחרים של הכנסות (הפסדים) מהשקעות ואת השפעת יתר פעילות הקבוצה על ההון העצמי ונכסיה.

בעקבות משבר הקורונה, חלה ברבעון הראשון של שנת 2020 עליה בפידיונות בעיקר במוצרי החסכון, קופות הגמל וההשתלמות וחוזי השקעה. במהלך הרבעון השני של שנת 2020 חלה התמתנות בפדיונות והם שבו לרמתם הנורמטיבית טרום המשבר.

בנוסף, ברבעון הראשון של שנת 2020 חלה עליה משמעותית בבקשות לביצוע שינויי מסלול בסכומים המנוהלים בקופות הגמל וההשתלמות וכן בקרנות הפנסיה, כאשר המגמה הייתה מעבר מהאפיקים הכלליים/המנייתיים לאפיקים סולידיים. מגמה זו השתנתה החל מהרבעון השני של שנת 2020, וניכרת חזרה לאפיקים הכלליים/המנייתיים.

באור 1 - כללי (המשך)**ב. התפשטות נגיף הקורונה (המשך)**

בהתאם לכללי החשבונאות ובהתאם למכתב רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון מיום 19 באפריל 2020, וכן בהתאם לנהלי החברה בעניין חישוב שווי נכסים לא סחירים, בחנה הקבוצה את השווי של נכסים לא סחירים אשר התגבשו בהם סממנים מובהקים לירידת ערך מהותית וזאת תוך הפעלת שיקול דעת מקצועי נאות. בחינת ירידת הערך כללה, בין היתר, ביצוע בחינה של נכסי הנדל"ן בארץ של הקבוצה לרבות הסתמכות על חוות דעת שנתקבלו ממעריכי שווי חיצוניים לעניין שיעור ההיוון והנחות העבודה שעמדו בבסיס הערכות השווי. כמו כן, נערכה בחינה ביחס להשקעות פיננסיות אחרות, לרבות קרנות השקעה ונדל"ן בחו"ל, בהתבסס על המידע העדכני ביותר שברשות החברה לרבות קבלת התייחסויות ממנהלי הנכסים והקרנות לקיומה של אינדיקציה לירידת ערך. בעקבות הבחינה כאמור רשמה החברה בתקופת הדוח ירידת ערך בגין נכסים לא סחירים בנוסטרו בסך של כ-121 מיליוני ש"ח ובגין פוליסות משתתפות ברווחים בסך של כ-200 מיליוני ש"ח. יצוין כי לירידות הערך בפוליסות משתתפות ברווחים כאמור אין השפעה ישירה על תוצאות החברה.

כמו כן, בחנה הקבוצה את הצורך בעדכון בחינת ירידת ערך נכסים בלתי מוחשיים לרבות מוניטין. עדכון בחינת ירידת הערך בטרם חלוף שנה ממועד הבחינה הקודמת, נדרש באותם פעילויות בהם מתקיימים סממנים לירידת ערך בעקבות השלכות משבר הקורונה. לאחר בחינת סממנים אלו ובחינת סכומים ברי השבה במידת הצורך, נמצא כי הסכום בר השבה של פעילות עסקי ביטוח משכנתאות גבוה מערכו בספרים ואין צורך בירידת ערך.

לגבי יתרות רכוש קבוע והוצאות רכישה נדחות (DAC), הבחינה שערכה הקבוצה העלתה שלא קיימים סממנים לירידת ערך כמפורט לעיל.

באור 2 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים

א. הצהרה על עמידה בתקני דיווח כספי בינלאומיים

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים נערכה בהתאם ל- IAS 34, דיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם לדרישות הגילוי אשר נקבעו על ידי הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן: "הממונה") בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 (להלן: "חוק הפיקוח"), ואינה כוללת את כל המידע הנדרש בדוחות כספיים שנתיים מלאים. יש לקרוא אותה ביחד עם הדוחות הכספיים ליום ולשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (להלן: "הדוחות השנתיים").

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים אושרה לפרסום על ידי דירקטוריון החברה ביום 30 בנובמבר 2020.

ב. שימוש באומדנים ושיקול דעת

בעריכת תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים בהתאם ל- IAS 34 ובהתאם לחוק הפיקוח והתקנות שהותקנו על פיו נדרשת הנהלת הקבוצה להשתמש בשיקול דעת, בהערכות, אומדנים והנחות לרבות הנחות ואומדנים אקטואריים (להלן: "אומדנים"), אשר משפיעים על יישום המדיניות החשבונאית, על ערכם של נכסים והתחייבויות ועל סכומי הכנסות והוצאות. מובהר בזאת כי התוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה. האומדנים העיקריים הכלולים בדוחות הכספיים מבוססים על הערכות אקטואריות וכן על הערכות שווי חיצוניות.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הקבוצה, נדרשת הנהלת החברה להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי ודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת החברה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות, לרבות ציפיות לעתיד, ככל שניתנות להערכה, בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ההערכות ושיקול הדעת, בהם השתמשה ההנהלה לצורך יישום המדיניות החשבונאית בהכנת תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים עקביים בעיקרם לאלה בהם השתמשה להכנת הדוחות השנתיים, ולמעט האמור להלן, לא חל שינוי בהנחות המשפיע באופן מהותי על העתודות.

בקשר עם עדכון הריביות להיוון המשמשות בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות ראה באור 19(1); בקשר עם עדכון מודל קביעת גיל יציאה לפרישה בעקבות מחקרים חדשים שביצעה החברה ראה באור 19(2); בקשר עם יישום חוזרים לעניין מדידת התחייבויות - פרמיית אי נזילות ולעניין אופן הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת חישוב בדיקת נאותות העתודות (LAT) ראה באורים 19(3) ו-19(4), בהתאמה. בהתאמה; בקשר עם החלטת בית המשפט העליון באשר לשיעור ריבית ההיוון שתחול על המוסד לביטוח לאומי בתביעות שיבוב ראה באור 19(6).

ג. יישום למפרע של חוזר ביטוח חדש

ביום 29 במרץ 2020 פורסם חוזר ביטוח 5-1-2020, שעניינו תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - בדיקת נאותות העתודה (LAT) (להלן: "החוזר"). בהתאם לחוזר שונתה רמת ההקבצה באופן שניתן לחשב את ה-LAT ברמת כל מגזר ביטוח חיים ביחד. בהתאם לחוזר תחום הסיעוד ימשיך ויחושב בנפרד. הוראות החוזר נכנסו לתוקף ברבעון הראשון של 2020 בדרך של יישום למפרע. להלן השפעות החוזר על מספרי ההשוואה בדוחות הכספיים ביניים המאוחדים של הקבוצה. יודגש כי כלל השפעות החוזר קיבלו ביטוי בענף ביטוח חיים ולא הייתה לחוזר השפעה על מגזרי הפעילות והענפים האחרים של הקבוצה.

באור 2 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים (המשך)

ג. יישום למפרע של חוזר ביטוח חדש (המשך)

(1) השפעת החוזר על הדוח על המצב הכספי:

ליום 30 בספטמבר 2019

כמדווח בדוחות כספיים אלה	השינוי	כפי שדווח בעבר (בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
27,754	(680)	28,434
1,008	57	951
21	21	-
8	(167)	175
3,351	435	2,916

התחייבויות

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין מסים נדחים

התחייבויות מסים שוטפים

נכסים

נכסי מסים שוטפים

הון

עודפים

ליום 31 בדצמבר 2019

כמדווח בדוחות כספיים אלה	השינוי	כפי שדווח בעבר (מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
27,971	(720)	28,691
1,114	49	1,065
35	34	1
5	(173)	178
3,505	464	3,041

התחייבויות

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין מסים נדחים

התחייבויות מסים שוטפים

נכסים

נכסי מסים שוטפים

הון

עודפים

(2) השפעת החוזר על ההון:

ליום 1 בינואר 2019

כמדווח בדוחות כספיים אלה	השינוי	כפי שדווח בעבר (מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
3,340	246	3,094

יתרת עודפים

באור 2 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים (המשך)

ג. יישום למפרע של חוזר ביטוח חדש (המשך)

3) השפעת החוזר על דוח רווח והפסד ורווח כולל אחר:

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019

כמדווח בדוחות כספיים אלה	השינוי	כפי שדווח בעבר (בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
14,386	(289)	14,675
(23)	100	(123)
1.39	1.82	(0.43)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
הטבת מס
רווח (הפסד) בסיסי ומדולל למניה (בש"ח)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019

כמדווח בדוחות כספיים אלה	השינוי	כפי שדווח בעבר (בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
4,513	(179)	4,692
(176)	62	(238)
(2.74)	1.13	(3.87)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
הטבת מס
הפסד בסיסי ומדולל למניה (בש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019

כמדווח בדוחות כספיים אלה	השינוי	כפי שדווח בעבר (מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
19,427	(329)	19,756
51	111	(60)
2.83	2.10	0.73

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
מסים על ההכנסה (הטבת מס)
רווח בסיסי ומדולל למניה (בש"ח)

ד. מטבע פעילות ומטבע הצגה

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מוצגים בש"ח, שהינו מטבע הפעילות של החברה. המידע הכספי מוצג במיליוני ש"ח ועוגל למיליון הקרוב.

ה. מיון מחדש

בחלק מסעיפי תזרימי המזומנים מפעילות מימון בדוחות על תזרימי המזומנים ביניים המאוחדים בוצעו מיונים מחדש של מספרי השוואה בסכומים לא מהותיים. למיונים אלו לא הייתה השפעה על המזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) מימון.

באור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית

המדיניות החשבונאית של הקבוצה בתמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים אלה, הינה המדיניות שיושמה בדוחות השנתיים, למעט האמור בבאור 2ג'.

א. תקנים חדשים שטרם אומצו**תיקונים לתקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 17, חוזי ביטוח (להלן: "התקן")**

בחודש יוני 2020 פרסם המוסד הבינלאומי לתקינה בחשבונאות שורה של תיקונים לתקן בנושאים שונים, לרבות, הוספה של הקלות להוראות המעבר, אופן הטיפול בחוזי ביטוח משנה, השבה צפויה של הוצאות רכישה נדחות (DAC) מחידושים של חוזי ביטוח, מרווח שירות חוזי המתייחס לפעילויות השקעה ועוד. התיקונים לעיל יחולו במועד היישום לראשונה של התקן שנקבע ליום 1 בינואר 2023.

הקבוצה החלה, אך טרם סיימה, את בחינת ההשלכות של התקן בכלל והתיקונים לעיל בפרט על הדוחות הכספיים.

תיקון ל-IAS 37, הפרשות, התחייבויות תלויות ונכסים תלויים - עלויות לקיום חוזה (להלן: "התיקון")

על פי התיקון, בבחינה האם חוזה הינו מכביד, העלויות לקיום חוזה אותן יש לקחת בחשבון הן עלויות המתייחסות במישרין לחוזה, כגון: עלויות תוספתיות, וכן הקצאה של עלויות אחרות הקשורות במישרין לקיום חוזה. יישום התיקון הינו באופן רטרופקטיבי החל מיום 1 בינואר 2022, עבור חוזים שטרם הסתיימה המחויבות בגינם. יישום מוקדם אפשרי. בעת יישום התיקון, לא יוצגו מחדש מספרי השוואה, אלא תותאם יתרת הפתיחה של העודפים במועד היישום לראשונה, בגובה ההשפעה המצטברת של התיקון.

הקבוצה טרם החלה בבחינת ההשלכות של התיקון על הדוחות הכספיים.

ב. עונתיות**1. ביטוח חיים ובריאות**

ההכנסות מפרמיות בביטוח חיים ובריאות אינן מתאפיינות בעונתיות. יחד עם זאת, עקב העובדה שההפקדות לביטוחי חיים נהנות מהטבות מס, חלק ניכר מהמכירות החדשות מתבצע בעיקר בסוף השנה.

2. ביטוח כללי

מחזור ההכנסות מפרמיות ברוטו בביטוח כללי מתאפיין בעונתיות, הנובעת בעיקר מביטוח כלי רכב של קבוצות עובדים שונות וציי רכבים של עסקים, אשר תאריכי חידושם הם בדרך כלל בחודש ינואר וכן מפוליסות שונות של בתי עסק, אשר תאריכי חידושם הם בדרך כלל בינואר או באפריל. השפעתה של עונתיות זו על הרווח המדווח מנוטרלת באמצעות ההפרשה לפרמיה שטרם הורווחה.

במרכיבי ההוצאות האחרים, כגון תביעות, ובמרכיבי ההכנסות האחרים, כגון הכנסות מהשקעות, לא קיימת עונתיות מובהקת, ולכן גם לא קיימת עונתיות מובהקת ברווח.

באור 4 - מגזרי פעילות

באור מגזרי פעילות כולל מספר מגזרים המהווים יחידות עסקיות אסטרטגיות של הקבוצה. יחידות עסקיות אלה כוללות מגוון מוצרים ומנוהלות בנפרד לצורך הקצאת משאבים והערכת ביצועים. המוצרים בבסיס כל מגזר דומים בעיקרם לעניין מהותם, אופן הפצתם, תמהיל הלקוחות, מהות הסביבה המפקחת וכן במאפיינים כלכליים ודמוגרפים ארוכי טווח הנגזרים מחשיפה בעלת מאפיינים דומים לסיכונים ביטוחיים. כמו כן, לתוצאות תיק ההשקעות המוחזקים כנגד ההתחייבויות הביטוחיות עשויה להיות השפעה ניכרת על הרווחיות.

ביצועי המגזר נמדדים בהתבסס על רווחי המגזר לפני מסים על ההכנסה. תוצאות עסקאות בינחברתיות מבוטלות במסגרת ההתאמות לצורך עריכת תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים. הקבוצה פועלת במגזרים הבאים:

1. מגזר ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך

תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בענפי ביטוחי החיים וכן את פעילות הקבוצה בניהול קרנות פנסיה וקופות גמל. באשר לשינוי מבנה במסגרתו ביום 1 באפריל 2020 הועברו מלוא החזקותיה של החברה בהראל פנסיה וגמל בע"מ להראל השקעות, ראה באור 9. החל ממועד זה, הנכסים וההתחייבויות ותוצאות הפעילות של הראל פנסיה וגמל בע"מ אינם נכללים במסגרת מגזר ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך של החברה.

2. מגזר ביטוח בריאות

תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בענפים מחלות ואשפוז, תאונות אישיות, סיעוד, עובדים זרים, נסיעות לחו"ל ושיניים. הפוליסות הנמכרות במסגרת ענפי ביטוח אלה מכסות את מגוון הנזקים הנגרמים למבוטח כתוצאה ממחלות ו/או מתאונות, לרבות מצב סיעודי וטיפול שיניים. פוליסות ביטוחי בריאות מוצעות הן לפרטים והן לקולקטיבים.

3. מגזר ביטוח כללי

מגזר זה מורכב מחמישה תתי תחומים:

רכב רכוש: כולל את פעילות הקבוצה במכירת פוליסות ביטוח בענף ביטוח רכב מנועי (להלן: "רכב רכוש"), המכסות נזקים הנגרמים לבעל רכב כתוצאה מתאונה ו/או גניבה ו/או את חבות בעל הרכב או הנהג לנזק רכוש שנגרם לצד שלישי בתאונה.

רכב חובה: כולל את פעילות הקבוצה בענף ביטוח לפי דרישת פקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש), התש"ל-1970 (להלן: "רכב חובה"), המכסה נזקי גוף כתוצאה משימוש ברכב מנועי בהתאם לחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975.

ענפי חבויות אחרים: כולל את פעילות הקבוצה במכירת פוליסות המכסות את חבות המבוטח כלפי צד שלישי (למעט כסוי חבויות בתחום רכב חובה כמתואר לעיל). במסגרת זו נכללים, בין היתר, ענפי הביטוח הבאים: ביטוח מפני אחריות מעבידים, ביטוח מפני אחריות כלפי צד שלישי, ביטוח אחריות מקצועית, ביטוח אחריות לדירקטורים ולנושאי משרה וביטוח מפני אחריות למוצרים פגומים.

ענפי רכוש ואחרים: תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בכל ענפי הרכוש למעט רכב רכוש (כגון: ערבויות, דירות וכדומה).

עסקי ביטוח משכנתאות: תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית בענף ביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא (כענף בודד - MONOLINE). ביטוח זה נועד לתת שיפוי בגין הנזק הנגרם כתוצאה מאי פירעון של הלוואות שניתנו כנגד שעבוד במשכון ראשון של נכס נדל"ן יחיד למגורים בלבד ולאחר מימוש הנכס המשמש כבטוחה להלוואות כאמור.

4. לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר

פעילויות אשר לא יוחסו למגזרי פעילות כוללות בעיקר פעילויות של סוכנויות ביטוח וכן את פעילות ההון בחברות הביטוח המאוחדות.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דווח

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)

סה"כ	התאמות וקיזוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
10,668	-	-	2,527	3,692	4,449
1,182	-	-	813	246	123
9,486	-	-	1,714	3,446	4,326
(610)	-	*63	59	(1)	(731)
487	-	2	-	1	484
207	(13)	**19	156	13	32
9,570	(13)	84	1,929	3,459	4,111
7,381	-	-	1,621	2,859	2,901
923	-	-	519	331	73
6,458	-	-	1,102	2,528	2,828
1,847	(13)	***2	505	674	679
654	-	****48	40	216	350
2	-	-	-	-	2
133	-	118	1	9	5
9,094	(13)	168	1,648	3,427	3,864
-	-	15	(9)	(3)	(3)
476	-	(69)	272	29	244
(58)	-	(1)	(33)	(7)	(17)
418	-	****(70)	239	22	227
27,706	-	-	9,577	6,460	11,669
66,430	-	-	-	5,443	60,987

פרמיות שהורווחו ברוטו
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מדמי ניהול
הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות אחרות
הוצאות מימון, נטו
סך כל ההוצאות
חלק ברווחי (בהפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

* סך הרווחים (ההפסדים) מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה
** הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-13 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה
*** בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה
**** מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-16 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה
***** סך הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-0.14 מיליוני ש"ח

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)

סה"כ	התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
3,552	-	-	845	1,232	1,475
409	-	-	273	95	41
3,143	-	-	572	1,137	1,434
2,431	-	*78	40	206	2,107
118	-	1	-	-	117
72	(4)	**7	49	4	16
5,764	(4)	86	661	1,347	3,674
4,828	-	-	449	1,110	3,269
317	-	-	133	159	25
4,511	-	-	316	951	3,244
585	(4)	-	182	208	199
214	-	***18	14	78	104
51	-	45	(2)	5	3
5,361	(4)	63	510	1,242	3,550
2	-	4	(6)	-	4
405	-	27	145	105	128
140	-	65	29	19	27
545	-	****92	174	124	155
27,706	-	-	9,577	6,460	11,669
66,430	-	-	-	5,443	60,987

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות (הכנסות) מימון, נטו
סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי (בהפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח לפני מסים על ההכנסה
 רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

* סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה
 ** הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-4 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה
 *** מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-5 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה
 **** סך הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-0.15 מיליוני ש"ח

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

סה"כ מיליוני ש"ח	התאמות וקיזוזים מיליוני ש"ח	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר מיליוני ש"ח	ביטוח חיים		ביטוח כללי מיליוני ש"ח
			ביטוח בריאות מיליוני ש"ח	ביטוח ארוך טוח מיליוני ש"ח	
10,996	-	-	2,530	3,664	4,802
1,237	-	-	808	310	119
9,759	-	-	1,722	3,354	4,683
5,589	-	*217	192	449	4,731
907	-	3	-	3	901
246	(14)	**19	155	53	33
16,501	(14)	239	2,069	3,859	10,348
14,386	-	-	1,677	3,628	¹ 9,081
840	-	-	453	297	90
13,546	-	-	1,224	3,331	8,991
2,011	(14)	***3	504	737	781
786	-	****47	38	223	478
6	-	-	-	-	6
122	-	128	(25)	13	6
16,471	(14)	178	1,741	4,304	10,262
91	-	4	60	18	9
121	-	65	388	(427)	95
587	-	190	112	85	200
708	-	*****255	500	(342)	295
27,754	-	-	9,818	5,991	¹ 11,945
63,923	-	-	-	5,229	58,694

פרמיות שהורווחו ברטו
 פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות (הכנסות) מימון, נטו
סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

¹ יישום למפרע של חוזר ביטוח חדש - ראה באור ג'
 * סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה
 ** הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ- 14 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה
 *** בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה
 **** מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ- 17 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה
 ***** סך הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ- 0.5 מיליוני ש"ח

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

סה"כ	התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	ביטוח חיים וחיכון ארוך טווח
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
3,886	-	-	858	1,256	1,772
425	-	-	280	106	39
3,461	-	-	578	1,150	1,733
837	-	*38	25	63	711
317	-	1	-	1	315
77	(5)	**6	49	14	13
4,692	(5)	45	652	1,228	2,772
4,513	-	-	675	1,514	¹ 2,324
311	-	-	209	86	16
4,202	-	-	466	1,428	2,308
684	(5)	***1	183	244	261
263	-	****15	12	75	161
2	-	-	-	-	2
12	-	24	(9)	(1)	(2)
5,163	(5)	40	652	1,746	2,730
10	-	-	(3)	3	10
(461)	-	5	(3)	(515)	52
194	-	57	30	30	77
(267)	-	****62	27	(485)	129
27,754	-	-	9,818	5,991	¹ 11,945
63,923	-	-	-	5,229	58,694

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות (הכנסות) מימון, נטו
סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי (בהפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

1 יישום למפרע של חוזר ביטוח חדש - ראה באור 2ג'
 * סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה
 ** הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ- 5 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה.
 *** בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה
 **** מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-6 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה
 ***** סך ההפסד הכולל לפני מסים על ההכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-0.5 מיליוני ש"ח

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)

סה"כ	התאמות וקיצוץ	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	ביטוח חיים וחיכון ארוך טווח
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
14,582	-	-	3,405	4,922	6,255
1,643	-	-	1,091	392	160
12,939	-	-	2,314	4,530	6,095
7,835	-	*325	235	624	6,651
1,279	(10)	4	-	4	1,281
318	(18)	**26	205	68	37
22,371	(28)	355	2,754	5,226	14,064
19,427	-	-	2,367	4,779	¹ 12,281
1,154	-	-	638	404	112
18,273	-	-	1,729	4,375	12,169
2,684	(18)	***4	698	962	1,038
1,043	-	****70	51	297	625
8	-	-	-	-	8
161	-	166	(27)	16	6
22,169	(18)	240	2,451	5,650	13,846
143	-	28	74	24	17
345	(10)	143	377	(400)	235
813	-	278	165	116	254
1,158	(10)	****421	542	(284)	489
27,971	-	-	9,810	6,175	¹ 11,986
66,551	-	-	-	5,402	61,149

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות (הכנסות) מימון, נטו
סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

¹ יישום למפרע של חוזר ביטוח חדש - ראה באור ג2
 סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה
 הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-18 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה
 בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה
 מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-21 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה
 סך הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-1 מיליוני ש"ח

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות אחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
473	707	778	701	(3)	2,656
5	11	601	259	-	876
468	696	177	442	(3)	1,780
44	65	10	(44)	(9)	66
424	631	167	486	6	1,714
18	4	10	24	3	59
-	3	120	33	-	156
442	638	297	543	9	1,929
278	408	420	544	(29)	1,621
(10)	9	361	159	-	519
288	399	59	385	(29)	1,102
68	150	168	119	-	505
9	10	9	9	3	40
-	-	-	1	-	1
365	559	236	514	(26)	1,648
(4)	(1)	-	(4)	-	(9)
73	78	61	25	35	272
(12)	(2)	(1)	(15)	(3)	(33)
61	76	60	10	32	239
2,570	560	974	5,223	250	9,577
2,489	549	171	3,268	250	6,727

פרמיות ברוטו
 פרמיות ביטוח משנה
פרמיות בשייר
 שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות מימון, נטו
סך כל ההוצאות (ההכנסות)
 חלק בהפסדי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח לפני מסים על ההכנסה
 הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר 2020
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 בספטמבר 2020

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 78% מסך הפרמיות בענפים אלו
 ** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 75% מסך הפרמיות בענפים אלו

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות אחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
112	195	253	151	(1)	710
2	3	194	71	-	270
110	192	59	80	(1)	440
(22)	(25)	1	(83)	(3)	(132)
132	217	58	163	2	572
13	3	4	18	2	40
-	1	37	11	-	49
145	221	99	192	4	661
47	142	120	151	(11)	449
(5)	3	103	32	-	133
52	139	17	119	(11)	316
25	60	56	41	-	182
2	2	2	6	2	14
(1)	-	-	(1)	-	(2)
78	201	75	165	(9)	510
(3)	(1)	-	(2)	-	(6)
64	19	24	25	13	145
10	2	-	15	2	29
74	21	24	40	15	174
2,570	560	974	5,223	250	9,577
2,489	549	171	3,268	250	6,727

פרמיות ברוטו
 פרמיות ביטוח משנה
פרמיות בשייר
 שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הכנסות מימון, נטו
סך כל ההוצאות (ההכנסות)
 חלק בהפסדי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח לפני מסים על ההכנסה
 רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר 2020
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 בספטמבר 2020

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 80% מסך הפרמיות בענפים אלו
 ** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 66% מסך הפרמיות בענפים אלו

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות אחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
554	692	778	677	(3)	2,698
6	10	597	246	-	859
548	682	181	431	(3)	1,839
88	88	11	(60)	(10)	117
460	594	170	491	7	1,722
69	15	12	82	14	192
-	4	122	29	-	155
529	613	304	602	21	2,069
339	362	313	686	(23)	1,677
(9)	10	270	182	-	453
348	352	43	504	(23)	1,224
69	138	171	126	-	504
9	9	9	8	3	38
(10)	(2)	(1)	(12)	-	(25)
416	497	222	626	(20)	1,741
24	5	2	29	-	60
137	121	84	5	41	388
42	9	3	50	8	112
179	130	87	55	49	500
2,676	604	934	5,302	302	9,818
2,552	590	175	3,142	302	6,761

פרמיות ברוטו
 פרמיות ביטוח משנה
פרמיות בשייר
 שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הכנסות מימון, נטו
סך כל ההוצאות (ההכנסות)
 חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח לפני מסים על ההכנסה
 רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר 2019
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 בספטמבר 2019

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 78% מסך הפרמיות בענפים אלו
 ** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 74% מסך הפרמיות בענפים אלו

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות אחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
135	185	249	147	(1)	715
3	2	193	82	-	280
132	183	56	65	(1)	435
(21)	(22)	(1)	(95)	(4)	(143)
153	205	57	160	3	578
8	2	3	9	3	25
-	1	38	10	-	49
161	208	98	179	6	652
155	126	106	301	(13)	675
-	5	100	104	-	209
155	121	6	197	(13)	466
27	54	56	46	-	183
2	2	2	4	2	12
(3)	(1)	(1)	(4)	-	(9)
181	176	63	243	(11)	652
(1)	(1)	-	(1)	-	(3)
(21)	31	35	(65)	17	(3)
12	2	1	14	1	30
(9)	33	36	(51)	18	27
2,676	604	934	5,302	302	9,818
2,552	590	175	3,142	302	6,761

פרמיות ברוטו
 פרמיות ביטוח משנה
פרמיות בשייר
 שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הכנסות מימון, נטו
סך כל ההוצאות (ההכנסות)
 חלק בהפסדי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר 2019
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 בספטמבר 2019

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 81% מסך הפרמיות בענפים אלו
 ** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 64% מסך הפרמיות בענפים אלו

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות אחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
647	854	983	968	(4)	3,448
7	13	755	316	-	1,091
640	841	228	652	(4)	2,357
26	36	(1)	(5)	(13)	43
614	805	229	657	9	2,314
83	18	15	101	18	235
-	5	160	40	-	205
697	828	404	798	27	2,754
492	498	413	997	(33)	2,367
(9)	15	357	275	-	638
501	483	56	722	(33)	1,729
101	198	234	165	-	698
11	13	12	11	4	51
(11)	(2)	(1)	(13)	-	(27)
602	692	301	885	(29)	2,451
30	6	2	36	-	74
125	142	105	(51)	56	377
62	13	4	75	11	165
187	155	109	24	67	542
2,662	539	884	5,437	288	9,810
2,545	526	158	3,306	288	6,823

פרמיות ברוטו
 פרמיות ביטוח משנה
פרמיות בשייר
 שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הכנסות מימון, נטו
סך כל ההוצאות (ההכנסות)
 חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר 2019
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר 2019

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 78% מסך הפרמיות בענפים אלו
 ** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 77% מסך הפרמיות בענפים אלו

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)				לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)			
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
-	-	4,802	4,802	-	-	4,449	4,449
-	-	119	119	-	-	123	123
-	-	4,683	4,683	-	-	4,326	4,326
-	-	4,731	4,729	(731)	(731)	2	4,731
70	85	465	901	329	484	245	901
-	-	33	33	32	32	-	33
70	85	9,910	10,348	3,956	4,111	247	9,910
1	3	*9,069	9,081	2,897	2,901	10	9,081
-	-	90	90	73	73	-	90
1	3	8,979	8,991	2,824	2,828	10	8,991
25	32	613	781	622	679	94	781
34	42	292	478	274	350	114	478
2	-	-	6	-	2	1	6
-	-	6	6	5	5	-	6
62	77	9,890	10,262	3,725	3,864	219	9,890
-	-	9	9	(3)	(3)	-	9
8	8	29	95	228	244	28	95
(2)	(4)	192	200	(11)	(17)	6	200
6	4	221	295	217	227	34	295

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות מימון, נטו
סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי (בהפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח לפני מסים על ההכנסה
 רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה

* יישום למפרע של חוזר ביטוח חדש - ראה באור ג2

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)				לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)				
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
-	-	1,772	1,772	-	-	1,475	1,475	פרמיות שהורווחו ברוטו
-	-	39	39	-	-	41	41	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
-	-	1,733	1,733	-	-	1,434	1,434	פרמיות שהורווחו בשייר
-	-	711	711	-	-	2,107	2,107	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
4	2	166	315	111	2	117	111	הכנסות מדמי ניהול
-	-	13	13	-	-	16	16	הכנסות מעמלות
4	2	2,623	2,772	4	2	3,668	3,674	סך כל ההכנסות
-	-	*2,319	2,324	-	-	3,269	3,269	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
-	-	16	16	-	-	25	25	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
-	-	2,303	2,308	-	-	3,244	3,244	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
-	-	204	261	-	-	199	199	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
5	1	99	161	98	1	104	104	הוצאות הנחלה וכלליות
-	-	-	2	-	-	-	-	הוצאות אחרות
-	-	(2)	(2)	3	-	3	3	הוצאות (הכנסות) מימון, נטו
5	1	2,604	2,730	5	1	3,544	3,550	סך כל ההוצאות
-	-	10	10	-	-	4	4	חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
(1)	1	29	52	128	1	128	128	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
-	-	74	77	27	-	27	27	רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
(1)	1	103	129	155	1	155	155	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

* יישום למפרע של חוזר ביטוח חדש - ראה באור ג2

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)			
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
-	-	6,255	6,255
-	-	160	160
-	-	6,095	6,095
-	2	6,649	6,651
257	331	693	1,281
-	-	37	37
257	333	13,474	14,064
2	13	*12,266	12,281
-	-	112	112
2	13	12,154	12,169
99	128	811	1,038
98	155	372	625
7	1	-	8
-	-	6	6
206	297	13,343	13,846
-	-	17	17
51	36	148	235
2	5	247	254
53	41	395	489

* יישום למפרע של חוזר ביטוח חדש - ראה באור ג2

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות

סה"כ	פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה		עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)
	סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004			
	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה מיליוני ש"ח	שאינו תלוי תשואה		
4,455	112	890	2,727	-	660	66
(6)						
4,449						
1,824	-	-	1,783	41	-	-
472	-	-	230	127	99	16
3,276	74	382	2,334	(131)	388	229
(379)	-	-	(385)	6	-	-
217	24	56	(10)	125	(21)	43
1,478	35	297	911	-	214	21
(3)						
1,475						
515	-	-	474	41	-	-
171	-	-	77	15	34	45
2,843	19	87	1,574	6	1,029	128
426	-	-	420	6	-	-
155	16	87	30	4	(14)	32

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)
 פרמיות ברוטו
 פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה
 סך הכל
 תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
 סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים
 לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)
 פרמיות ברוטו
 פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה
 סך הכל
 תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
 סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) הם בעיקרם מביטחי תשואה והם מגובים בחלקם באגרות חוב מיועדות
 (2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול השקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת, המרווח הפיננסי בגין פוליסות שאינן תלויות תשואה שהופקו החל משנת 2004 כולל עוד, את השפעת השינוי בשיעורי ההיוון המשמשים בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההון של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנוקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות (המשך)

פוליסות ללא מרכיב חסכון			פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			
סיכון הנמכר כפוליסה בודדת			משנת 2004		עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)
סה"כ	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה מיליוני ש"ח	שאינו תלוי תשואה		
4,804	125	868	3,042	-	693	76
(2)						
4,802						
2,379	-	-	2,364	15	-	-
572	-	-	223	(74)	242	181
8,078	128	484	4,306	210	2,531	*419
991	-	-	992	(1)	-	-
221	(7)	20	41	(80)	94	*153
1,769	42	292	1,178	-	231	26
3						
1,772						
821	-	-	817	4	-	-
207	-	-	78	(52)	88	93
2,190	39	143	1,362	94	501	*51
129	-	-	129	-	-	-
103	-	17	(5)	(56)	51	*96

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו
פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה
סך הכל

תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה
סך הכל

תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים

* יישום למפרע של חוזר ביטוח חדש - ראה באור ג2

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) הם בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בחלקם באגרות חוב מיועדות

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול השקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת, המרווח הפיננסי בגין פוליסות שאינן תלויות תשואה שהופקו החל משנת 2004 כולל עוד, את השפעת השינוי בשיעורי ההיוון המשמשים בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההון של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנוקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות (המשך)

סה"כ	פוליסות ללא מרכיב חיסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			
	סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004		עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)
	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה		
6,264	158	1,161	3,925	-	921	99
(9)						
6,255						
3,329	-	-	3,311	18	-	-
855	-	-	305	(96)	388	258
10,864	147	629	5,741	257	3,554	*536
1,402	-	-	1,402	-	-	-
395	6	55	50	(113)	188	*209

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)

פרמיות ברוטו
פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה
סך הכל

תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים

* יישום למפרע של חוזר ביטוח חדש - ראה באור ג'2

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) הם בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בחלקם באגרות חוב מיועדות

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול השקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת, המרווח הפיננסי בגין פוליסות שאינן תלויות תשואה שהופקו החל משנת 2004 כולל עוד, את השפעת השינוי בשיעורי ההיוון המשמשים בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנוקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ז. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח בריאות

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות

סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"ק **	ז"א **	קבוצתי	פרט
	מיליוני ש"ח			
3,657	210	1,794	1,084	569
2,859	213	1,008	1,059	579
22	(32)	169	(87)	(28)
	בריאות אחר * <th colspan="2">סיעודי</th>		סיעודי	
סה"כ	ז"ק **	ז"א **	קבוצתי	פרט
	מיליוני ש"ח			
1,234	79	603	364	188
1,110	59	356	529	166
124	(2)	59	(28)	95

סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"ק **	ז"א **	קבוצתי	פרט
	מיליוני ש"ח			
3,663	356	1,725	1,018	564
3,628	227	1,043	1,314	1,044
(342)	12	135	(52)	(437)
	בריאות אחר * <th colspan="2">סיעודי</th>		סיעודי	
סה"כ	ז"ק **	ז"א **	קבוצתי	פרט
	מיליוני ש"ח			
1,269	152	582	346	189
1,514	82	351	375	706
(485)	17	35	(2)	(535)

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות

* מתוך זה פרמיות פרט בסך של 1,242 מיליוני ש"ח ו-425 מיליוני ש"ח לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020, בהתאמה (פרמיות פרט בסך של 1,370 מיליוני ש"ח ו-494 מיליוני ש"ח לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019, בהתאמה) ופרמיות קבוצתיות בסך של 762 מיליוני ש"ח ו-257 מיליוני ש"ח לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020, בהתאמה (ופרמיות קבוצתיות בסך של 711 מיליוני ש"ח ו-240 מיליוני ש"ח לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019, בהתאמה)

** הכיסוי המהותי ביותר הכלול בבריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח בריאות (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות (המשך)

סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"ק **	ז"א **	קבוצתי	פרט
	מיליוני ש"ח			
4,931	472	2,327	1,377	755
4,779	307	1,289	1,754	1,429
(284)	12	321	(41)	(576)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)

פרמיות ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות

* מתוך זה פרמיות פרט בסך של 1,829 מיליוני ש"ח ופרמיות קבוצתיות בסך של 970 מיליוני ש"ח

** הכיסוי המהותי ביותר הכולל בבריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל

באור 5 - מסים על ההכנסה

1. שיעורי המס החלים על הכנסות של חברות הקבוצה

ביום 29 בדצמבר 2016 פורסם ברשומות חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2017 ו-2018) התשע"ז-2016, אשר קבע, בין היתר, את הורדת שיעור מס חברות משיעור של 25% ל-23% בשתי פעימות. הפעימה הראשונה לשיעור של 24%, החל מינואר 2017 והפעימה השנייה לשיעור של 23% החל מינואר 2018 ואילך.

המסים השוטפים לתקופה המדווחת מחושבים בהתאם לשיעורי המס להלן.

שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על מוסדות כספיים ובכללם על חברות הבנות של החברה שהינם מוסדות כספיים, החל משנת 2018 ואילך הינם כדלקמן: מס חברות בשיעור 23%, מס רווח בשיעור 17% דהיינו מס בשיעור משוקלל של 34.19%.

2. הסכם עם שלטונות המס

ביום 5 בנובמבר 2020, נחתמו ההסכמים הענפיים לשנים 2017-2019 בין התאחדות חברות הביטוח לבין רשות המסים (להלן: "ההסכמים הענפיים"). ההסכמים הענפיים הינם ללא שינוי ביחס להסכמים משנים קודמות, פרט לאמור להלן:

א. הפרשות בגין יישום המלצות ועדת וינוגרד -

במסגרת ההסכמים הענפיים נקבע כי ההפרשות שביצעו חברות הביטוח בדוחות הכספיים בשנים 2016-2018 בגין יישום המלצות ועדת וינוגרד אשר פורסמו בשנת 2015 לבחינת שיעור הריבית להיוון על-פי תקנות הביטוח הלאומי, ואשר בוטלו ברובן בשנת 2019, יוכרו לצורכי מס באופן הבא: בשנת 2016 יתואם סך של 10% מהקיטון בהפרשה שנרשם בשנת 2019 (להלן: "סכום התיאום"). במידה וסכום התיאום עולה על 10% מהגידול בהפרשה בשנת 2016, יתואם בשנת 2016 10% מהגידול בהפרשה בשנת 2016 והיתרה בין סכום התיאום לסכום זה תתואם בשנת 2017 (וביחד עם סכום התיאום להלן: "סכום התיאום המצטבר"). סכום התיאום המצטבר יוכר כהוצאה בשנת 2019.

ב. שינוי המדיניות החשבונאית בנושא חישוב ה-LAT -

ביום 29 במרץ 2020 פורסם חוזר ביטוח מס' 5-1-2020 של רשות שוק ההון בנושא: תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - בדיקת נאותות עתודת ה-LAT. הוראות החוזר נכנסו לתוקף ברבעון הראשון של שנת 2020 בדרך של יישום למפרע (ראה גם באור ג'). במסגרת ההסכמים הענפיים נקבע כי השפעות החוזר שמקורן בשנת 2019, יתואמו לצורכי מס בשנת 2019, ואילו יתרת ההשפעות יתואמו לצורכי מס בשנת 2020.

לאמור לא הייתה ולא צפויה להיות השפעה מהותית על התוצאות הכספיות של הקבוצה. הדוחות הכספיים נערכו בהתאם לעקרונות ההסכם.

באור 6 - מכשירים פיננסיים

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

1. להלן פירוט הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה, המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד:

ליום 31 בדצמבר		ליום 30 בספטמבר		
2019	2019	2020		
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח		
1,769	1,702	1,797		נדל"ן להשקעה
				השקעות פיננסיות
22,614	22,159	21,542		נכסי חוב סחירים
14,876	14,393	14,699		נכסי חוב שאינם סחירים (*)
11,298	10,324	11,302		מניות
12,774	12,030	12,928		השקעות פיננסיות אחרות
61,562	58,906	60,471		סך הכל השקעות פיננסיות
2,897	2,984	3,322		מזומנים ושווי מזומנים
974	1,042	1,395		אחר
67,202	64,634	66,985		סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה**
485	169	98		זכאים ויתרות זכות
149	194	252		התחייבויות פיננסיות***
634	363	350		התחייבויות פיננסיות בגין חוזים תלויי תשואה
518	554	467		(*) מתוכם נכסי חוב שנמדדים בעלות מתואמת
581	617	518		שווי הוגן של נכסי חוב שנמדדים בעלות מתואמת

** כולל נכסים נטו (נכסים בניכוי התחייבויות פיננסיות) בסך 4,480 מיליוני ש"ח, 4,486 מיליוני ש"ח ובסך 4,602 מיליוני ש"ח לימים 30 בספטמבר 2020 ו-2019 וליום 31 בדצמבר 2019, בהתאמה, בגין התחייבות הנובעת מתיק סיעוד קבוצתי, בו מרבית סיכוני ההשקעה אינם מוטלים על המבטח.

*** בעיקר נגזרים וחוזים עתידיים

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח של הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד. הרמות השונות הוגדרו באופן הבא:

- רמה 1 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל למכשירים זהים.
 רמה 2 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, במישרין או בעקיפין, שאינם כלולים ברמה 1 לעיל.
 רמה 3 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

ליום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
18,366	3,176	-	21,542	נכסי חוב סחירים
-	13,063	1,169	14,232	נכסי חוב שאינם סחירים
8,794	6	2,502	11,302	מניות
7,999	69	4,860	12,928	אחרות
35,159	16,314	8,531	60,004	סך הכל

ליום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
18,954	3,205	-	22,159	נכסי חוב סחירים
-	13,075	764	13,839	נכסי חוב שאינם סחירים
7,823	8	2,493	10,324	מניות
7,758	377	3,895	12,030	אחרות
34,535	16,665	7,152	58,352	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
19,436	3,178	-	22,614	נכסי חוב סחירים
-	13,344	1,014	14,358	נכסי חוב שאינם סחירים
8,783	7	2,508	11,298	מניות
8,454	262	4,058	12,774	אחרות
36,673	16,791	7,580	61,044	סך הכל

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
סה"כ	אחרות	מניות	נכסי חוב שאינם סחירים
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
7,580	4,058	2,508	1,014
195	87	76	32
(218)	(149)	(32)	(37)
1,526	1,084	147	295
(367)	(170)	(197)	-
(271)	(50)	-	(221)
87	-	-	87
(1)	-	-	(1)
8,531	4,860	2,502	1,169
176	83	62	31

יתרה ליום 1 בינואר 2020

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברווח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות אל רמה 3*

העברות מתוך רמה 3*

יתרה ליום 30 בספטמבר 2020

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2020

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
סה"כ	אחרות	מניות	נכסי חוב שאינם סחירים
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
7,994	4,421	2,474	1,099
316	228	56	32
(73)	(55)	(11)	(7)
495	337	19	139
(89)	(53)	(36)	-
(114)	(18)	-	(96)
2	-	-	2
8,531	4,860	2,502	1,169
302	226	42	34

יתרה ליום 1 ביולי 2020

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברווח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות אל רמה 3*

יתרה ליום 30 בספטמבר 2020

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2020

* בגין ניירות ערך שדירוגם השתנה

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
506	2,531	3,790	6,827
4	(41)	(107)	(144)
(25)	(56)	(162)	(243)
558	211	633	1,402
-	(152)	(215)	(367)
(170)	-	(44)	(214)
(109)	-	-	(109)
<u>764</u>	<u>2,493</u>	<u>3,895</u>	<u>7,152</u>
4	(25)	(108)	(129)

יתרה ליום 1 בינואר 2019

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברווח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות מתוך רמה 3*

יתרה ליום 30 בספטמבר 2019

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2019

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
614	2,347	3,924	6,885
(10)	22	(94)	(82)
(10)	(5)	(54)	(69)
215	131	219	565
-	(2)	(93)	(95)
(45)	-	(7)	(52)
<u>764</u>	<u>2,493</u>	<u>3,895</u>	<u>7,152</u>
(5)	23	(90)	(72)

יתרה ליום 1 ביולי 2019

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברווח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 30 בספטמבר 2019

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2019

* בגין ניירות ערך שדירוגם השתנה

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח

נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד

נכסי חוב שאינם סחירים		נכסי חוב שאינם סחירים	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
506	2,531	3,790	6,827
21	18	(23)	16
(31)	(212)	(214)	(457)
833	455	991	2,279
-	(284)	(421)	(705)
(206)	-	(65)	(271)
(109)	-	-	(109)
1,014	2,508	4,058	7,580
19	38	(20)	37

יתרה ליום 1 בינואר 2019

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברווח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות מתוך רמה 3*

יתרה ליום 31 בדצמבר 2019

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2019

* בעיקר בגין ניירות ערך שדירוגם השתנה

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות

1. נכסי חוב שאינם סחירים והשקעות מוחזקות לפדיון - ערך בספרים לעומת שווי הוגן

ליום 31 בדצמבר (מבוקר)		ליום 30 בספטמבר (בלתי מבוקר)		ליום 31 בדצמבר (מבוקר)		ליום 30 בספטמבר (בלתי מבוקר)	
שווי הוגן		שווי הוגן		ערך בספרים		ערך בספרים	
2019	2019	2020	2019	2019	2020	2019	2020
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
7,344	6,992	7,195	5,214	4,993	5,207		
8,339	8,197	8,150	7,329	7,216	7,243		
544	605	410	480	537	363		
16,227	15,794	15,755	13,023	12,746	12,813		
83	102	68	79	98	67		
83	102	68	79	98	67		
16,310	15,896	15,823	13,102	12,844	12,880		
			21	21	51		

הלוואות וחייבים:

אגרות חוב מיועדות
נכסי חוב שאינם סחירים
שאינם ניתנים להמרה, למעט
פיקדונות בבנקים
פיקדונות בבנקים
סך כל נכסי חוב שאינם
סחירים

השקעות המוחזקות לפדיון:

נכסי חוב סחירים שאינם
ניתנים להמרה
סך הכל השקעות מוחזקות
לפדיון
סך הכל
ירידות ערך שנקפו לרווח
והפסד (במצטבר)

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הטבלה להלן מציגה ניתוח של המכשירים הפיננסיים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס עיתי, תוך שימוש בשיטת הערכה בהתאם לרמות השווי ההוגן בהיררכיה. להגדרת הרמות ראה באור 6א(2).

ליום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
9,523	1,122	-	10,645	נכסי חוב סחירים
1,114	-	324	1,438	מניות
442	20	1,643	2,105	אחרות
11,079	1,142	1,967	14,188	סך הכל

ליום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
9,250	1,046	-	10,296	נכסי חוב סחירים
867	-	328	1,195	מניות
470	186	1,545	2,201	אחרות
10,587	1,232	1,873	13,692	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
10,018	1,060	-	11,078	נכסי חוב סחירים
899	-	374	1,273	מניות
443	109	1,602	2,154	אחרות
11,360	1,169	1,976	14,505	סך הכל

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה		
מניית	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
374	1,602	1,976
2	47	49
(38)	(41)	(79)
(1)	(47)	(48)
109	276	385
(122)	(169)	(291)
-	(25)	(25)
324	1,643	1,967
-	38	38

יתרה ליום 1 בינואר 2020

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברוח והפסד (*)

ברוח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 30 בספטמבר 2020

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2020

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה		
מניית	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
396	1,532	1,928
-	57	57
(21)	(8)	(29)
-	(17)	(17)
18	99	117
(69)	(19)	(88)
-	(1)	(1)
324	1,643	1,967
(1)	54	53

יתרה ליום 1 ביולי 2020

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברוח והפסד (*)

ברוח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 30 בספטמבר 2020

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2020

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה		
מניית	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
266	1,538	1,804
(3)	40	37
9	(72)	(63)
(1)	(50)	(51)
59	168	227
(2)	(70)	(72)
-	(9)	(9)
328	1,545	1,873
(3)	39	36

יתרה ליום 1 בינואר 2019

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברוח והפסד (*)

ברוח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 30 בספטמבר 2019

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2019

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה		
מניית	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
314	1,560	1,874
(4)	11	7
3	(40)	(37)
-	(13)	(13)
16	56	72
(1)	(26)	(27)
-	(3)	(3)
328	1,545	1,873
(4)	10	6

יתרה ליום 1 ביולי 2019

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברוח והפסד (*)

ברוח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 30 בספטמבר 2019

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2019

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה		
מניות	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
266	1,538	1,804
(5)	76	71
39	(26)	13
(2)	(69)	(71)
77	260	337
(1)	(147)	(148)
-	(30)	(30)
374	1,602	1,976
(5)	76	71

יתרה ליום 1 בינואר 2019

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברוח והפסד (*)

ברוח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 31 בדצמבר 2019

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2019

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות

1. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת - ערך בספרים לעומת שווי הוגן

ליום 31 בדצמבר			ליום 30 בספטמבר			ליום 31 בדצמבר			ליום 30 בספטמבר		
(מבוקר)			(בלתי מבוקר)			(מבוקר)			(בלתי מבוקר)		
שווי הוגן			שווי הוגן			ערך בספרים			ערך בספרים		
2019	2019	2020	2019	2019	2020	2019	2019	2020	2019	2019	2020
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
406	409	378	352	352	351						
12	12	-	12	12	-						
5,311	4,546	5,014	4,739	3,986	4,518						
5,729	4,967	5,392	5,103	4,350	4,869						
			4,739	3,986	4,518						

הלוואות מתאגידים שאינם בנקאיים *
 הלוואות מצדדים קשורים
 אגרות חוב *
 סך הכל התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת
 כתבי התחייבות נדחים שהונפקו לצורך עמידה בדרישות ההון
 * לרבות כתבי התחייבויות נדחים.

2. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

ליום 31 בדצמבר			ליום 30 בספטמבר		
2019	2019	2020	2019	2019	2020
0.77%	0.82%	2.15%			
1.08%	1.00%	1.35%			

הלוואות
 אגרות חוב

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות (המשך)

3. התחייבויות פיננסיות הנמדדות בשווי הוגן בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן. להגדרת הרמות ראה באור 6א(2).

ליום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)		
רמה 1	רמה 2	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
33	443	476
33	443	476

נגזרים (1)

סך הכל התחייבויות פיננסיות

ליום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)		
רמה 1	רמה 2	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
71	463	534
71	463	534

נגזרים (1)

סך הכל התחייבויות פיננסיות

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)		
רמה 1	רמה 2	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
49	464	513
49	464	513

נגזרים (1)

סך הכל התחייבויות פיננסיות

(1) מכשירים נגזרים המוחזקים כנגד ההתחייבויות הביטוחיות במסגרת מדיניות ניהול נכסים מול התחייבויות ("ALM") של הקבוצה. מתוך הנייל, סך של כ-224 מיליוני ש"ח, כ-340 מיליוני ש"ח וכ-364 מיליוני ש"ח לימים 30 בספטמבר 2020 ו-2019 וליום 31 בדצמבר 2019, בהתאמה, נכללים במסגרת התחייבויות שאינן תלויות תשואה והיתרה נכללת במסגרת ההתחייבויות תלויות התשואה של הקבוצה. מרבית הסכום נובע מניהול חשיפה באמצעות נגזרים למטבע חוץ ולמדד. כנגד ההתחייבויות כאמור, הפקידו הגופים המוסדיים בטחונות בהתאם לתנאים שנקבעו בחוזה. לגופים המוסדיים בקבוצה מסגרות אשראי מאושרות לצורך פעילותם בנגזרים. בהתאם לאמור, הפקידו הגופים המוסדיים בקבוצה סך של 894 מיליוני ש"ח, כ-818 מיליוני ש"ח וכ-755 מיליוני ש"ח לימים 30 בספטמבר 2020 ו-2019 וליום 31 בדצמבר 2019, בהתאמה, כבטוחות לכיסוי התחייבויותיהם הנובעות מפעילות זו (בטוחות אלו מוצגות בסעיף חייבים).

4. פרטים נוספים

פדיון מוקדם מלא של אגרות חוב (סדרה ד') של הראל הנפקות

ביום 11 במאי 2020, דירקטוריון הראל הנפקות, שהינה חברה בת של החברה, החליט על ביצוע פדיון מוקדם מלא ביוזמת הראל הנפקות של אגרות החוב (סדרה ד') שהונפקו על ידה, אשר בוצע ביום 31 במאי 2020.

ד. נתונים בדבר מדידות שווי הוגן ברמה 2 וברמה 3

שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד וכן של נכסי חוב שאינם סחירים, אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי גילוי בלבד נקבעים באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שיעורי ההיוון מתבססים על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת המיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברת מרווח הוגן, חברה המספקת ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים לשערוך נכסי חוב לא סחירים.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות

א. התחייבויות תלויות

קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי הקבוצה למבוטחיה וללקוחותיה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשניות ואחרות, בין היתר, עקב פערי מידע בין חברות הקבוצה לבין הצדדים האחרים לחווי הביטוח ויתר מוצרי הקבוצה, הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטוריים ובכלל זה טענות ביחס לאופן השקעת כספי מבוטחים ועמיתים. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם מוצרי הקבוצה, המועלות, במסגרת הליכים משפטיים שונים, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.

פרשנות חדשה לאמור בפוליסות ביטוח ובמוצרים פנסיוניים ארוכי טווח עלולה לעיתים להשפיע על הרווחיות העתידית של הקבוצה בגין התיק הקיים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי ללקוחות בגין פעילות העבר. כמו כן קיימת חשיפה בשל שינויים רגולטוריים והנחיות של הממונה, בחוזרים שהינם בתוקף ובטיוטות חוזרים שעדיין מתקיימים דיונים לגביהן, וכן "בעמדות ממונה" ו"הכרעות עקרוניות" בנושאים שונים, שחלקם בעלי השלכות תפעוליות ומשפטיות נרחבות. חשיפה זו מוגברת בתחומי החסכון הפנסיוני והביטוח ארוך טווח, לרבות ביטוח בריאות. בתחומים אלו ההתקשרויות עם המבוטחים והלקוחות הינן לאורך שנים רבות במהלכן עשויים להתרחש שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. זכויות אלו מנוהלות באמצעות מערכות מיכוניות מורכבות, אשר לאור השינויים כאמור, יש צורך להתאימן באופן שוטף. כל אלו יוצרים חשיפה תפעולית ומיכונית מוגברת בתחומים אלו. לחברה תכנית אכיפה במסגרתה היא פועלת לבדיקת עמידה בהוראות רגולטוריות ותיקון ליקויים ככל שמתגלים כאלו.

במסגרת שינויים רגולטוריים אלו, בשנת 2011 פרסם הממונה חוזר שעניינו טיוב נתוני זכויות עמיתים בגופים מוסדיים. החוזר מפרט את מסגרת הפעולות שעל גוף מוסדי לבצע על מנת להבטיח שרישום זכויות עמיתים במערכות המידע יהיה מהימן, שלם, זמין וניתן לאחזור. במסגרת החוזר נקבעו שלבי ביצוע פרויקט הטיוב. סיום פרויקט הטיוב נקבע ליום 30 ביוני 2016. החברה סיימה נכון למועד האמור את פעולות הטיוב במרבית הנושאים אשר נכללו במסגרת תכנית העבודה של הפרוייקט. יחד עם זאת, נותרו מספר נושאים אשר הטיפול בהם נמשך וימשך באופן שוטף גם לאחר המועד הקבוע לסיום הפרוייקט. בנוסף עוסקת החברה, בהתאם לדרישות החוזר, בטיוב שוטף ובשימור של פעולות הטיוב שבוצעו במסגרת הפרוייקט.

בנוסף, קיימת חשיפה כללית, הנובעת מכך שכנגד הגופים המוסדיים בקבוצה מוגשות מעת לעת תלונות לרשות שוק ההון, ביטוח וחסכון ביחס לזכויות מבוטחים על פי פוליסות ביטוח ו/או הדין. תלונות אלו מטופלות באופן שוטף על ידי אגף תלונות הציבור בחברה. הכרעות רשות שוק ההון, הביטוח והחסכון בתלונות אלה, אם וככל שתינתן בהן הכרעה, עלולות להינתן אף כהכרעות רוחביות, החלות על קבוצות רחבות של מבוטחים. בנוסף, לעיתים, הגורמים המתלוננים אף מאיימים כי ינקטו בהליכים ביחס לתלונתם במסגרת תביעה ייצוגית. לעת הזו, לא ניתן להעריך אם קיימת חשיפה בגין תלונות אלו ולא ניתן להעריך אם תינתן הכרעה רוחבית של הממונה בענין תלונות כני"ל ו/או אם תוגשנה תביעות ייצוגיות כתוצאה מהליכים שכאלו וכן לא ניתן להעריך את החשיפה הפוטנציאלית לתלונות כני"ל. לפיכך, לא נכללה הפרשה בגין החשיפה האמורה. בנוסף, במסגרת המדיניות שמיישמת רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון, להעמקת הבקורות והביקורות בגופים מוסדיים, רשות שוק ההון, הביטוח והחסכון מקיימת מעת לעת ביקורות מעמיקות לגבי פעילותם של הגופים המוסדיים בקבוצה, במגוון תחומי הפעילות. בעקבות ביקורות אלו עלול משרד האוצר להטיל קנסות ו/או עיצומים כספיים וכן עלול ליתן הוראות לביצוע שינויים ביחס לפעולות שונות שנעשו, וזאת הן כלפי העתיד והן כלפי העבר. במקרים של הוראות כאמור לגבי העבר, עלולה רשות שוק ההון, הביטוח והחסכון לדרוש השבת כספים או שינוי בתנאים כלפי המבוטחים באופן שעלול להטיל חבויות כספיות על החברות הבנות של החברה ו/או להגדיל את החשיפה של החברות הבנות שהינן מבטח למגוון רחב יותר של אירועים ביטוחיים שיהיו מכוסים בשל ההנחיות כאמור בפוליסות שהונפקו.

במסגרת הביקורות שעורכת רשות שוק ההון, הביטוח והחסכון התקיימו ומתקיימות בתקופת הדוח מספר ביקורות מעמיקות בתחומי ביטוח בריאות ותאונות אישיות, ביטוח סיעודי, ביטוח כללי, שירות לקוחות, יישוב תביעות ואקטואריה.

במסגרת השקעות חברות הקבוצה בנכסי חוב, חתומות החברות המשקיעות על כתבי שיפוי, שאינם מוגבלים בסכום, אל מול הנאמנים לנכסי החוב. בכתבי שיפוי אלו, התחייבו חברות הקבוצה (כמו גם יתר המשקיעים באותם נכסי חוב) כלפי הנאמנים, לשפות את הנאמנים בגין כל הוצאה שתושט עליהם במסגרת הטיפול בהסדרי חוב, ככל שמטופלים על ידם וככל שהוצאה כאמור לא תשולם על ידי החברה שבבעלותה מצויים הנכסים. חברות הקבוצה מחזיקות במספר נכסי חוב מצויים בהליך הסדר, החשיפה בגין כתבי השיפוי שניתנו בגין נכסי חוב אלו, אינה מהותית.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

בקשר עם מיזוג הפעילות הביטוחית של דקלה להראל ביטוח, ובהתאם לבקשת קופת חולים כללית, אשר הנה הלקוח העיקרי של דקלה ואשר במסגרת ההתקשרות מולה, מעמידה דקלה שירותי תפעול וניהול של תכנית השב"ן ושל התכנית הסייעודית לחברי הקופה, חתמה הראל ביטוח על כתב שיפוי, במסגרתו התחייבה לשפות את שירותי בריאות כללית בגין נזקים שיגרמו לכללית, אם וככל שייגרמו, כתוצאה מפיצול הפעילות, בתנאים המפורטים בכתב השיפוי.

להלן פרטים על החשיפה בגין תובענות ייצוגיות ובקשות להכרה בתובענות כייצוגיות שהוגשו כנגד החברה ו/או החברות בקבוצה.

בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות המפורטות להלן, אשר בהן, להערכת ההנהלה, המתבססת, בין היתר, על חוות דעת משפטיות שקיבלה, אין זה יותר סביר מאשר לא ("more likely than not"), כי טענות ההגנה של החברה (או חברה בת) תידחנה ואישור התובענה כייצוגית יתקבל, או שקיימים סיכויים של 50% ומעלה כי בסופו של ההליך תתקבלנה טענותיה של החברה (או חברה בת) שסביר כי הסדר פשרה מוצע, אשר אינו כולל התחייבות מהותית לתשלום כספי יתקבל, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות בהן, ביחס לתביעה, כולה או חלקה, יותר סביר מאשר לא כי טענות ההגנה של החברה עלולות להדחות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי הנהלת החברה ו/או הנהלות חברות מאוחדות. להערכת הנהלת החברה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או חברות מאוחדות.

בבקשות לאישור תובענה כייצוגית בסעיפים 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46 ו-47 להלן, לא ניתן בשלב ראשוני זה להעריך את סיכוי הבקשה לאישור התובענה כייצוגית, ולפיכך לא נכללה בדוחות הכספיים הפרשה בגין תובענות אלו.

1. בחודש ינואר 2008 הוגשה נגד החברה ונגד 4 חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות") תובענה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית. עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות גבו "תשלום גורם תת שנתיות" (תשלום אותו רשאיות חברות הביטוח לגבות כאשר תעריף הביטוח נקבע בסכום שנתי, אולם התשלום בפועל מבוצע במספר תשלומים) שלא כדין. לטענת התובעים, הנזק שנגרם לתובעים מסתכם לסך של 1,683.54 ש"ח לכל שנת ביטוח. להערכת התובעים, סכום התביעה בגין כל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג כנגד כלל הנתבעות הינו כ- 2.3 מיליארדי ש"ח, מתוך זה סך של כ- 307 מיליוני ש"ח כנגד החברה הראל ביטוח. ביום 1 בפברואר 2010 אישר בית המשפט בקשה להסדר דיוני בין הצדדים, לפיה התובע ימחק מהבקשה והתובענה את הטענה כי הראל ביטוח גבתה שיעור תשלום גורם תת שנתיות העולה על השיעור המותר גם בגין פוליסות שהונפקו לפני 1992. בהתאם להוראת בית המשפט, התובע הגיש תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית מתוקנת. ביום 29 בדצמבר 2013 הגיש הממונה את עמדתו, התומכת בעמדת הנתבעות כי אין מניעה לגבות תת שנתיות על גורם הפוליסה, על רכיב החסכון בביטוח חיים המשולב בחסכון ועל פוליסות ריסק אחרות, לרבות סיעוד, אבדן כושר עבודה ונכות מתאונה. ביום 19 ביולי 2016 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית בקשר עם גביית גורם תת שנתיות על רכיב הפרמיה המכונה גורם הפוליסה ועל רכיב החסכון בפוליסות ביטוח חיים משולבות בחסכון, וכן בקשר עם גביית גורם תת שנתיות בפוליסות בריאות, נכות, מחלות קשות, אובדן כושר עבודה וסיעוד. בחודש דצמבר 2016 הוגשה בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בתל-אביב. בעקבות החלטת בית המשפט העליון מחודש ינואר 2017 השיבו המשיבים לבקשה למתן רשות ערעור על ההחלטה לאישור התובענה כייצוגית והבקשה נשמעה בפני הרכב. בחודש אפריל 2017 נעתר בית המשפט העליון לבקשה לעיכוב ביצוע שהגישו הנתבעות וקבע כי הדיון בערכאה הדיונית יעוכב עד להכרעה בבקשת רשות ערעור ובערעור. ביום 31 במאי 2018 קיבל בית המשפט העליון את בקשת רשות הערעור, דן בה כבערעור וקיבל אותו תוך ביטול פסק דינו של בית המשפט המחוזי ודחיית בקשת אישור התובענה כייצוגית. ביום 26 ביוני 2018 הומצאה לחברה בקשה לקיום דיון נוסף בפסק הדין, אשר הגישו התובעים לבית המשפט העליון. בהחלטתו מיום 2 ביולי 2019 הורה בית המשפט העליון על קיום דיון נוסף בפסק הדין בפני הרכב של שבעה שופטים. בחודש נובמבר 2019 הודיע היועץ המשפטי לממשלה על התייצבותו בהליך ובחודש פברואר 2020 הגיש את עמדתו לפיה, הוא תומך בקביעות פסק הדין ובמגמה המשתקפת בו לחיזוק המשקל שיש ליתן לעמדתו המקצועית של המאסדר בפרשנות הנחיותיו וכי אין לשיטתו מקום להתערב בהכרעה שנקבעה בפסק הדין נשוא ההליך באשר לאימוץ עמדתה הפרשנית של רשות שוק ההון. בחודש יולי 2020 התקיים דיון נוסף בפסק הדין בפני הרכב של שבעה שופטים.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

2. בחודש אפריל 2010 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז בפתח תקווה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד 4 חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי במקרה של הפסקת הביטוח במהלך חודש כלשהו, לאחר שפרמיית הביטוח בגין חודש זה נגבתה על ידי הנתבעות מראש, נמנעות כביכול הנתבעות מלהחזיר למבוטחים את החלק היחסי, העודף, של פרמיית הביטוח בגין אותו חודש או לחילופין הן מחזירות, כביכול, את פרמיית הביטוח בערכים נומינליים בלבד. הנזק הכולל לכלל חברי הקבוצה, הנתבע במצטבר מכל הנתבעות, מסתכם להערכת המבקשים בסכום של כ- 225 מיליוני ש"ח לתקופה של 10 שנים (התובעים לא ייחסו סכום ספציפי לכל אחת מהנתבעות בנפרד). סכום התביעה האישית של התובעים מהחברה הינו בסך של 80 ש"ח. בחודש דצמבר 2011 הורה בית המשפט על מחיקת טענות התובעים בכל הקשור לסעיף 28 א' לחוק חוזה הביטוח ובכל הקשור למבוטחים שהפוליסה שלהם פקעה חלקית או זמנית. בחודש נובמבר 2014 הוגשה לבית המשפט עמדת הממונה, כי הוראות הפוליסה הן המחייבות לעניין אופן גביית הפרמיה לאחר פטירת המבוטח או בתקופה שלאחר ביטול הפוליסה וכי חוות הדעת האקטוארית שהוגשה לבית המשפט מטעם הנתבעות אינה מלאה לצורך ההוכחה כי הנתבעות תמחרו את הפרמיה באופן שמעיד שהן לקחו בחשבון את העובדה כי פרמיות הביטוח לא יוחזרו למבוטחים בגין התקופה שלאחר פטירת המבוטח או בתקופה שלאחר ביטול הפוליסה. ביום 23 ביוני 2015 אישר בית המשפט המחוזי מרכז-לוד באופן חלקי את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית. נגד החברה אישר בית המשפט את ניהולה של התובענה כתובענה ייצוגית, אך ורק בנושא צירוף הפרשי הצמדה וריבית בעת השבת דמי הביטוח שנגבו בחודשים שלאחר חודש ביטול חוזה הביטוח או שלאחר קרות מקרה הביטוח. בחודש ספטמבר 2016 הוגש לאישורו של בית המשפט הסכם פשרה, במסגרתו, הוסכם, בין היתר, כי החברה תתרום 60% מסכום ההחזר הכולל שלה ביחס לעילה הראשונה, כפי שהוגדרה בהסכם הפשרה ובהתאם לדוח הבודק שימונה לבחינת הסכם הפשרה, ו-80% מסכום ההחזר הכולל שלה בגין העילה השנייה, כפי שהוגדרה בהסכם הפשרה ובהתאם לדוח הבודק שימונה כאמור. כמו כן, נקבעו בהסכם הפשרה הוראות ביחס להתנהלות עתידית במקרים של ביטול פוליסות נשוא התביעה. תוקפו של הסכם הפשרה מותנה באישור בית המשפט. בחודש מרץ 2017 הגיש היועץ המשפטי לממשלה את עמדתו ביחס להסדר הפשרה, הכוללת הערות שונות ובהן, בין היתר, כי יש למנות בודק אשר יבחן את הסכם הפשרה טרם אישורו וכי הוא מבקש להגיש עמדה משלימה לאחר קבלת חוות דעת הבודק ובחינתה. בחודש יוני 2017 הורה בית המשפט על מינוי בודק להסכם הפשרה. בחודש דצמבר 2019 הוגשה לבית המשפט חוות דעת הבודק ביחס לחברה ולפיה הסכם הפשרה הוא ראוי, הוגן וסביר בהתחשב בעניינם של חברי הקבוצה.

3. בחודש מאי 2011 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד 3 חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות גובות שלא כדין, כביכול, תשלום הקרוי "גורם פוליסה" ו/או "דמי ניהול אחרים" בשיעור נכבד מן הפרמיה המשולמת ללא הסכמתם או ידיעתם וללא קיומו של תנאי המאפשר גבייה כאמור בהוראות הפוליסות. התובעים טוענים, כי בהתאם להוראות הממונה הותר לחברות לגבות "גורם פוליסה" בתנאים מסוימים, אך לטענתם בנוסף על אישור הממונה כאמור, על הנתבעות לעגן את גביית "גורם הפוליסה" בהסכמה חוזית מול המבוטח. הנזק הנטען הכולל לכלל חברי הקבוצה נגד כלל הנתבעות מסתכם להערכת התובעים בסכום של 2,325 מיליוני ש"ח ונגד החברה, בהתאם לחלקה בשוק בכ- 386 מיליוני ש"ח. ביום 10 ביוני 2015 הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה מטעם הצדדים. בית המשפט מינה בודק להסדר הפשרה. על פי הסכם הפשרה שהוצע, התחייבו הנתבעות להשיב לחברי הקבוצה סכום כולל של מאה מיליוני ש"ח, בגין גביית גורם פוליסה בעבר. חלקה של החברה בסכום האמור שווה לארבעה-עשר מיליוני ש"ח. בנוסף, כל אחת מן הנתבעות התחייבה להפחית את הגבייה העתידית מחברי קבוצה אלו, בגין גורם הפוליסה, בשיעור של 25% ביחס לסכום הגבייה בפועל. כן הסכימו הנתבעות לשאת בגמול לתובע הייצוגי ובשכר טרחת בא כוחו, בסכום שייפסק על ידי בית המשפט. בהחלטתו מיום 21 בנובמבר 2016 דחה בית המשפט את הסדר הפשרה ואישר באופן חלקי את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית בעילה של הפרת פוליסת הביטוח בשל גביה ללא בסיס משפטי של עמלת "גורם הפוליסה" באופן שפגע בחסכון שנצבר לטובת המבוטח החל משבע שנים קודם למועד הגשת התביעה. הסעדים שיתבעו במסגרת התובענה הייצוגית יהיו תיקון ההפרה על דרך של עדכון החסכון הצבור לטובת המבוטח בסכום החסכון הנוסף שהיה נצבר לטובתו אילו לא היה נגבה גורם הפוליסה או פיצוי המבוטח בסכום האמור, וכן הפסקת גביית גורם הפוליסה מעתה ואילך. הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה מבוטחי הנתבעות בפוליסות ביטוח חיים משולבות חסכון שנערכו בין השנים 2003-1992, אשר החסכון שנצבר לטובתם נפגע בשל גביית גורם הפוליסה. בחודש מאי 2017, הגישו הנתבעות לבית המשפט העליון, בקשת רשות ערעור על ההחלטה במסגרתה נדחה הסדר הפשרה ואושרה באופן חלקי הבקשה לאישור התביעה כייצוגית. בחודש ספטמבר 2018 הוגשה תשובת היועץ המשפטי לממשלה לבקשת רשות הערעור, לפיה עמדתו של היועץ המשפטי לממשלה הינה כי צדק בית המשפט המחוזי מרכז בהחלטתו שלא לאשר את הסדר הפשרה ולאשר באופן חלקי את הבקשה לאישור התביעה כייצוגית. בחודש פברואר 2019 נמחקה בקשת רשות הערעור, לאחר שהנתבעות קיבלו את המלצת בית המשפט העליון למשיכת בקשת רשות הערעור תוך שמירת מלוא טענותיהן וזכויותיהן. הצדדים מנהלים הליך גישור.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

4. בחודש יולי 2012 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית נגד החברה ונגד ארגון נכי צה"ל (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי בפוליסה קבוצתית לביטוח חיים לחברי ארגון נכי צה"ל קיים, כביכול, כיסוי ביטוחי כאשר מקרה הביטוח מתרחש במהלך השנה שבין הגיע המבוטח לגיל 75 ועד הגיעו לגיל 76, בעוד שהחברה מעניקה כיסוי למקרי ביטוח שמתרחשים עד הגיע המבוטח לגיל 75 בלבד. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה, מסתכם להערכת התובעת בסכום של כ- 46 מיליוני ש"ח. ביום 5 ביוני 2014 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית. הקבוצה שאושרה הינה כל המוטבים של נכי צה"ל שנפטרו בין השנים 2006 ועד 2012, לאחר שמלאו להם 75 שנים ובטרם מלאו להם 76 שנים, אשר אירע להם מקרה ביטוח לאחר הגיעם לגיל 75 ובטרם מלאו להם 76 שנים ואשר לא קיבלו את תגמולי הביטוח מהראל ביטוח. ביום 6 ביולי 2014 הגישו הנתבעות, לבית המשפט העליון, בקשת רשות ערעור על החלטה זו. בחודש נובמבר 2014 הורה בית המשפט העליון על עיכוב ההליכים בבית המשפט המחוזי בתל אביב עד למתן החלטה אחרת. בהתאם להמלצת בית המשפט משכו הנתבעות בחודש דצמבר 2015 את בקשת הערעור. לפיכך, הופסק עיכובם של ההליכים בבית המשפט המחוזי. בהחלטתו מיום 20 במרץ 2016 הורה בית המשפט המחוזי בתל אביב על הרחבת הקבוצה כך שתכלול גם את מוטביהם של נכי צה"ל שנפטרו בין השנים 2013 עד 2016. בית המשפט הורה על קבלת עמדת הממונה במחלוקת נשוא התובענה. בחודש ספטמבר 2018 התקבלה עמדת הממונה, לפיה מאחר ומדובר במחלוקת הנוגעת לפרשנות מסמכי הפוליסה, רשות שוק ההון לא רואה לנכון להביע עמדתה בעניין.

5. בחודש דצמבר 2012 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה משלמת, כביכול, את גמלת הביטוח הסייעודי החדשית, למבוטחים בפוליסה הקבוצתית של הסתדרות המורים בישראל (להלן: "הפוליסה"), בהתאם למדד הידוע בתחילת החודש ולא לפי המדד הידוע במועד התשלום. בנוסף נטען, כי החברה משלמת, כביכול, את גמלת הסייעוד ללא הצמדה למדד הבסיס המופיע בפוליסה אלא על פי מדד הבסיס שפורסם חודשיים מאוחר יותר, וזאת, לכאורה, בניגוד להוראות הפוליסה. התובעת אינה מציינת בבקשה את סכום הנזק הכולל הנטען על ידה לגבי כלל חברי הקבוצה. בחודש דצמבר 2018 הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם, כי ישולמו למבוטחים בפוליסה הפרשי מדד בגין תגמולי סיעוד שחושבו שלא על פי מדד הבסיס הקבוע בפוליסה, וכן כי ישולמו הפרשי מדד בגין תגמולי סיעוד שחושבו שלא על פי המדד הידוע במועד התשלום בפוליסות שנקבע בהן, כי התשלום יהיה צמוד למדד הידוע במועד התשלום. כמו כן נקבעו הוראות לעניין אופן ביצוע תשלומים בעתיד לחברי הקבוצה. תוקפו של הסכם הפשרה מותנה באישור בית המשפט. בחודש יולי 2019 הגיש היועץ המשפטי לממשלה את עמדתו ביחס להסדר הפשרה, הכוללת הערות שונות ובהן, בין היתר, כי יש למנות בודק אשר יבחן את הסכם הפשרה טרם אישורו, וכן הערות ביחס לאופן ביצוע ההשבה לחברי הקבוצה וכן ביקש להגיש עמדה נוספת לאחר קבלת חוות דעת הבודק וביחנתה. בחודש אוגוסט 2020 הוגש הסכם פשרה מתוקן לאישורו של בית המשפט בהתאם להערות בית המשפט. בחודש אוקטובר 2020 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה, לפיה אין לו הערות להסכם הפשרה המתוקן וכי הוא מותיר את ההכרעה לשיקול דעת בית המשפט.

6. בחודש מאי 2013 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה כי החברה נמנעת, כביכול, מלשלם תגמולי ביטוח למבוטחיה, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית, החל ממועד קרות מקרה הביטוח ועד מועד תשלום תגמולי הביטוח, ולחילופין, החל מחלוף 30 יום מהגשת הדרשה לקבלת תגמולי ביטוח ועד למועד תשלום תגמולי הביטוח. הנזק הנטען הכולל לכלל חברי הקבוצה מסתכם בסכומים שנעים בין כ- 168 מיליוני ש"ח לכ- 807 מיליוני ש"ח. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט. ביום 30 באוגוסט 2015 קיבל בית המשפט המחוזי בתל-אביב באופן חלקי את בקשת האישור, באופן שניהולה של התביעה כתובענה ייצוגית אושר ביחס לטענה בדבר אי תשלום ריבית כנדרש בסעיף 28 (א) לחוק חוזה הביטוח ("החוק") והבקשה נדחתה ככל שהיא מתייחסת לטענה כי החברה אינה מצמידה את תגמולי הביטוח בהתאם להוראות סעיף 28(א) לחוק. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה ביחס לחברה על פי כתב התביעה המתוקן, מסתכם להערכת התובעים בסכום של כ- 120 מיליוני ש"ח. בחודש אוקטובר 2015 הוגשה בקשת רשות ערעור על החלטה לאשר את הבקשה כייצוגית. בהתאם להמלצת בית המשפט משכו הנתבעות בחודש אוגוסט 2016 את בקשת רשות הערעור.

7. בחודש אפריל 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד דקלה סוכנות לביטוח בע"מ (בשמה הקודם "דקלה חברה לביטוח בע"מ") (להלן: "דקלה"). עניינה של התובענה בטענה, כי דקלה משלמת, כביכול, את תגמולי הביטוח למבוטחים בפוליסת ביטוח בריאות קבוצתית "מושלם לעובד גמלאים" של גמלאי קופ"ח כללית ובני משפחותיהם (להלן: "הפוליסה"), בהתאם למדד הידוע בתחילת החודש ולא לפי המדד הידוע במועד התשלום בניגוד להוראות הדין (להלן: "העילה הראשונה") וכן כי דקלה העלתה, כביכול, למבוטחים בפוליסה את דמי הביטוח, כביכול, ללא כל ביסוס ובניגוד כביכול להוראות הפוליסה והדין (להלן: "העילה השנייה"). הנזק הנטען הכולל לכלל חברי הקבוצה מסתכם לסכום של כ- 21.5 מיליוני ש"ח (סך של כ- 19 מיליוני ש"ח ביחס לעילה הראשונה וסך של כ- 2.5 מיליוני ש"ח ביחס לעילה השנייה).

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

8. בחודש אפריל 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה, בין היתר, בטענה, כי החברה משלמת למבוטחים בפוליסת ביטוח אובדן כושר עבודה וסיעוד משתתפת ברווחים מסוג "חיונית" (להלן: "הפוליסה") סכום פיצוי חודשי (המורכב מ"פיצוי חודשי" ו- "יתרת הבונוס"), המחושב, לכאורה, בניגוד להוראות הפוליסה וכן כי החברה אינה משלמת, לכאורה, למבוטחים בפוליסה את הבונוס שהצטבר להם עד למועד תשלום הפיצוי החודשי הראשון על פי הפוליסה. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם לסכום של כ- 381 מיליוני ש"ח. בחודש מרץ 2019 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית (להלן: "ההחלטה"). הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה כל המבוטחים בפוליסות ביטוח חיים משתתפות ברווחים המנוהלות בחברה, אשר במסגרתן תגמולי הביטוח משולמים על יסוד נוסחת Rm. ביום 17 ביולי 2019 הגישה החברה לבית המשפט העליון, בקשת רשות ערעור על ההחלטה. ביום 22 ביולי 2019 הומצא לחברה ערעור לבית המשפט העליון, אשר הוגש על-ידי המבקש בבקשת האישור, על חלקה של ההחלטה במסגרתה החליט בית המשפט המחוזי שלא לאשר את ניהול התביעה כייצוגית בעילת הטעיה וכן על כך שלא כלל במסגרת הגדרת הקבוצה בתובענה הייצוגית גם מבוטחי עבר לרבות מוטבים ויורשים של מבוטחים בפוליסות הביטוח לגביהן אושרה התביעה כייצוגית. בחודש אוקטובר 2019 הורה בית המשפט העליון על עיכוב ההליכים בפני בית המשפט המחוזי עד להודעה אחרת.

9. בחודש יוני 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד דקלה סוכנות לביטוח בע"מ (בשמה הקודם "דקלה חברה לביטוח בע"מ") (להלן: "דקלה"). עניינה של התובענה בטענה, כי בהתאם להוראות פוליסת הביטוח הסייעודי הקבוצתית לחברי שירותי בריאות כללית "סייעודי מושלם פלוס" (להלן: "הפוליסה") דקלה אינה משלמת למבוטחים, המצויים במצב סיעודי, תגמולי ביטוח בגין הימים בהם היו מאושפזים בבית חולים כללי או שיקומי וכי ימים אלו אינם נכללים במניין הימים לחישוב תקופת ההמתנה הקבועה בפוליסה, וזאת, כביכול, בניגוד להוראות הממונה ולהוראות הדין. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג, מסתכם, להערכת התובעת, לסכום של כ- 35 מיליוני ש"ח. בית המשפט העביר את הבקשה לקבלת עמדת הממונה ביחס למחלוקות נשוא הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בחודש ינואר 2016 הוגשה עמדת הממונה במסגרתה הובהר כי אין בהגדרת מקרה הביטוח בפוליסה משום הפרה של הוראות רשות שוק ההון, הביטוח והחסכון וכי הפוליסה מושא הבקשה אושרה באופן פרטני על ידי רשות שוק ההון, הביטוח והחסכון. בחודש דצמבר 2018 דחה בית המשפט את הבקשה לאשר את התביעה כייצוגית בטענה כי אי תשלום תגמולי הביטוח בגין תקופת האשפוז עומדת בניגוד להוראות הממונה, אך אישר את ניהולה כתובענה ייצוגית בעילה של הפרת חוזר ביטוח שעניינו גילוי נאות למבוטח בעת ההצטרפות לפוליסות לביטוח בריאות. הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה כל מבוטחי דקלה, אשר רכשו פוליסת ביטוח סיעודי לאחר יום 1 באוקטובר 2001, אשר קמה להם זכות תביעה לתגמולי ביטוח בתקופה שבין 29 במאי 2011 ועד ליום 29 במאי 2014 ואשר בטופס הגילוי הנאות שצורף לפוליסה שרכשו אין ציון/הפניה לסעיף הקובע כי מועד קרות מקרה הביטוח הוא המועד שבו נכנס המבוטח לראשונה למצב מזהה, או המועד שבו שוחרר המבוטח מאשפוז בבית חולים כללי או שיקומי, לפי המאוחר מבניהם. בחודש מאי 2019 הגישה דקלה לבית המשפט העליון בקשת רשות ערעור על ההחלטה. בחודש יוני 2019 הוגש על-ידי המבקש בבקשת האישור ערעור לבית המשפט העליון על החלטתו של בית המשפט המחוזי שלא לאשר את ניהול התביעה כייצוגית בעילת תביעה לפיה אי תשלום תגמולי הביטוח בגין תקופת האשפוז עומד בניגוד להוראות הממונה וכן על כך שלא הכריע, לטענת המבקשת, בעילת תביעה נטענת נוספת של הפרת חוזה.

10. בחודש נובמבר 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד בקשה לאישור תביעה כתובענה ייצוגית נגד החברה וסטנדרד ביטוחים בע"מ וכן נגד חברת ביטוח נוספת וסוכנות ביטוח נוספת (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי במקרים בהם מחזיקי כרטיסי אשראי של ישראל וקאל מתקשרים למוקד המכירות של חברות הביטוח הנתבעות, על מנת להפעיל פוליסה לביטוח נסיעות לחו"ל, אותה הם זכאים לקבל ללא עלות (להלן: "הפוליסה הבסיסית"), הנתבעות משווקות להן, כביכול, "הרחבות" או "תוספות" לפוליסה הבסיסית, כאשר למעשה, נמכרות להם, כביכול, פוליסות מדף מלאות המקנות כיסוי מן השקל הראשון וכוללות כיסויים חופפים לכיסויים הכלולים בפוליסה הבסיסית. זאת, בעלות מלאה וללא הפחתת שוויה של הפוליסה הבסיסית. בכך, לטענת התובעים, בין היתר, מטעות הנתבעות, לכאורה, את המבוטחים, מפרות את חובות הגילוי, פועלות בניגוד להוראות הדין ועושות עושר ולא במשפט. בהתאם לתובענה, הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג מסתכם, להערכת התובעים, לסכום כולל של כ- 270 מיליוני ש"ח. בחודש אוגוסט 2018 הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם, כי החברה תעמיד לרשות חברי הקבוצה הזכאים, כהגדרתם בהסכם הפשרה, כמות מוגדרת של ימי ביטוח נסיעות לחו"ל ללא תשלום, אשר יהיו ניתנים לניצול בהתאם להוראות הסכם הפשרה. תוקפו של הסכם הפשרה מותנה באישור בית המשפט. בחודש נובמבר 2019 הגיש היועץ המשפטי לממשלה את עמדתו ביחס להסדר הפשרה, לפיה אין מקום לאשר את הסדר הפשרה במתכונתו הנוכחית וכי יש להורות על תיקונו בהתאם להערותיו. בחודש אפריל 2020 ניתנה על ידי בית המשפט החלטה בבקשה לאישור הסכם הפשרה, לפיה, בעת הזו, לאור חוסר הודאות הקיים וסגירת שמי רוב מדינות העולם, לא ניתן לומר, כי זו הדרך ההוגנת להכרעה במחלוקת, בשלב זה, מבחינתם של חברי הקבוצה. זאת, מבלי לשלול את ההסדר כשלעצמו כראוי, הוגן וסביר מבחינת חברי הקבוצה.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

11. בחודש אוגוסט 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד דקלה סוכנות לביטוח בע"מ (בשמה הקודם "דקלה חברה לביטוח בע"מ") (להלן: "דקלה"). עניינה של התובענה בטענה, כי בעת יישוב תביעות בביטוח סיעודי, מפצלת דקלה, כביכול, לצורך בחינת קיומו של מקרה הביטוח, את פעולות היומיום לחלקי גוף, תוך בחינה כמותית דווקנית של יכולת המבוטח לבצע כל אחת מן הפעולות. זאת, באופן המרוקן, כביכול, מתוכן את חוזרי הממונה, אשר על פיהם עליה לבצע, כביכול, בחינה מהותית של יכולת זו, ובניגוד לעמדת הממונה בנושא זה מחודש ינואר 2015. בכך מפרה דקלה, לטענת התובעת, את הוראות פוליסת הביטוח, מתארת תיאור מטעה את עסקת הביטוח, עושה עושר ולא במשפט ומפרה חובה חקוקה. נזקה האישי הנטען של התובעת מוערך בסך של כ- 59 אלפי ש"ח והנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג, מסתכם, להערכת המבקשת, לסכום של כ- 75.6 מיליוני ש"ח.

12. בחודש ספטמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד דקלה סוכנות לביטוח בע"מ (בשמה הקודם "דקלה חברה לביטוח בע"מ") ("דקלה") ונגד שלוש חברות ביטוח אחרות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות אימצו, כביכול, עמדה פרשנית לפיה לצורך הכרה במבוטח במסגרת בירור תביעת סיעודי כמי שמתקיים לגביו מצב של "אי שליטה על סוגרים", על מצב זה להיות תוצאה של מחלה או ליקוי אורולוגיים או גסטרואנטרולוגיים בלבד. זאת, כביכול, בניגוד להוראות פוליסות הביטוח. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג, אך הם מעריכים אותו במאות מיליוני שקלים. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט. בחודש אפריל 2020 אישר בית המשפט המחוזי במחוז מרכז את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית נגד החברה, נגד דקלה ונגד שתי חברות ביטוח נוספות, בעילה של הפרת חוזה הביטוח הסיעודי שהביאה לאי תשלום תגמולי ביטוח סיעודי או לתשלום תגמולי ביטוח סיעודי בחסר, עקב אי הכרה במבוטחים כזכאים לניקוד בגין הפעולה של "שליטה על הסוגרים". הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה כל מי שהיה מבוטח בביטוח סיעודי, שנמכר על ידי אחת מהנתבעות אשר נגדן אושר ניהול התביעה כייצוגית, וסבל מאובדן יכולתו העצמאית לשלוט על פעולת המעיים או פעולת השתן, כתוצאה משילוב של פגם בשליטה בסוגריו שאינו עולה לכדי אובדן שליטה אורגני עם מצב תפקודי ירוד, ועל אף האמור לא קיבל מהנתבעות אשר נגדן אושר ניהול התביעה כייצוגית (לפי העניין) ניקוד בגין הפעולה של "שליטה על הסוגרים" במסגרת בחינת תביעתו לקבלת תגמולי ביטוח סיעודי, באופן שהביא לפגיעה בזכויותיו לתגמולי ביטוח בתקופה שבין 8 בספטמבר 2012 לבין מועד אישור ניהול התובענה כייצוגית. הצדדים מנהלים הליך גישור.

13. בחודש פברואר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי עמדתה של החברה הינה שפוליסת ביטוח מקיף לכלי רכב מסוג מונית אינה מכסה ירידת ערך, לרבות ירידת ערך הנגרמת כתוצאה ממקרה ביטוח, זאת, כביכול, בניגוד להוראות הפוליסה, וכי בכך מפרה החברה את ההסכם בינה לבין מבוטחיה, עושה עושר ולא במשפט, ומפרה את החובות המוגברות החלות עליה כתוצאה מביטוח ובכך לא מטעה את לקוחותיה. התובע מעריך את גובה הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ- 10 מיליוני ש"ח. בחודש מרץ 2017 אישר בית המשפט את בקשת התובע לתיקון הגדרת הקבוצה כך שתכלול מבוטחים שרכשו פוליסה לכלי רכב כבד או מסחרי מעל 3.5 טון (לרבות מוניות) ולא רק מבוטחים שרכשו פוליסת ביטוח לרכב מסוג מונית. הצדדים מנהלים הליך גישור. בחודש מאי 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז-לוד בקשה לאישור הסכם פשרה בבקשה ובתובענה. במסגרת הסכם הפשרה, הוסכם, בין היתר, כי החברה תשלם למבוטחים הזכאים לתשלום, כהגדרתם בהסכם הפשרה, פיצוי המחושב על פי המנגנון הקבוע בהסכם הפשרה. תוקפו של הסכם הפשרה מותנה באישור בית המשפט.

14. בחודש מרץ 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה משלמת, כביכול, למוטבים של מבוטחים בביטוח חיים, כספים מכוח פוליסות ביטוח חיים, כשהם צמודים, החל מן המועד בו נודע לה על פטירתו של המבוטח, למדד המחירים לצרכן ולא למדד ההשקעות הרלבנטי למסלול ההשקעה שבו המבוטח. בכך, טוענת התובעת, מפרה החברה את ההסכם בינה לבין מבוטחיה, עושה עושר ולא במשפט, מפרה חובה חקוקה ומפרה את חובת הגילוי היזום. נזקה האישי הנטען של התובעת מוערך בסך של 33,729 ש"ח. התובעת אינה מכמתת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג, אולם היא מעריכה אותו בעשרות מיליוני שקלים. בחודש פברואר 2017 העביר בית המשפט את הבקשה לקבלת עמדת הממונה בשאלות העולות מבקשת האישור. בחודש מאי 2017 הגיש הממונה את עמדתו, לפיה כספי חסכון פנסיוני המשולמים למוטבים בעקבות מוות בתקופת העבודה אינם תגמולי ביטוח ולא חל עליהם סעיף 28 לחוק חוזה הביטוח ועל החברה להצמיד מעתה ואילך את כספי החסכון הפנסיוני למדד ההשקעות גם בתקופה שלאחר מות מבוטח ועד להעברת הכספים למוטבים. עוד ציין הממונה כי לשיטתו לא מתקיימת במקרה דנן עילת עשיית עושר ולא במשפט. בחודש נובמבר 2019 הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם, בין היתר, כי החברה תשלם לחברי הקבוצה שהוגדרו בהסכם הפשרה פיצוי בשיעור שנקבע בהסכם הפשרה בגין נזק נטען שעניינו ההפרש בין סך כספי החסכון אילו היו צמודים למדד ההשקעה אליו הוצמדו הכספים טרם פטירת המבוטח בניכוי דמי ניהול, לבין הסך ששולם בפועל, וכן כי החל מהמועד שנקבע בהסכם הפשרה תנהל החברה את כספי החסכון בפוליסות של חברי הקבוצה שהוגדרו בהסכם הפשרה, גם לאחר פטירת המבוטח, במסגרת מסלול ההשקעה שבו נהולו טרם פטירתו. תוקפו של הסכם הפשרה מותנה באישור בית המשפט.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

15. בחודש ספטמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה גובה, כביכול, מבעלי פוליסת החסכון "הראל מגוון השקעות אישי" תשלום בגין רכיב "הוצאות ניהול השקעות", אשר גבייתו מותרת על פי דין, ללא הסכמה חוזית בתנאי הפוליסה המתירה לה לגבותו. בכך, מפרה החברה, לטענת התובע, את הוראות הפוליסה הפרה יסודית, מפרה את חובת הנאמנות החלה עליה ומטעה את מבוטחיה. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ- 27.8 מיליוני ש"ח. בחודש מאי 2019 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית בעילה של הפרת פוליסת הביטוח בשל גביה שלא כדין של הוצאות ניהול השקעות. הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה כל בעלי פוליסת הראל מגוון השקעות אישי של הראל ביטוח בהווה ובשבע השנים שקדמו למועד הגשת הבקשה. בחודש ספטמבר 2019 הגישה החברה לבית המשפט העליון, בקשת רשות ערעור על ההחלטה. בחודש נובמבר 2019 קבע בית המשפט העליון כי הבקשה למתן רשות ערעור מצריכה תשובה וכן הורה ליועץ המשפטי לממשלה להגיש את עמדתו בכתב בבקשה. בחודש אוגוסט 2020 הודיע היועץ המשפטי לממשלה על התייצבותו בבקשת רשות הערעור והגיש את עמדתו בבקשת רשות הערעור, לפיה יש לתת למבקשות רשות ערעור, לקבל את בקשת רשות הערעור והערעור גופו, לבטל את ההחלטה המאשרת את ניהולה של התביעה כייצוגית ולהורות על דחיית בקשת האישור.

16. בחודש ספטמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד שלוש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות גובות, כביכול, מן המבוטחים, פרמיות גבוהות בגין פוליסות ביטוח בריאות הכוללות כיסויים אשר למבוטחים אין, לכאורה, צורך בהם משום שהם מחזיקים בביטוח בריאות משלים של קופת החולים אליה הם משתייכים. בנוסף, טוענים התובעים, כי הנתבעות אינן מגלות למבוטחים, כי מדובר, כביכול, בכיסויים מיותרים, ו/או מתנות שירות בשירות שכן הן אינן מאפשרות למבוטחים לרכוש פוליסה מצומצמת הכוללת רק כיסויים שאינם כלולים בביטוחי הבריאות המשלימים של קופות החולים, ובכך יוצרות מצב של כפל ביטוחי. בכך, טוענים התובעים, הנתבעות מפרות את חובת תום הלב המוגברת החלה עליהן, מפרות חובה חקוקה, מפרות את הוראות הדין, מפרות הסכם, מטעות את מבוטחיהן ועושות עושר ולא במשפט. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג כנגד החברה, מסתכם לסכום של כ- 2.2 מיליארד ש"ח, וכנגד כלל הנתבעות לסכום של כ- 4.45 מיליארד ש"ח. בחודש אוקטובר 2020 דחה בית המשפט המחוזי בתל אביב את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בחודש נובמבר 2020 הומצא לחברה ערעור על פסק הדין, אשר הגישו המבקשים בבקשת האישור לבית המשפט העליון.

17. בחודש אוקטובר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה לא גילתה, כביכול, למבוטחיה, אשר רכשו פוליסת ביטוח סיעודי בפרמיה משתנה מהי הפרמיה, שתיגבה מהם החל מגיל 65 וזאת עד לדיווח השנתי בגין שנת 2015 ועל אף, שלטענת התובעת, בגיל 65 מתייקרת הפרמיה בפוליסה זו במאות אחוזים. בכך, טוענת התובעת, החברה מפרה חובה חקוקה, מפרה את חובת הגילוי, מפרה הסכם, פועלת בחוסר תום לב, עושה עושר ולא במשפט ופועלת ברשלנות. עוד טוענת התובעת, כי חיוב מבוטחים בתשלום פרמיות עתידיות על פי תעריפים שאינם ידועים להם הינו תנאי מקפח בחוזה אחיד. התובעת אינה מכמתת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג כנגד החברה, אולם היא מעריכה אותו במיליוני שקלים. בחודש יולי 2017 אישר בית המשפט את בקשת התובעת לתקן את בקשת האישור כך שתתייחס גם לטענה לפיה החברה לא הציגה, לכאורה, בפני מבוטחיה טרם מועד הצטרפותם את הפרמיה שתשולם על ידם החל מגיל 65 על אף שהיא מחויבת לעשות כן על פי חוזר הממונה. בחודש אוגוסט 2017 הוגשה בקשה מתוקנת לאישור תובענה כייצוגית. עניינה של הבקשה המתוקנת בטענה כי החברה לא הציגה, לכאורה, למבוטחיה בפוליסת ביטוח סיעודי בפרמיה משתנה את הפרמיה שתשולם על ידם מגיל 65 ואילך טרם הצטרפותם לביטוח במסגרת טופס ההצטרפות ו/או במסמך התנאים הכלליים. בחודש מרץ 2019 הורה בית המשפט על העברת הבקשה לקבלת עמדת הממונה ביחס למחלוקת מושא בקשת האישור. בחודש נובמבר 2019 התקבלה עמדת הממונה לפיה, הוראות חוזר 2001/9 גילוי נאות למבוטח בעת הצטרפות לפוליסות לביטוח בריאות (להלן: "החוזר") של הרשות כמו גם הוראות הדין, מחייבות מבטח להציג למועמד לביטוח את אופן השתנות הפרמיה במעמד רכישת הביטוח, אך אין בנוסח החוזר התייחסות לשאלה איך יש למלא חובה זו טרם ההצטרפות והאם הדרך היחידה למלא אותה היא דווקא בכתב.

18. בחודש אוקטובר 2016 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת קרן החסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן: "קחצ"ק"). עניינה של התובענה בטענה, כי קחצ"ק גובה, כביכול, מהעמיתים בקרן, הוצאות ניהול השקעות, אשר גבייתן מותרת על פי דין, ללא הסכמה חוזית בתקנון הקרן המתירה לה לגבותן. בכך, פועלת קחצ"ק, לטענת התובע, בניגוד להוראות הדין ולחובת הנאמנות המיוחדת החלה עליה. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ- 30.1 מיליוני ש"ח. בחודש ינואר 2018 הוחלט לאחד את הדיון יחד עם בקשות נוספות לאישור תובענה ייצוגית תלויות ועומדות שעניינן הוצאות ישירות בקופות גמל וקרנות השתלמות. בחודש פברואר 2018 קבע בית הדין כי יש לקבל את עמדת הממונה ביחס להליך. בחודש מאי 2018 הוגשה לבית הדין עמדת הממונה התומכת בעמדת הנתבעות ולפיה גופים מוסדיים רשאים לגבות הוצאות ישירות מאת העמיתים או המבוטחים, גם אם הדבר אינו מצוין באופן מפורש בתקנון הגוף המוסדי, ובלבד שהדבר נעשה בהתאם להוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), התשס"ח-2008 ("התקנות"). הממונה העיר במסגרת העמדה כי היא רלבנטית, בשינויים המחייבים, גם לחברות ביטוח המנהלות ביטוחים תלויי תשואה.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

19. בחודש דצמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה מפחיתה, לכאורה, שלא כדין, את תשלום דמי הביטוח למבוטחים בפוליסת נכות מתאונה בגין מקרי ביטוח שעניינם נכות בגפיים, עיניים ואוזניים על יסוד טבלת שיעורי נכויות הקבועה בפוליסת הביטוח, השונה מטבלת שיעורי הנכויות שבתקנות הביטוח הלאומי ועל יסוד נוסחת התאמה הקבועה בפוליסה הביטוח. נזק האישי הנתבע של התובע הינו כ- 12,500 ש"ח והוא מעריך את הנזק הכולל הנתבע על ידי יסוד נוסחת התאמה הקבועה אותה הוא מבקש לייצג בכ- 100 מיליוני ש"ח. בחודש מאי 2020 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית על בסיס הטענה, כי מנגנון חישוב תגמולי הביטוח ונוסחת החישוב אינם מוזכרים בפוליסה ואינם ידועים למבוטחים במועד החתימה על פוליסת הביטוח. הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה כל מי שרכש את הפוליסה הסטנדרטית של החברה לביטוח נכות מתאונה בשלוש השנים שקדמו להגשת בקשת האישור ועד היום, וקיבל תגמולי ביטוח בסכום מופחת או לא קיבל כל תשלום, ב- 12 מקרי נכות, מוחלטת ושאינה מוחלטת. בחודש יוני 2020 הגישה החברה לבית המשפט העליון, בקשת רשות ערעור על ההחלטה. בחודש יולי 2020 קבע בית המשפט העליון כי הבקשה למתן רשות ערעור מצריכה תשובה. בחודש נובמבר 2020 קבע בית המשפט העליון כי בקשת רשות הערעור תידון בפני הרכב.
20. בחודש ינואר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה אינה מגלה (לא בעצמה ולא באמצעות סוכני הביטוח מטעמה) למבוטחיה בביטוח רכב, אשר עומדים לחצות מדרגת גיל או וותק נהיגה במהלך תקופת הביטוח, כי באפשרותם לעדכן את גיל הנהג או את וותק הנהיגה ולקבל חוזר פרמיה, וכי כתוצאה מכך משלמים מבוטחיה הנ"ל פרמיה ביתר נוכח העדר עדכון הפרמיה במהלך תקופת הביטוח בעקבות שינוי מדרגת הגיל או הוותק. התובעים מעריכים את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג לכל הפחות בכ- 12.25 מיליוני ש"ח.
21. בחודש פברואר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד החברה האחות, הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות גובות תשלומים שונים בגין הקמת הלוואות ו/או הטיפול בהן וזאת לכאורה, בניגוד להוראות הדין, בהיעדר הרשאה חוקית ובניגוד לעמדת הממונה. התובעת מעריכה את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג בכ- 5.9 מיליוני ש"ח. בחודש ינואר 2020 הגישו הצדדים לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה לאישור הסכם פשרה, במסגרתו הוסכם, בין היתר, כי הנתבעות יעבירו סך השווה לשיעור של 75% מדמי הטיפול שנגבו על-ידיהן, כהגדרתם בהסכם הפשרה, בתקופה הרלבנטית, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית, לקופות הגמל הרלבנטיות מהן ניתנו הלוואות לגביהן נגבו דמי טיפול או למסלול הרלוונטי, המוגדר בהסכם הפשרה, כאשר מדובר בהלוואה מכספי מבוטחים. תוקפו של הסכם הפשרה מותנה באישור בית המשפט. בחודש אוקטובר 2020 הגיש היועץ המשפטי לממשלה את עמדתו ביחס להסדר הפשרה, לפיה אין מקום לאשר את הסדר הפשרה במתכונתו הנוכחית נוכח מתכונת ההשבה לכספי קופת הגמל חלף מתן פיצוי פרטני.
22. בחודש ספטמבר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד 12 חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי במקרים בהם הנתבעות משלמות סכומים שנפסקו נגדן על ידי רשויות שיפוטיות לאחר המועד שנקבע לפרעונם, הן אינן מוסיפות להם הפרשי הצמדה, ריבית, וריבית צמודה כנדרש, כביכול, על פי הוראות סעיף 5(ב) לחוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א-1961. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנתבע לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אולם הם מעריכים אותו בעשרות מיליוני שקלים. הצדדים מנהלים הליך גישור.
23. בחודש דצמבר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה, נגד שתי חברות ביטוח נוספות, נגד שירותי בריאות כללית ("הכללית"), ונגד מכבי שירותי בריאות ("מכבי") (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מסרבות, כביכול, לבטח בביטוח סיעודי אנשים המצויים על הספקטרום האוטיסטי, או שקובעות תנאים בלתי סבירים לקבלתם לביטוח, מבלי שהחלטותיהן אלו נסמכות על נתונים סטטיסטיים אקטואריים או רפואיים רלבנטיים לסיכון הביטוחי ומבלי לנמק את החלטתן, כנדרש בחוק. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנתבע לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אולם הם מעריכים אותו בעשרות עד מאות מיליוני ש"ח. בחודש יוני 2019 הורה בית המשפט על העברת הבקשה לקבלת עמדת היועץ המשפטי לממשלה בשאלות העולות מבקשת האישור. בחודש ינואר 2020 הודיע היועץ המשפטי לממשלה כי עמדתו זהה לעמדה אשר הגיש בתיק מקביל ואשר תומכת בטענות החברה.
24. בחודש ינואר 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד חמש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות נמנעות, כביכול, שלא כדין, מלשלם תגמולי ביטוח למבוטחים, לצדדי ג' ולמוטבים בגין רכיב המע"מ החל על עלות הנזקים במקרים בהם הנזקים לא תוקנו בפועל. התובעת מעריכה את הנזק הכולל הנתבע לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג נגד הראל ביטוח בסך של כ- 19 מיליוני ש"ח בגין כל שנה והתקופה בגינה היא מבקשת לתבוע הינה מיום 4 ביוני 2001 ולחילופין החל מ-7 שנים לפני מועד הגשת התביעה הקודמת ו/או 7 שנים לפני מועד הגשתה של בקשה זו. התובענה והבקשה לאישור הינן באותה עילה בגינה הוגשה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית קודמות כנגד הנתבעות, אשר ביום 3 בינואר 2018 נדחה על ידי בית המשפט העליון ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 20 בפברואר 2017, במסגרתו נמחקה הבקשה.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

25. בחודש אפריל 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה משלמת, כביכול, למבוטחים בפוליסות ניתוחים שאינן מקנות פיצוי בשיעור מחצית מההוצאות הנחסכות במקרה שהניתוח מבוצע במימון קופת חולים, אך ניתנה להם על-ידיה התחייבות לתשלום פיצוי כאמור, סכומים הנמוכים בפועל ממחצית ההוצאות שנחסכו לה עקב כך ובכך היא מפרה, כביכול, את התחייבותה כלפיהם. התובעת מעריכה את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג בלמעלה מ-7 מיליוני ש"ח.
26. בחודש יוני 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד חברת ביטוח נוספת (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מסרבות להכיר בניתוח שקיים צורך רפואי לבצעו, כמקרה ביטוח על פי תנאי פוליסות ביטוח הבריאות שלהן, בטענה שמדובר בניתוח מניעתי. התובעת אינה מעריכה את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג. בחודש ספטמבר 2020 הורה בית המשפט על קבלת עמדת הממונה בסוגיות העולות מבקשת האישור.
27. בחודש דצמבר 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה, נגד שתי חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "חברות הביטוח הנתבעות") ונגד ארבעה בנקים (להלן ביחד: "הבנקים הנתבעים"). עניינה של התובענה בטענה, כי חברות הביטוח הנתבעות מפיקות, כביכול, לבעלי מבנים, המשועבדים לצורך הבטחת משכנתא, פוליסות ביטוח מבנה, למרות שבעת הפקתן של הפוליסות, כבר קיימת, בין אם אצל אותה חברת ביטוח ובין אם אצל חברת ביטוח אחרת, פוליסה המבטחת את אותו המבנה ביחס לאותה תקופה. זאת, כביכול, תוך הפרה של הוראות דין מפורשות ותוך הטעייתם של מבוטחים. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג, בסך נומינלי כולל של 280 מיליון ש"ח.
28. בחודש יוני 2019 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה גובה, כביכול, ממבוטחים בפוליסות ביטוחי חיים המשלבות רכיב ביטוח למקרה מוות ורכיב של חסכון ("ביטוחי מנהלים") תשלום בגין רכיב "הוצאות ניהול השקעות", אשר גבייתו מותרת על פי דין, ללא הסכמה חוזית בתנאי הפוליסה המתירה לה לגבותו. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ- 365.3 מיליון ש"ח.
29. בחודש יוני 2019 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד שלוש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות נמנעות, כביכול, מלשלם ריבית בגין תגמולי ביטוח למבוטחיהן, החל מתום 30 יום ממועד מסירת התביעה. תובענה ובקשה זו עוסקות באותה עילה בה עוסקת תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית קודמת (להלן: "התביעה הראשונה") אשר אושרה לניהול כתביעה ייצוגית באופן חלקי ביום 30 באוגוסט 2015 (להלן: "החלטת האישור") על ידי בית המשפט המחוזי בתל-אביב ואשר מתבררת כעת לגופה (ראו סעיף 7(א)7) לעיל), אך הן מתייחסות לתקופה שונה מזו שלגביה אושרה התביעה הראשונה והיא הוגשה לטענת המבקשים למען הזהירות ובמקביל לבקשתם להרחיב את הקבוצה המיוצגת במסגרת התביעה הראשונה גם לתקופה שממתן החלטת האישור ועד מועד מתן פסק דין. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג כנגד החברה בסכום של כ- 90 מיליוני ש"ח, וכנגד כלל הנתבעות בסכום של כ- 264.4 מיליון ש"ח. בחודש יולי 2020 הורה בית המשפט המחוזי בתל אביב על עיכוב הליכים עד למתן פסק דין בתביעה הראשונה.
30. בחודש אוגוסט 2019 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד שתי חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי בפוליסות ביטוח רכוש לצידוד מכני הנדסי ("הצידוד"), הנתבעות קובעות, לכאורה, את שווי הצידוד לצורך חישוב פרמיית הביטוח ללא התחשבות בגיל הצידוד ואילו במקרה של אובדן גמור לצידוד הן קובעות, לכאורה, את גובה תגמולי הביטוח לפי השווי האמיתי של הצידוד במועד קרות האירוע הביטוחי, תוך התחשבות בגיל הצידוד. התובעות אינן מכמתות את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הן מבקשות לייצג אולם הן מעריכות אותו במיליוני שקלים.
31. בחודש פברואר 2019 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה דרשה ממבוטחים בפוליסות ביטוח קבוצתיות לעובדי חברת חשמל, אשר קיבלו תגמולי ביטוח שלא נוכו מהם מסים במקור, להשיב לה את סכומי הכסף ששולמו על ידיה בגין תשלומי מס אלו. התובע אינו מכמת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג אך הוא מעריך כי הוא עולה על סך של 3 מיליוני ש"ח. בחודש יולי 2020 הגישה החברה לבית המשפט בקשה לסילוק על הסף של הבקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית והורה על מחיקת בקשת האישור על הסף. ביום 8 בנובמבר 2020 הומצא לחברה ערעור על פסק הדין, אשר הגיש התובע לבית המשפט העליון.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

32. בחודש אוקטובר 2019 הוגשה לבית משפט השלום בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה, שעניינה בטענה, כי החברה דוחה, כביכול, תביעות ביטוח בביטוח נסיעות לחו"ל, שעניינן ביטול נסיעה לחו"ל או קיצורה עקב מוות או אשפוז של בן משפחה קרוב, בהתבסס על חריגים בפוליסה שאינם עונים, על פי הנטען, על הוראות חוק חוזה הביטוח, תשמ"א-1981 ואינם נכללים, על פי הנטען, ברשימת הביטוח המועברת על-ידי החברה למבוטחים. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכמיליון וחצי שקלים.

33. בחודש דצמבר 2019 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה שעניינה בטענה, כי החברה גילתה, כביכול, למבוטחיה אשר רכשו פוליסת ביטוח חיים בפרמיה משתנה מסוג "מגן 1" ו/או פוליסת אובדן כושר עבודה מסוג "הראל לעתיד", במעמד רכישת הביטוח, את הפרמיה אותה ישלמו רק עבור שנים ספורות ולא עבור כל תקופת הביטוח. התובע אינו מכמת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג אולם הוא מעריך אותו במאות מיליוני שקלים. בחודש אוקטובר 2020 הודיעו הצדדים לבית המשפט על הסכמתם לפנות להליך גישור.

תובענות שהוגשו בתקופת הדוח

34. בחודש ינואר 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בבאר שבע תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד קרנות השוטרים בישראל בע"מ. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה לא המציאה, כביכול, למבוטחיה בפוליסת ביטוח חיים קבוצתי את פוליסת הביטוח וכי לא גילתה להם, כביכול, אודות שינויים שובצעו בפוליסה אגב חידושה. התובעים לא מכמתים את הנזק הממוני הנטען לכלל חברי הקבוצות אותן הם מבקשים לייצג אולם מעריכים את הנזק הלא ממוני הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצות בכ- 400 מיליוני ש"ח.

35. בחודש ינואר 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד שתי חברות ביטוח נוספות וחברת שרותי דרך ("הנתבעות") בטענה, כי הנתבעות מספקות, כביכול, ללקוחותיהן שמשות חלופיות שאינן מקוריות ואינן נושאות תו תקן, וזאת, כביכול, בניגוד להתחייבויותיהן כלפי לקוחותיהן בהסכמים עימם. התובעים לא מכמתים את הנזק הכולל הנתבע עבור כלל חברי הקבוצות אותן הם מבקשים לייצג, אך הם מעריכים כי הוא עולה במידה ניכרת על סך של 2.5 מיליוני ש"ח.

36. בחודש אפריל 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה מסרבת, כביכול, לשפות מבוטחות בפוליסות ביטוח בריאות המקנות למבוטחות זכות לשיפוי עבור הוצאות לבדיקות היריון יותר מפעם אחת בכל היריון. זאת, כביכול, בניגוד להוראות פוליסות הביטוח. התובעת מעריכה את הנזק הכולל הנתבע עבור כלל חברות הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג בסכום של 5.75 מיליוני ש"ח לפחות.

37. בחודש אפריל 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד שתי חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי על הנתבעות להשיב למבוטחיהן בביטוחי רכב ודירה חלק מדמי הביטוח אשר, לכאורה, שולמו על ידיהם ביתר, נוכח הפחתה משמעותית, נטענת, בסיכון אותו נטלו על עצמן הנתבעות עת נקבעו על ידיהן דמי הביטוח בפוליסות אלו. זאת, עקב התפרצות מגפת הקורונה והגבלות התנועה והפעילות, אשר הוטלו בעקבותיה, אשר הובילו, על פי הנטען, להפחתת היקף הנסועה ולירידה משמעותית בנוזקי גוף ורכוש כתוצאה מכך. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג נגד החברה בסכום של כ- 95 מיליוני ש"ח, ונגד כלל הנתבעות בסכום של כ- 886 מיליוני ש"ח.

38. בחודש אפריל 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד אחת עשרה חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות אינן משיבות למבוטחיהן בביטוחי רכב חובה, מקיף וצד ג' דמי ביטוח, אשר שולמו על ידיהם, לכאורה, ביתר, נוכח הפחתה מהותית, נטענת, ברמת הסיכון אליו חשופות הנתבעות החל מחודש מרץ 2020, לאור צמצום פעילות המשק עקב התפרצות וירוס הקורונה והפחתת היקף הנסועה בעקבותיו. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג כנגד החברה בסכום של כ- 130 מיליון ש"ח, וכנגד כלל הנתבעות בסכום של כ- 1.2 מיליארד ש"ח. בחודש יוני 2020 הורה בית המשפט על העברת הדיון בבקשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב.

39. בחודש אפריל 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה, נגד שש חברות ביטוח נוספות ונגד התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה ("הפוליס") (להלן ביחד: "הנתבעים"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעים אינם משיבים למבוטחיהם בביטוחי רכב חובה, מקיף וצד ג' דמי ביטוח, אשר שולמו על ידיהם, לכאורה, ביתר, נוכח הפחתה קיצונית, נטענת, ברמת הסיכון אליה חשופים הנתבעים לאור ירידה דרמטית, לכאורה, במספר התביעות המוגשות לנתבעים בשל צמצום פעילות המשק עקב התפרצות וירוס הקורונה והפחתה נטענת של היקף התנועה בכבישים ושיעור תאונות הדרכים בישראל בעקבותיו. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג נגד החברה בסכום של כ- 110 מיליון ש"ח, ונגד כלל הנתבעים בסכום של כ- 720 מיליוני ש"ח. בחודש יוני 2020 הורה בית המשפט על העברת הדיון בבקשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

תובענות שהוגשו בתקופת הדוח (המשך)

40. בחודש אפריל 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד שש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות אינן משיבות למבוטחיהן בפוליסות ביטוח בתי עסק, דמי ביטוח בגין ביטוח אחריות מעבידים וביטוח צד ג', אשר שולמו על ידיהם, לכאורה, ביתר, נוכח הפחתה מהותית, נטענת, ברמת הסיכון אליה חשופות הנתבעות בביטוחים אלו החל מחודש מרץ 2020, לאור הפחתה מהותית בפעילות בתי עסק עקב התפרצות וירוס הקורונה וההגבלות על פעילות המשק בעקבותיה. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג נגד החברה בסכום של כ- 19 מיליון ש"ח, ונגד כלל הנתבעות בסכום של כ- 81 מיליון ש"ח.
41. בחודש אפריל 2020 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד חברת ביטוח נוספת (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מסרבות, כביכול, להאריך את תוקף הכיסוי הביטוחי למבוטחים בביטוחי אובדן כושר עבודה, שנרכשו לפני שנת 2017, ואשר תום תקופת הביטוח בהם הינו גיל 65, ולשלם להם תגמולי ביטוח עד לגיל הפרישה שעלה בשנת 2004 לגיל 67 לשכירים ולגיל 70 לעצמאים. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג נגד הנתבעות בסכום של כ- 540 מיליון ש"ח.
42. בחודש יוני 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד החברה האחות, הראל פנסיה וגמל בע"מ ("הראל פנסיה וגמל") (להלן ביחד: "הנתבעות"), שעניינה בטענה, כי במסגרת הסכמי הלוואה של הנתבעות עם לקוחותיהן, בהלוואות הצמודות למדד המחירים לצרכן ("המדד"), נקבע, על פי הנטען, כי במקרה של ירידה במדד, תשלומי הקרן והריבית לא יירדו מערכם הנקוב בלוח הסילוקין של הלוואה. זאת, כביכול, בניגוד לדין ותוך שהדבר מהווה, לטענת התובע, תנאי מקפח בחוזה אחיד. התובע אינו מכמת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג אך הוא מעריך כי הוא עולה על סך של 3 מיליון ש"ח.
43. בחודש יולי 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד ארבע חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"), שעניינה בטענה, כי הנתבעות אינן מפחיתות, לכאורה, את פרמיות הביטוח למבוטחים שנקבעו להם החרגות בגין מצב רפואי קיים, על אף שההחרגות מפחיתות, על פי הנטען, את הסיכון הביטוחי ביחס לסיכון בפוליסות ביטוח של מבוטחים שלא נקבעו להם החרגות דומות. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג נגד הראל ביטוח בסכום של כ- 760 מיליון ש"ח, ונגד כלל הנתבעות בסכום כולל של 1.9 מיליארד ש"ח.
44. בחודש אוגוסט 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה מתנה, כביכול, בירור תביעות בגין נכות במסגרת פוליסת ביטוח תאונות אישיות בהגשת חוות דעת רפואית מטעם המבוטחים וכי היא מסרבת להשיב למבוטחים את עלות חוות הדעת, וזאת, כביכול, בניגוד להוראות הפוליסה וכן בטענה, כי החברה בוחנת, כביכול, כל אחד מרכיבי התביעה בנפרד, בניגוד להוראות הדין. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אך הם מעריכים כי הוא עולה על סך של 3 מיליון ש"ח.
45. בחודש אוגוסט 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה אינה משלמת, כביכול, למבוטחים ו/או למוטבים בפוליסת הביטוח הסייעודי הקבוצתית משלים לגמלאי לגמלאים החברים בהסתדרות הגמלאים בישראל את סכומי הביטוח המרביים הנקובים בפוליסה בגין מצב סיעודי. התובעת אינה מעריכה את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג.
46. בחודש ספטמבר 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה אינה מגלה, כביכול, למבוטחיה בביטוח תאונות אישיות את היקף הכיסוי הביטוחי המדויק בגין ניתוח עקב פגיעה אורתופדית מתאונה בכתף, בקרסול ובברך וכי היא אינה משפה את מבוטחיה, אשר תביעתם אושרה רק לאחר פניה באמצעות עורך דין בגין ההוצאות המשפטיות, אשר נגרמו להם בגין פניה זו. התובעת אינה מכמתת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג.
47. חודש ספטמבר 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח אינה מגלה, כביכול, למבוטחיה בביטוח נסיעות לחו"ל, כי המגבלה, במסגרת ביטוח הכבודה, ביחס לסכום הפיצוי המקסימלי בגין אובדן או גניבה של פריט, חלה גם ביחס לאובדן או גניבה של דבר ערך. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בסכום כולל של כ- 447 מיליון ש"ח.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

טבלה מסכמת:

להלן טבלה מסכמת של הסכומים הנתבעים במסגרת בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות, תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית ותביעות מהותיות אחרות נגד החברה ו/או חברות המאחדות, כפי שצוינו על-ידי התובעים בכתבי הטענות שהוגשו מטעמם. מובהר, כי הסכום הנתבע אינו מהווה בהכרח כימות של סכום החשיפה המוערכת על-ידי החברה, שכן המדובר בהערכות מטעם התובעים אשר דינן להתברר במסגרת ההליך המשפטי.

סוג	כמות תביעות	הסכום הנתבע במיליוני ש"ח
<u>תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית:</u>		
צוין סכום המתייחס לחברה ו/או לחברות מאוחדות התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה ו/או לחברות מאוחדות	7	1,096
לא צוין סכום התביעה	1	225
<u>בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות:</u>		
צוין סכום המתייחס לחברה ו/או לחברות מאוחדות התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה ו/או לחברות מאוחדות	21	5,403
לא צוין סכום התביעה	3	1,090
	14	

סכום ההפרשה הכולל עבור התביעות שהוגשו כנגד החברה כמפורט לעיל ליום 30 בספטמבר 2020 ו-31 בדצמבר 2019 מסתכם בכ-120 מיליוני ש"ח וכ-134 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות אחרות שהגיעו לסיומן בתקופת הדוח

1. בחודש יוני 2004 הוגשה תביעה בבית המשפט המחוזי בתל-אביב ובקשה לאישורה כתביעה נגזרת כנגד החברה המאוחדת, ידידים הולדינג וניהול (1984) בע"מ (להלן: "ידידים"), יושב הראש לשעבר ומנכ"ל ידידים לשעבר וכנגד חברה מאוחדת נוספת, הראל שירותי ניהול קרנות פנסיה (1987) בע"מ, שהיתה במועד הגשת התביעה בעלת שליטה בידידים (להלן ביחד: "הנתבעים"), על ידי בעלי מניות המיעוט בלעתיד חברה לניהול קרנות פנסיה בע"מ, שהיתה במועד הגשת התביעה חברת בת של ידידים (להלן: "לעתיד") בסכום של 15,605 אלפי ש"ח. עניינה של התביעה הינו פיצוי עתידי קופת פנסיה בע"מ (להלן: "עתידי"), קרן פנסיה בניהול לעתיד, בגין שימוש במשאבים שונים של עתידי, כגון: שימוש בתשתית התפעול ובמוניטין, שימוש בקניינה של עתידי, בגין נטילת קרן פנסיה ממשיכה ואובדן רווחים. בנוסף תובעים התובעים תמלוגים בסך של 3,177 אלפי ש"ח במסגרת התביעה האישית שלהם. בחודש יולי 2010 לאחר שנערכו חקירות והוגשו סיכומים בכתב במסגרת הבקשה לאישור התביעה הנגזרת, נתקבלה על-ידי בית המשפט וניתנה לתובעים האפשרות לתבוע את הנתבעים בשם לעתיד בגין זכויות שלטענתם זכאית להן לעתיד. בחודש אוגוסט 2015 דחה בית המשפט את טענות התובעים בעניין התביעה הנגזרת וקבע כי הם מנועים מלטעון לעניין הזכויות הנובעות מהקמת קרן הפנסיה החדשה וכי לעתיד איננה זכאית לפיצוי בגין שימוש במשאביה של עתידי לצורך הקמת הקרן החדשה. בית המשפט קיבל את תביעתם האישית של התובעים לקבלת תמלוגים. בחודש אוקטובר 2015 הגישו התובעים לבית המשפט העליון הודעת ערעור על פסק הדין בתביעה הנגזרת, במסגרתה ביקשו התובעים לבטל את פסק הדין ולקבל את התביעה הנגזרת ולחילופין להשיב את התיק לבית המשפט המחוזי על מנת שידון בשאלת גובה הנזק. במהלך החודשים ספטמבר-דצמבר 2015 העבירה לעתיד לתובעים את הסכומים המשקפים להערכתה את מלוא הסכום אותו היא חייבת לתובעים בהתאם להוראות פסק הדין, אולם התובעים טענו כי הסכום שהועבר אינו מהווה את הסך הסופי לו הם זכאים בהתאם לפסק הדין. בהתאם לכך, מונה מומחה מטעם בית המשפט לצורך הכרעה בסוגיות הכספיות שבמחלוקת. עיקר המחלוקת שבין הצדדים נגעה לעניין הריביות שיש להוסיף על סכום הקרן. במסגרת פגישה שהתקיימה עם המומחה שמונה נתגלו מחלוקות נוספות בין הצדדים. בהתאם לכך הוגשה בקשה לבית המשפט מטעם התובעים במסגרתה ביקשו כי המומחה יתייחס גם לסוגיית העמלות בגינה קיימת מחלוקת. לאחר שהתקיים דיון בעניין הגיעו הצדדים להסכמה לפיה המומחה יבדוק גם את עניין העמלות ובעניין הריבית התבקש בית המשפט ליתן החלטה במחלוקת שבין הצדדים. בחודש אוגוסט 2016 ניתנה החלטת בית המשפט, המקבלת את עמדת הנתבעים, כי הריבית לפיה יבצע המומחה את הבדיקה ויערוך את תחשיב התמלוגים היא הריבית בגין איחור בהעברת כספים מהמערכת הבנקאית. בכל הנוגע לתביעה האישית, בחודש ינואר 2017 הוגשה לבית המשפט חוות דעת חלקית של המומחה מטעם בית המשפט, בנושא התמלוגים ובנושא שכר הדירקטורים. בעקבות הכרעת המומחה בנושאים האמורים שולם סכום העומד על כ- 322 אלפי ש"ח לתובעים. המומחה טרם השלים את חוות דעתו בנושא העמלות אשר הצדדים הגיעו להסכמה כי הוא ידון בעניין זה גם כן. בחודש מאי 2017 התקיים דיון בבית המשפט המחוזי בעניין מתווה הבדיקה של המומחה בסוגיית העמלות ובסיומו הוסכם בין הצדדים על מתווה להשלמת חוות דעתו. בחודש פברואר 2018 הגיש המומחה את חוות דעתו הסופית לבית המשפט לפיה דחה את טענות התובעים בנוגע לנושא העמלות. בחודש מרץ 2018 הוגש על ידי התובעים ערעור על חוות דעת המומחה מטעם בית המשפט, המתייחס לתשלום העמלות להם זכאים התובעים. בחודש מאי 2018 הגישו התובעים תגובה לערעור. הפער בין עמדות הצדדים עמד נכון לאותו מועד על כ- 171 אלפי ש"ח (כולל ריבית). בחודש יולי 2018 נערך דיון בערעור אשר בסופו הגיעו הצדדים להסכמות לפיהן החברה תשלם לתובעים סך של 110 אלפי ש"ח והתובעים יוותרו על כל טענותיהם במסגרת הערעור. בחודש אוקטובר 2018 הגישה החברה ערעור לבית המשפט העליון על החלק הנוגע לתביעה האישית. הערעור נסב על שני רכיבים, דחיית הטענות ביחס להפחתת שיעורי הרבית ודחיית הטענות לעניין הקיזוז. בחודש פברואר 2020 התקיים דיון בערעורי הצדדים, במסגרתו קיבלו שני הצדדים את המלצת בית המשפט וחזרו בהם מערעוריהם. בהתאם לכך, שני הערעורים נדחו.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ג. תביעות שהגיעו לסימון בתקופת הדוח

1. בחודש ספטמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה היה בטענה, כי החברה אינה מגלה, לכאורה, באתר האינטרנט שלה מידע מלא ומדויק אודות תקרות סכומי השיפוי המגיעים למבוטחיה בביטוחי בריאות בגין הוצאות ניתוחים המכוסים בפוליסות ביטוח הבריאות המשווקות על ידה. זאת, טוענת התובעת, במטרה להפחית את סכומי השיפוי המגיעים למבוטחיה. בכך, טוענת התובעת, החברה מפרה חוזה, מפרה את הוראות הממונה, נמנעת מלתת גילוי נאות של סכומי השיפוי המגיעים למבוטחים ופועלת בתרמית. בחודש יוני 2017 הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם אופן חישוב סכום תגמולי הביטוח לחברי הקבוצה שיגישו, לאחר מועד אישור ההסדר, תביעת ביטוח לחברה לשיפוי בגין הוצאות ניתוח שיעברו וכן מנגנון השלמת סכומי תגמולי ביטוח לחברי קבוצה, אשר קיבלו שיפוי כאמור בעבר. בחודש נובמבר 2017 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה, לפיה הוא אינו מתנגד להסכם הפשרה. במסגרת עמדתו העיר היועץ המשפטי לממשלה מספר הערות בנוגע להסכם, הביע את תמיכתו בבקשת הצדדים למינוי בודק להסכם וכן ביקש להגיש עמדה משלימה לאחר קבלת חוות דעת הבודק. בחודש נובמבר 2017 מינה בית המשפט בודק להסדר הפשרה. בחודש אוגוסט 2018 הוגשה לבית המשפט חוות דעת הבודק ולפיה מנגנון השיפוי שנקבע בהסדר הפשרה הינו סביר והוגן. בחודש מאי 2019 הוגש הסדר פשרה מעודכן לאישורו של בית המשפט. בחודש נובמבר 2019 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה, לפיה הגורמים המקצועיים במדינה לא מצאו לנכון להביע עמדה ביחס לבקשה לאישור הסדר הפשרה, לחיוב או לשלילה. ביום 15 במרץ 2020 ניתן על ידי בית המשפט תוקף של פסק דין להסכם הפשרה המעודכן.
2. בחודש מאי 2019 הוגשה לבית משפט השלום בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה היה בטענה, כי החברה מסרבת, לכאורה, ליתן למבוטחים, אשר ניתן להם כיסוי ביטוחי לבדיקה באמצעות מעבדת אונקוטסט בהקשר למחלת הסרטן פעם אחת, כיסוי ביטוחי בגין בדיקה נוספת במעבדות אונקוטסט. בחודש ינואר 2020 הוגשה לבית משפט השלום בתל אביב בקשה מוסכמת להסתלקות המבקשת מבקשת האישור נגד החברה, במסגרתה התבקש בית המשפט לאשר את הסתלקות המבקשת מבקשת האישור ומהתובענה ולהורות על מחיקת בקשת האישור ועל דחיית תביעתה האישית של המבקשת. בחודש אפריל 2020 אישר בית המשפט את בקשת המבקשת להסתלק מבקשת האישור ומהתובענה והורה על דחיית תביעתה האישית של המבקשת וכן על מחיקת בקשת האישור. כמו כן נפסקו על-ידי בית המשפט למבקשת ולבא כוחה גמול ושכר טרחה בסכומים שאינם מהותיים.
3. בחודש ספטמבר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה היה בטענה, כי החברה משלמת למבוטחיה גמלאות חודשיות במועד מאוחר מהמועד שנקבע לכך בפוליסת הביטוח ללא תוספת ריבית בגין הפיגור בתשלום. בחודש פברואר 2019 הורה בית המשפט על העברת הדיון לבית הדין האזורי לעבודה. בחודש מאי 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה מוסכמת להסתלקות המבקש מבקשת האישור נגד החברה, במסגרתה התבקש בית המשפט לאשר את הסתלקות המבקש מבקשת האישור ולהורות על מחיקת בקשת האישור וכן על דחיית תביעתו האישית של המבקש. במסגרת בקשת ההסתלקות הסכימה החברה להקדים את מועד תשלום הגמלאות החודשי לחברי הקבוצה כהגדרתם בהסכם הפשרה וכן לשלם גמול למבקש ושכר טרחה לבאי כוחו, בסכומים לא מהותיים, בכפוף לאישורו של בית המשפט. בחודש יוני 2020 אישר בית הדין האזורי לעבודה בתל אביב את בקשת המבקש להסתלק מבקשת האישור ומהתובענה והורה על דחיית תביעתו האישית של המבקש וכן על מחיקת בקשת האישור. כמו כן נפסקו על-ידי בית המשפט למבקש ולבאי כוחו גמול ושכר טרחה בסכומים שאינם מהותיים.
4. בחודש אוקטובר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה היה בטענה, כי החברה גובה, כביכול, ממבוטחיה דמי ביטוח בגין תקופת אכשרה, על אף שלא ניתן למבוטח כיסוי ביטוחי במהלכה. בחודש מאי 2020 הגיש המבקש לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה לאשר את הסתלקותו מבקשת האישור נגד החברה. בחודש אוגוסט 2020 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את בקשת המבקש להסתלק מבקשת האישור ומהתובענה והורה על דחיית תביעתו האישית של המבקש וכן על מחיקת בקשת האישור.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

תביעות שהגיעו לסימון לאחר תקופת הדוח

5. בחודש יולי 2013 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה היה בטענה, כי החברה נמנעה, כביכול, מלפרסם באתר האינטרנט שלה מידע מלא בקשר לסכומי הביטוח שישולמו למבוטחים כפיצוי כאשר הניתוח מומן על ידי גורם אחר שאינו המבטח, וזאת כביכול בניגוד להוראות חוזר הממונה "פירוט תגמולי ביטוח בתוכניות לביטוח בריאות" ובמטרה, לכאורה, להפחית את סכומי תגמולי הביטוח המגיעים למבוטחים על פי הפוליסות. בחודש מרץ 2016 הוגש הסכם פשרה לאישור בית המשפט. בחודש יוני 2016 הוגש הסכם פשרה מתוקן לאישורו של בית המשפט בהתאם להערות בית המשפט. בחודש ספטמבר 2016 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה לפיה הוא אינו מתנגד להסדר הפשרה ומותיר את ההכרעה לאישורו בידי בית המשפט. במסגרת עמדתו העיר היועץ המשפטי לממשלה מספר הערות בנוגע לנוסח ההסדר. בחודש ינואר 2017 מינה בית המשפט בודק להסדר הפשרה. בחודש נובמבר 2017 הוגשה לבית המשפט חוות דעת הבודק ולפיה מנגנון הפיצוי שנקבע בהסדר הפשרה סביר והוגן. בחודש אוגוסט 2018 הוגשה לבקשת בית המשפט חוות דעת משלימה של הבודק בנושאים שונים ולפיה מנגנון הפיצוי שנקבע בהסדר הפשרה הינו סביר והוגן. בחודש מרץ 2019 הוגש הסדר פשרה מעודכן לאישורו של בית המשפט. בחודש אוגוסט 2019 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה במסגרתה חזר על חלק מההערות אשר ציין בעמדתו מחודש ספטמבר 2016 וכן כלל הערות נוספות ביחס לאופן ביצוע ההשבה לחברי הקבוצה. בחודש מרץ 2020 הוגש הסדר פשרה מעודכן לאישורו של בית המשפט. בחודש אוקטובר 2020 ניתן על ידי בית המשפט תוקף של פסק דין להסכם פשרה מתוקן, במסגרתו הוסכם, בין היתר, אופן חישובו של הפיצוי המיוחד שתשלם החברה לחברי הקבוצה שיהיו זכאים, לאחר אישור הסדר הפשרה, לקבלת פיצוי בגין ניתוח בבית חולים פרטי, במימון מלא או חלקי של קופת החולים וכן כי החברה תשלם לחברי הקבוצה, אשר קיבלו פיצוי מיוחד בין יום 30 ביולי 2010 למועד אישור הסדר הפשרה, השלמה לפיצוי המיוחד שקיבלו, בהתאם לתחשיבים שנקבעו בהסכם הפשרה. כפי שהוסכם בהסכם הפשרה, החברה תשלם גמול לתובעים הייצוגיים ושכר טרחה לבאי כוחם, בסכום שייפסק על ידי בית המשפט.
6. בחודש אוקטובר 2013 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה היה בטענה, כי הראל ביטוח נמנעה, כביכול, מלשלם למבוטחים שביצעו ניתוחים במימון מלא או חלקי של קופת החולים שלהם פיצוי בשיעור מחצית מהסכום שנחסך לה מעלות המלאה של הניתוח בשל השתתפות קופת החולים. בחודש מרץ 2016 הוגש הסכם פשרה לאישור בית המשפט. בחודש יוני 2016 הוגש הסכם פשרה מתוקן לאישורו של בית המשפט בהתאם להערות בית המשפט. בחודש ספטמבר 2016 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה לפיה הוא אינו מתנגד להסדר הפשרה ומותיר את ההכרעה לאישורו בידי בית המשפט. במסגרת עמדתו העיר היועץ המשפטי לממשלה מספר הערות בנוגע לנוסח ההסדר. בחודש ינואר 2017 מינה בית המשפט בודק להסדר הפשרה. בחודש נובמבר 2017 הוגשה לבית המשפט חוות דעת הבודק ולפיה מנגנון הפיצוי שנקבע בהסדר הפשרה סביר והוגן. בחודש אוגוסט 2018 הוגשה לבקשת בית המשפט חוות דעת משלימה של הבודק בנושאים שונים ולפיה מנגנון הפיצוי שנקבע בהסדר הפשרה הינו סביר והוגן. בחודש מרץ 2019 הוגש הסדר פשרה מעודכן לאישורו של בית המשפט. בחודש אוגוסט 2019 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה במסגרתה חזר על חלק מההערות אשר ציין בעמדתו מחודש ספטמבר 2016 וכן כלל הערות נוספות ביחס לאופן ביצוע ההשבה לחברי הקבוצה. בחודש מרץ 2020 הוגש הסדר פשרה מעודכן לאישורו של בית המשפט. בחודש אוקטובר 2020 ניתן על ידי בית המשפט תוקף של פסק דין להסכם פשרה מתוקן, במסגרתו הוסכם, בין היתר, אופן חישובו של הפיצוי המיוחד שתשלם החברה לחברי הקבוצה שיהיו זכאים, לאחר אישור הסדר הפשרה, לקבלת פיצוי בגין ניתוח בבית חולים פרטי, במימון מלא או חלקי של קופת החולים וכן כי החברה תשלם לחברי הקבוצה, אשר קיבלו פיצוי מיוחד בין יום 30 ביולי 2010 למועד אישור הסדר הפשרה, השלמה לפיצוי המיוחד שקיבלו, בהתאם לתחשיבים שנקבעו בהסכם הפשרה. כפי שהוסכם בהסכם הפשרה, החברה תשלם גמול לתובעים הייצוגיים ושכר טרחה לבאי כוחם, בסכום שייפסק על ידי בית המשפט.
7. בחודש אפריל 2008 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בירושלים, נגד החברה ונגד שלוש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"), תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית. עניינה של התובענה היה בטענה, כי הנתבעות נוהגות לזכות מבוטחות נשים, בהגיען לגיל פרישה, בגין פוליסות ביטוח מנהלים ישנות שנמכרו עד שנת 2000, בגמלה חודשית נמוכה מזו שמקבל מבוטח גבר בנתונים זהים, וזאת בשל הנימוק, כי תוחלת החיים של נשים גבוהה יותר. לעומת זאת, הנתבעות גובות מהנשים פרמיית "ריסק" בשיעור זהה לזה שהן גובות מגברים על אף ששיעור התמותה של נשים, בתקופת כיסוי "הריסק", לכאורה, נמוך יותר. הנתבעות טענו, כי התנהלות זו של הנתבעות יוצרת אפליה של מבוטחות שהינן נשים, בניגוד להוראות הדין. ביום 17 באוגוסט 2014 אישר בית הדין האזורי לעבודה בירושלים את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית. הקבוצה שאושרה לעניין התובענה הייצוגית כללה נשים שיש להן או שהיה להן פוליסות ביטוח אצל ארבע המשיבות, ואשר בחישוב פרמיית הריסק שלהן לא נעשתה אבחנה בין תעריפי נשים לתעריפי גברים. בחודש דצמבר 2014 הנתבעות הגישו לבית הדין הארצי לעבודה בירושלים, בקשת רשות ערעור על החלטה זו. במקביל, בית הדין האזורי לעבודה קיבל את בקשת הנתבעות לעכב את ההליך בפניו עד להחלטה בבקשת רשות ערעור. בחודש אפריל 2015 החליט בית הדין הארצי לעבודה ליתן לנתבעות רשות ערעור על החלטה. במסגרת הדיון שהתקיים בערעור הורה בית הדין על העברת החומר לממונה לצורך קבלת עמדתו.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

תביעות שהגיעו לסיומן לאחר תקופת הדוח (המשך)

7. (המשך)

בחודש דצמבר 2016 הוגשה לבית המשפט עמדת הממונה התומכת בעמדת חברות הביטוח ולפיה אין מקום לדון בתובענה כתביעה ייצוגית משאין מדובר באפליה פסולה. ביום 3 בדצמבר 2019 קיבל בית הדין הארצי לעבודה את ערעור הנתבעות וביטל את החלטת בית הדין האזורי לעבודה בתל אביב מיום 17 באוגוסט 2014 לאשר את ניהולה של התביעה כייצוגית. ביום 30 בדצמבר 2019 הורה בית הדין על דחיית התביעות האישיות של המבקשות. בחודש מאי 2020 הגישו המבקשות בבקשה לאישור תובענה ייצוגית, לבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק ("בג"ץ"), עתירה למתן צו על תנאי, במסגרתו התבקש בג"ץ להורות למשיבים, בהם הנתבעות, בית הדין הארצי לעבודה, בית הדין האזורי לעבודה בירושלים ורשות שוק ההון ביטוח וחיסכון, לנמק מדוע לא יורה בג"ץ על ביטול פסק הדין וישיב על כנה את החלטת בית הדין האזורי לעבודה, במסגרתה אושר ניהולה של התובענה כתביעה ייצוגית. ביום 10 ביוני 2020 דחה בג"ץ את העתירה למתן צו על תנאי בקובעו שלא קמה הצדקה להתערבותו. בחודש יולי 2020 הגישו המבקשות בבקשה לאישור תובענה כייצוגית בקשה לקיום דיון נוסף על החלטת בג"ץ. בחודש נובמבר 2020 דחה בית המשפט העליון את הבקשה לקיום דיון נוסף.

ד. התקשרויות עם צדדים קשורים

אישור השקעה והקמה של שותפות תשי" 4

בחודש אפריל 2020 חברות בנות של הראל השקעות, שהינן גופים מוסדיים (להלן: "החברות הבנות"), התקשרו בעסקה, לפיה התחייבו להשקיע בקרן תשי" 4, קרן תשתיות רביעית מקבוצת תשי"י, סך של עד 80 מיליוני דולר ארה"ב, אשר מתוכם סך של עד כ- 73.6 מיליוני דולר ארה"ב הינם מכספי העמיתים המנוהלים על ידי הגופים המוסדיים בקבוצה. הראל השקעות מחזיקה (במישרין ובעקיפין) 49% מהשותף הכללי והחברה והגופים המוסדיים בקבוצה מחזיקות באחוזים מהקרן כשותפים מוגבלים. החברה והגופים המוסדיים בקבוצה לא ידרשו לשלם למנהלי הקרן דמי ניהול או דמי הצלחה בגין השקעתם כשותפים מוגבלים.

באור 8 - ניהול ודרישות הון

1. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II

ביום 14 באוקטובר 2020, פורסם על ידי הממונה חוזר ביטוח 15-2020 בנושא "תיקון החוזר המאוחד לעניין הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II" (להלן: "חוזר סולבנסי החדש"). חוזר סולבנסי החדש כולל התאמות ועדכונים שביצעה רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן: "הרשות") במהלך שנת 2020 ביחס לחוזר ביטוח 9-2017 (להלן: "חוזר סולבנסי"). ההתאמות והעדכונים בחוזר סולבנסי החדש נעשו בהמשך למכתבים וטיוטות רלבנטיים שפורסמו במהלך שנת 2020 ולאור הצהרת הרשות, כי בכוונתה לפעול להתאמת משטר כושר הפירעון הכלכלי בישראל לדירקטיבת Solvency II ועדכוניה. בהתאם לחוזר סולבנסי החדש, חברות רשאיות, באישור הממונה, לאמץ שיטת חישוב חדשה בתקופת הפריסה. בהתאם לחוזר סולבנסי החדש, הותאמו הוראות המעבר למתכונת שנקבעה בדירקטיבה האירופאית, ותתאפשר פריסה עד שנת 2032 של הגידול בעתודות בגין מוצרי ביטוח ארוכי טווח אשר נמכרו בעבר. בהתאם להוראות המעבר החדשות, חברת ביטוח רשאית, לאחר שקיבלה אישור הממונה, לכלול בחישוב עתודות הביטוח בתקופת הפריסה ניכוי מעתודת הביטוח (להלן: "הניכוי"). הניכוי מחושב, בהתאם להנחיות במכתב עקרונות הניכוי והוא מופחת החל משיעור של 100% בחישוב עתודות הביטוח ליום 31 בדצמבר 2019 ועד לשיעור של 0% בחישוב עתודות הביטוח ליום 31 בדצמבר 2032. שיטת חישוב זו לתקופת הפריסה מחליפה שיטה קודמת לתקופת הפריסה שיושמה בתקופות קודמות, לפיה ההון הנדרש לכושר פירעון של חברת ביטוח בתקופה שתחילתה ביום 30 ביוני, 2017 וסיומה ביום 31 בדצמבר 2024 יעלה בהדרגה, ב-5% כל שנה, החל מ-60% מה-SCR ועד למלוא ה-SCR. נכון ליום 31 בדצמבר 2019 עומד יחס זה על 75%. חוזר סולבנסי החדש כולל בנוסף גם עדכונים על בסיס שינויים שנעשו באירופה, הרלבנטיים לשוק המקומי. החוזר והשינויים העיקריים בו יושמו החל ממועד חישוב יחס כושר פירעון כלכלי ליום 31 בדצמבר 2019.

ביום 14 באוקטובר 2020 פרסם הממונה חוזר שעניינו עדכון מבנה הגילוי הנדרש בדוח התקופתי ובאתר האינטרנט של חברות הביטוח בנושא משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II (להלן: "חוזר הגילוי החדש"). חוזר הגילוי החדש כולל התאמות ועדכונים שביצעה הרשות במבנה הגילוי הנדרש בנושא משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II בפרק 1 שבחלק 4 לשער 5 בחוזר המאוחד (להלן: "חוזר הגילוי"). חוזר הגילוי החדש כולל הרחבה של היקף הגילוי בדוח יחס כושר פירעון כלכלי בהתייחס להיבטים של תנועה בעודף, מבחני רגישות, ניהול ההון ומגבלות על חלוקת דיבידנד. תחילת חוזר זה תהיה החל מדוח יחס כושר פירעון כלכלי ליום 31 בדצמבר 2019, למעט התוספות הנוגעות לתנועה בעודף ההון ומבחני רגישות, אשר יחולו מדוחות יחס כושר פירעון כלכלי ליום 31 בדצמבר 2020 ו-31 בדצמבר 2021.

ביום 28 באוקטובר 2020 פרסמה החברה בהתאם להוראות הממונה את דוח יחס כושר פירעון כלכלי (להלן: "דוח יחס ההון") בגין נתוני 31 בדצמבר 2019 באתר האינטרנט שלה (כתובת האתר: [https://www.harel-group.co.il/about/harel-](https://www.harel-group.co.il/about/harel-group/harel/investor-relations/Pages/repayment-ability.aspx)). בהתאם לדוח, לחברה יש עודף הון גם ללא התחשבות בהוראות המעבר.

החישוב שערכה החברה בגין נתוני 31 בדצמבר 2019, נבדק בהתאם לתקן בינלאומי ISAE 3400 - בדיקה של מידע כספי עתידי. תקן זה רלבנטי לביקורת חישוב הסולבנסי ואיננו מהווה חלק מתקני הביקורת החלים על דוחות כספיים. בדוח המיוחד של רואי החשבון המבקרים, הודגש כי התחזיות וההנחות מבוססות, בעיקרן על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטואריים הנערכים מעת לעת. נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחסכון והשינויים בסביבה הכלכלית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות. המידע מתבסס לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים ופעולות ההנהלה שלא בהכרח יתממשו או שיתממשו באופן שונה מההנחות אשר שימשו בסיס למידע. כמו כן, התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מהמידע, מאחר והתרחישים המשולבים של אירועים עשויים להתממש באופן שונה מהותית מההנחות במידע.

בדוח המיוחד של רואי החשבון המבקרים צוין כי הם לא בדקו את נאותות סכום הניכוי בתקופת הפריסה ליום 31 בדצמבר 2019, פרט לבדיקה כי סכום הניכוי אינו עולה על הסכום המהוון הצפוי של מרווח הסיכון וההון הנדרש לכושר פירעון בגין סיכונים חיים ובריאות בשל עסקים קיימים במשך תקופת הפריסה בהתאם לדפוס ההתפתחות העתידי של ההון הנדרש המשפיע הן על חישוב שחרור ההון הצפוי והן על שחרור מרווח הסיכון הצפוי כמפורט בהוראות לעניין חישוב מרווח הסיכון. כמו כן, מופנית תשומת לב לאמור בדוח יחס כושר פירעון בדבר אי הודאות הנגזרת משינויים רגולטוריים וחשיפה לתלויות שלא ניתן להעריך את השפעתן על יחס כושר הפירעון.

יצוין כי למודל במתכונתו הנוכחית, רגישות גבוהה לשינויים במשתני שוק ואחרים, כגון שינויים בריבית, שינויים ברווחי השקעות, עדכוני הנחות אקטואריות ושינויים הקשורים בפעילות החברה.

באור 8 - ניהול ודרישות הון (המשך)

2. מדיניות ניהול ההון של החברה

חוזר סולבנסי החדש חייב בחינה מחדשת של מדיניות ניהול ההון של החברה, אשר תוארה בסעיף 8 בדוח יחס כושר פירעון כלכלי. מדיניות החברה היא להחזיק בסיס הון איתן להבטחת כושר הפירעון שלה ויכולתה לעמוד בהתחייבויותיה למבוטחים, לשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה העסקית וכדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה. בשלב זה, משיקולי זהירות, בשים לב לרגישותו הגבוהה של מודל החישוב החדש לשינויים רגולטוריים ומשתנים נוספים ובהיעדר ניסיון מספק לגבי דפוס ההתפתחות העתידי של ההון הנדרש ומרווח הסיכון, החליט דירקטוריון החברה שלא לקבוע טווח מטרה עבור יחס כושר פירעון כלכלי. דירקטוריון החברה יבחן בעתיד את הצורך לקבוע יעדי הון וטווח מטרה בו החברה שואפת להימצא במהלך תקופת הפריסה ובסיומה. עם זאת, ביום 30 בנובמבר 2020 אישר דירקטוריון החברה את עדכון התכנית לניהול הון ונקבעו בשלב זה, כללי סף לחלוקת דיבידנד, הכוללים יחס כושר פירעון כלכלי מינימאלי, בהתחשב בהוראות הפריסה, בשיעור של 135% ויחס כושר פירעון מינימאלי, ללא התחשבות בהוראות בתקופת הפריסה, בשיעור של 105%.

כללי הסף נועדו לאפשר לחברה התמודדות עם משברים מבלי לפגוע מהותית בפעילותה ובעמידתה בדרישות ההון החלות עליה. עם זאת, אין באמור כדי להבטיח שהחברה תעמוד בכללי הסף שנקבעו בכל עת.

3. במסגרת היתר לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה במבטחים, התחייבה הראל השקעות לבצע הזרמה של 120 מיליוני ש"ח לחברה ככל שהחברה לא תעמוד בדרישות ההון הרגולטורי החלות עליה לפי מודל הסולבנסי (SCR כולל הוראות מעבר). התחייבות זו הינה בלתי הדירה ותקפה עד לחודש מרץ 2022.

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח

1. עדכון הריביות להיוון המשמשות בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות

ביטוח חיים

בשל עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב עתודת גמלאות בתשלום הקטינה החברה ברבעון הראשון של שנת 2020 את ההתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח בסך של כ-92 מיליוני ש"ח לפני מס (קיטון בהתחייבויות בגין פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון משנת 2004 שאינו תלוי תשואה בסך של כ-134 מיליוני ש"ח לפני מס, גידול בהתחייבויות בגין פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון עד שנת 1990 בסך של כ-19 מיליוני ש"ח לפני מס, וגידול בהתחייבויות בגין פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון עד שנת 2003 בסך של כ-23 מיליוני ש"ח לפני מס), והגדילה את הרווח לפני מס ואת הרווח הכולל לפני מס בסכום האמור.

בנוסף, בשל עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב העתודה המשלימה לגמלה הגדילה החברה ברבעון השני של שנת 2020 את ההתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח בגין פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון עד שנת 2003 בסך של כ-122 מיליוני ש"ח לפני מס, והקטינה את הרווח לפני מס ואת הרווח הכולל לפני מס בסכום האמור.

ההשפעה הכוללת של האמור הינה גידול של ההתחייבויות הביטוחיות בתקופת הדוח במגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח בסך של כ-30 מיליוני ש"ח לפני מס.

בתקופה המקבילה אשתקד, בשל עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב עתודת תביעות בתשלום בכיסוי אובדן כושר עבודה, הגדילה החברה את ההתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח בסך של כ-14 מיליוני ש"ח לפני מס, והקטינה את הרווח לפני מס ואת הרווח הכולל לפני מס בסכום האמור.

בריאות

בשל שינויים של עקום הריבית חסרת הסיכון ושינויים בפער בין השווי ההוגן והערך בספרים של הנכסים הלא סחירים, וכן בעקבות יישום חוזר לעניין עדכון שיעור פרמיית אי נזילות המתווספת לעקום הריבית חסרת הסיכון ויישום הוראות חוזר לעניין אופן הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת בדיקת נאותות העתודות (LAT) (לפירוט באשר להשפעת החוזרים שנכנסו לתוקף ברבעון השני של שנת 2020, ראה באורים 3)9 ו-4)9 (להלן), הגדילה החברה בתקופת הדוח את ההתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח בריאות בענף סיעוד פרט, בסך של כ-127 מיליוני ש"ח לפני מס והקטינה את הרווח לפני מס ואת הרווח הכולל לפני מס בסכום האמור. ברבעון השלישי של שנת 2020, בשל שינויים של הריבית חסרת הסיכון ושינויים בפער בין השווי ההוגן והערך בספרים של הנכסים הלא סחירים, הגדילה החברה את ההתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח בריאות בענף סיעוד פרט, בסך של כ-60 מיליוני ש"ח לפני מס, והקטינה את הרווח לפני מס ואת הרווח הכולל לפני מס בסכום האמור.

בתקופה המקבילה וברבעון השלישי אשתקד, בשל ירידה חדה של עקום הריבית חסרת הסיכון ושינויים בפער בין השווי ההוגן והערך בספרים של הנכסים הלא סחירים, הגדילה החברה את ההתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח בריאות בענף סיעוד פרט בסך של כ-65 מיליוני ש"ח, והקטינה את הרווח לפני מס ואת הרווח הכולל לפני מס בסכום האמור. כמו כן, בשל הירידה של עקום הריבית ושינויים בפער בין השווי ההוגן והערך בספרים של הנכסים הלא סחירים, הגדילה החברה בתקופה המקבילה אשתקד את עתודת תביעות בתשלום בענף סיעוד פרט וקבוצתי בסך של כ-13 מיליוני ש"ח, והקטינה את הרווח לפני מס ואת הרווח הכולל לפני מס בסכום האמור.

ביטוח כללי

בשל שינויים של עקום הריבית חסרת הסיכון ושינויים בפער בין השווי ההוגן והערך בספרים של הנכסים הלא סחירים, וכן בעקבות יישום חוזר לעניין עדכון שיעור פרמיית אי נזילות המתווספת לעקום הריבית חסרת הסיכון (לפירוט באשר להשפעת החוזר שנכנס לתוקף ברבעון השני של שנת 2020, ראה באור 3)9 (להלן), הקטינה החברה בתקופת הדוח את ההתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח כללי בסך של כ-97 מיליוני ש"ח לפני מס (כ-42 מיליוני ש"ח לפני מס בענף רכב חובה וכ-55 מיליוני ש"ח לפני מס בענפי חבויות אחרים) והגדילה את הרווח לפני מס ואת הרווח הכולל לפני מס בסכום האמור. ברבעון השלישי של שנת 2020, בשל שינויים של עקום הריבית חסרת הסיכון ושינויים בפער בין השווי ההוגן והערך בספרים של הנכסים הלא סחירים, הקטינה החברה את ההתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח כללי בסך של כ-39 מיליוני ש"ח לפני מס (כ-10 מיליוני ש"ח לפני מס בענף רכב חובה וכ-29 מיליוני ש"ח לפני מס בענפי חבויות ואחרים), והגדילה את הרווח לפני מס ואת הרווח הכולל לפני מס בסכום האמור.

בתקופה המקבילה אשתקד, בשל ירידה של עקום הריבית חסרת הסיכון ושינויים בפער בין השווי ההוגן והערך בספרים של הנכסים הלא סחירים, הגדילה החברה את ההתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח כללי בסך של כ-157 מיליוני ש"ח לפני מס (כ-56 מיליוני ש"ח לפני מס בענף רכב חובה וכ-101 מיליוני ש"ח לפני מס בענפי חבויות אחרים) והקטינה את הרווח לפני מס ואת הרווח הכולל לפני מס בסכום האמור. ברבעון השלישי אשתקד, בשל ירידה של עקום הריבית חסרת הסיכון ושינויים בפער בין השווי ההוגן והערך בספרים של הנכסים הלא סחירים, הגדילה החברה את ההתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח כללי בסך של כ-94 מיליוני ש"ח לפני מס (כ-38 מיליוני ש"ח לפני מס בענף רכב חובה וכ-56 מיליוני ש"ח לפני מס בענפי חבויות אחרים) והקטינה את הרווח לפני מס ואת הרווח הכולל לפני מס בסכום האמור.

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח (המשך)

1. עדכון הריביות להיוון המשמשות בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

ההשפעה על התוצאות הכספיות מפורטת להלן:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
	2019	2020	2019	2020	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
*(120)	*-	-	*(14)	(30)	גידול בהתחייבויות הביטוחיות בעקבות השפעות הריבית - ביטוח חיים
(926)	(650)	(60)	(663)	** (127)	גידול בהתחייבויות הביטוחיות בעקבות בחינת נאותות העתודות והשפעות הריבית - ביטוח בריאות
(183)	(94)	39	(157)	**97	קיטון (גידול) בהתחייבויות הביטוחיות בעקבות השפעות הריבית - ביטוח כללי
(1,229)	(744)	(21)	(834)	(60)	סך הכל השפעות הריבית על הרווח והרווח הכולל לפני מס
(809)	(490)	(14)	(549)	(39)	סך הכל השפעות הריבית על הרווח והרווח הכולל לאחר מס

* יישום למפרע של חוזר ביטוח חדש - ראה באור ג2

** השפעה זו כוללת את יישום חוזר לעניין עדכון שיעור פרמיית אי נזילות המתווספת לעקום הריבית חסרת הסיכון ויישום הוראות חוזר לעניין אופן הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת חישוב בדיקות נאותות העתודה (LAT) - ראה באורים 3) ו-4) בהתאמה.

2. עדכון מחקר לגבי גיל פרישה ומימוש קצבה בשילוב מודל תלוי גיל

ברבעון השני של שנת 2020 השלימה החברה עדכון מחקר לגבי גיל פרישה ומימוש קצבה בשילוב מודל תלוי גיל. בעקבות עדכון המחקר ולאור ניסיון שנצבר בנושא, נמצא כי שיעורי לקיחת הקצבה משתנים בהתאם לגיל היציאה לפרישה של המבוטח. לאור זאת, נקבעו שיעורי פרישה ושיעורי מימוש קצבה שונים לכל קבוצת גיל, וזאת חלף שימוש בשיעורים קבועים. בעקבות העדכון כאמור, הקטינה החברה בתקופת הדוח את ההתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בסך של כ-217 מיליוני ש"ח לפני מס, והגדילה את הרווח לפני מס ואת הרווח הכולל לפני מס בסכום האמור.

3. תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - פרמיית אי נזילות (להלן: "החוזר")

ביום 7 ביוני 2020 פורסם החוזר, אשר קובע כי ניתן להוסיף לריבית חסרת סיכון המשמשת בחישוב בדיקות נאותות העתודות פרמיית אי נזילות בשיעורים שונים. החוזר קובע שיעור פרטני לפרמיית אי נזילות, שימש בעת חישוב בדיקות נאותות העתודות עבור פוליסות ביטוח סיעודי פרט, ביטוח רכב חובה וביטוחי חבויות. על פי החוזר יהיה ניתן להוסיף לריבית חסרת סיכון, פרמיית אי נזילות בשיעור של 80% הן להנחת תשואה והן להנחת ריבית היוון, עבור פוליסות ביטוח סיעודי פרט, ביטוח רכב חובה וביטוחי חבויות. החוזר יושם לראשונה בדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020 כשינוי אומדן בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי מספר 8 (IAS). בעקבות יישום החוזר, הקטינה החברה בתקופת הדוח את ההתחייבויות הביטוחיות בענף סיעוד פרט ובענף ביטוח כללי בסך של כ-393 מיליוני ש"ח לפני מס וכ-40 מיליוני ש"ח לפני מס (כ-14 מיליוני ש"ח לפני מס בענף רכב חובה וכ-26 מיליוני ש"ח לפני מס בענפי חבויות אחרים), בהתאמה, והגדילה את הרווח לפי מס ואת הרווח הכולל לפני מס בסכומים האמורים.

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח (המשך)

4. חוזר לעניין אופן הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת חישוב בדיקות נאותות העתודה (LAT) (להלן: "החוזר")

ביום 10 ביוני 2020 פורסם החוזר, אשר מטרתו לספק הבהרות באשר לאופן היישום של ההוראות הנוגעות לזכאותה של חברת ביטוח להתייחס לפער שבין העלות המופחתת לבין השווי ההוגן של נכסים שאינם רשומים בדוח על המצב הכספי בשווי הוגן, למעט אגרות חוב מיועדות, בעת בדיקת נאותות העתודה (להלן: "UGL"). על פי הוראות אלו, אם קיימת מגבלה חיצונית (למשל הוראות רגולציה) או פנימית (למשל מגבלה ניהולית) לגבי חלוקת הנכסים לכיסוי עתודות מסוימות, תבוצע הקצאה של הנכסים להתחייבויות מסוימות על בסיס מגבלות אלו. אחרת, ההקצאה תבוצע בהתאם לנוהל הקצאה מתועד שייקבע בחברה או באופן יחסי לפי גודל העתודה. החוזר יושם לראשונה בדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020 כשינוי אומדן בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי מספר 8 (IAS). בהתאם להוראות החוזר, אישר הדירקטוריון של החברה את מדיניות ההקצאה של החברה. בעקבות יישום החוזר, נכסים שיוחסו בעבר למגזר ביטוח חיים ושבגינם קיים עודף שווי הוגן מעל ערכם בספרים מיוחסים כעת למגזר בריאות. כתוצאה מכך הקטינה החברה בתקופת הדוח את ההתחייבויות הביטוחיות במגזר בריאות בסך של כ-156 מיליוני ש"ח לפני מס, והגדילה את הרווח לפני מס ואת הרווח הכולל לפני מס בסכום האמור.

5. פרסום תשקיף מדף ע"י הראל הנפקות

ביום 24 בפברואר 2020 פורסם על ידי הראל הנפקות, תשקיף מדף, הנושא את התאריך 25 בפברואר 2020. מכח תשקיף מדף זה הראל הנפקות תוכל להנפיק סוגי ניירות ערך שונים, בהתאם להוראות הדין. תשקיף מדף זה החליף תשקיף מדף קודם של הראל הנפקות מחודש פברואר 2017 שהיה בתוקף עד לחודש פברואר 2020.

6. ריבית היוון קצבאות ביטוח לאומי

בהמשך לאמור בבאור 2020 לדוחות הכספיים של החברה ליום 31 בדצמבר 2019, בחודש ספטמבר 2020, קבע בית המשפט העליון כי כוחה של ההוראה - לפיה שיעור ריבית היוון לפיצויים בשל נזקי גוף בנזיקין ימשיך לעמוד על 3% (אלא אם יוכח צורך בשינוי בהתאם למנגנון שהוצע על ידי ועדת קמיניץ) - חזקה שיהיה תקף גם לתביעות שיבוב של המוסד לביטוח לאומי. בהתאם לכך, ובהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים החיצוניים, הקטינה החברה ברבעון השלישי של שנת 2020 את ההתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח כללי בסך של כ-80 מיליוני ש"ח לפני מס (סך של כ-65 מיליוני ש"ח לפני מס בענף רכב חובה וסך של כ-15 מיליוני ש"ח לפני מס בענפי חבויות אחרים), והגדילה את הרווח לפני מס ואת הרווח הכולל לפני מס בסכום האמור.

7. שינוי מבנה - הראל פנסיה וגמל

ביום 1 באפריל 2020 נכנס לתוקף השינוי המבני בקבוצה אשר במסגרתו הועברו הזכויות של החברה בתיקי הלקוחות והמוניטין של פעילות הגמל, להראל פנסיה וגמל, ומיד לאחר מכן הועברו מלוא החזקותיה של החברה בהראל פנסיה וגמל להראל השקעות. העברת החזקות כאמור להראל השקעות במסגרת השינוי המבני, טופלה כדיבידנד בעין מאת החברה להראל השקעות, מתוך רווחים ראויים לחלוקה. השינוי המבני בוצע בהתאם להוראות סעיף 104א ו-104ג לפקודת מס הכנסה. החל ממועד העברת החזקות כאמור לעיל, הנכסים וההתחייבויות וכן תוצאות הפעילות של הראל פנסיה וגמל אינם נכללים בדוחות הכספיים של החברה.

8. שינוי מבנה - העברת מלוא הון המניות של סטנדרד לחברה לצורך מיזוג סטנדרד לחברה

במהלך חודש פברואר 2020 אישרו האורגנים הרלוונטיים של החברה, הראל השקעות ושל סטנדרד את ביצוע המיזוג אשר במסגרתו עברו מלוא החזקותיה של הראל השקעות בסטנדרד לחברה כנגד הקצאת מניות החברה להראל השקעות. האמור בוצע כחלק משינוי מבני בקבוצה שסופו מיזוג מלא של סטנדרד אל ולתוך החברה וחיסולה של סטנדרד. מיזוג סטנדרד מאפשר ריכוז פעילות השיווק בחברה והינו חלק מהמהלכים האסטרטגיים המיושמים בקבוצה לריכוז פעילויות דומות ולפישוט המבנה הארגוני בקבוצה. כצעד מקדים וכחלק בלתי נפרד מביצוע המיזוג הועברו ביום 1 בינואר 2020 כלל עובדי סטנדרד תחת החברה וזאת ברצף זכויות מלא ובהתאם לתנאי העסקתם בסטנדרד. המיזוג נכנס לתוקף ביום 1 באפריל 2020 ובמסגרתו הקצתה החברה להראל השקעות 424,929 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ערך נקוב מהונה הרשום.

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח (המשך)

9. התקשרות בהסכם עם הכשרה חברה לביטוח בע"מ

ביום 18 במאי 2020 החברה התקשרה בהסכם עם הכשרה חברה לביטוח בע"מ (להלן: "הכשרה") במסגרתו תעניק החברה שירותי תפעול עבור התיק הפנסיוני של הכשרה (להלן: "תיק העבר"), וכן תעניק שירותי בית תוכנה ושירותי לשכת שירות עבור תיק העבר ועבור תיק הביטוח של הכשרה בתחומי בריאות, סיעוד, ריסק, משכנתא, מחלות קשות, בסט אינווסט פרט ותיקון 190, כפי שהוא במועד חתימת ההסכם כאמור וכפי שיהיה במהלך תקופת ההסכם, וכן מכירות חדשות בתחום הפנסיוני ובתחום אובדן כושר עבודה (ככל והכשרה תחליט לחזור ולמכור פוליסות אלו) (להלן: "התיק החדש") (להלן ביחד: "השירותים"). לשם מתן השירותים האמורים, תעניק החברה להכשרה רישיון שימוש במערכות המחשוב שלה המפורטות בהסכם, וזאת בנוסף לפיתוח ממשקי נתונים למערכותיה הקיימות של הכשרה (להלן: "מערכות המחשוב"). ביום 18 באוקטובר 2020 התקבלה אי התנגדותו של הממונה להתקשרות בהסכם זה. תפעול תיק העבר במערכות המחשוב יבוצע עבור הכשרה על ידי החברה, וזאת למעט תהליכים הדורשים החלטות עסקיות אשר קשורים לתיק העבר אשר ימשיכו להתבצע על ידי הכשרה. ניהול נתוני תיק העבר והתיק החדש של הכשרה במערכות המחשוב, ייעשה בסביבת הרשאות נפרדת מיתר פעולותיה של החברה.

הכשרה תיוותר הבעלים של תיק העבר והתיק החדש ותהיה האחראית הבלעדית והמלאה כלפי צדדים שלישיים כלשהם בכל הנוגע לקבלת החלטות כמבטחת בקשר עם השירותים, לרבות אחריות כלפי רשויות, אחריות לדוחות הכספיים ותוכנם, ניהול ההשקעות, הלבנת הון, ניהול הסולבנסי, אקטואריה, ביקורות פנים וביקורות של הממונה וכד'. כמו כן, הכשרה תהא האחראית הבלעדית והמלאה לדרישות, תביעות, קנסות או הליכים מנהליים ומשפטיים כלשהם, ככל שיהיו, בקשר עם התיקים האמורים, והחברה לא תישא באחריות כלשהי בגינם.

בכל הנוגע למתן השירותים, החברה תשמש כספק מיקור חוץ מהותי, ובמסגרת זו תאפשר להכשרה לבקר את מתן השירותים, בכלל זה, תאפשר גישה של מספר בעלי תפקיד בהכשרה (היועץ המשפטי, מנהל הכספים, המבקר הפנימי, מנהל הסיכונים ורואה החשבון המבקר) למידע הנוגע לשירותים המצויים אצל החברה תוך שיתוף פעולה סביר וזמינות מתאימה לצורך כך.

בהתאם להוראות ההסכם, תקופת ההתקשרות אינה מוגבלת בזמן, עם זאת, החל משנת 2029 הצדדים יוכלו להביא את ההתקשרות לסיומה ו/או להפסיק חלק מן השירותים במתן הודעה מראש ובכתב ובכפוף להוראות ההסכם.

התמורה השנתית שתקבל החברה עבור השירותים, תסתכם לסך של 28.5 מיליוני ש"ח בשמונה השנים הראשונות להתקשרות, כאשר לאחריהן התמורה תפחת לסך של כ-14 מיליוני ש"ח תוך התאמה מדי שנה להיקף השירותים הניתנים.

10. לעניין פדיון מוקדם מלא של אגרות חוב (סדרה ד') של הראל הנפקות בתקופת הדוח, ראה באור 6ג'.

11. לעניין אישור השקעה והקמה של שותפות תש"י 4, ראה באור 7ד'.

12. מפת דרכים לאימוץ תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 (IFRS) - חוזי ביטוח (להלן: "מפת הדרכים")

בהמשך לאמור בבאור 3יט(3) לדוחות הכספיים השנתיים של החברה, ביום 7 ביוני 2020 פרסם הממונה את מפת הדרכים לאימוץ תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 (להלן: "התקן"), במסגרתה נקבע כי מועד היישום לראשונה של התקן בישראל יחול החל מהתקופות הרבעוניות והשנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2023. כמו כן, מפרטת מפת הדרכים את צעדי היערכות ולוחות הזמנים המרכזיים שלדעת רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון נדרש לנקוט במטרה להבטיח את היערכותן של חברות הביטוח בישראל ליישום התקן באופן נאות, בין היתר, בנוגע להתאמת מערכות המידע ותפעולן, ניהול הפרויקט ותיעודו, גיבוש מדיניות חשבונאית, ביצוע מבדקים כמותיים ואופן הגילוי הנדרש לציבור.

13. פעילות בתחום המשכנתא ההפוכה באמצעות הקמת חברת הראל +60

בחודש אוגוסט 2020 החלה החברה, באמצעות חברה בת בבעלות מלאה, הראל +60 בע"מ (להלן: "הראל +60"), לפעול בתחום הלוואות לכל מטרה לבני 60 ומעלה.

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח (המשך)

14. אישור עדכונים למדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה

לאור ניסיון צבור עם יישום מדיניות התגמול הנוכחית של הגופים המוסדיים והשינויים המוצעים במדיניות התגמול של הראל השקעות, במהלך חודש אוגוסט 2020 אישרו ועדת התגמול של הגופים המוסדיים והדירקטוריונים של הגופים המוסדיים עדכונים למדיניות התגמול של הגופים המוסדיים.

להלן עיקרי השינויים שבוצעו במדיניות התגמול:

סעיפי המבוא וההגדרות: בוצעו מספר עדכונים והבהרות, בין היתר, כתוצאה מעדכון במדדי התגמול ובתנאי הסף.

תדירות ביצוע ביקורת על יישום מדיניות התגמול: בהתאם להחלטת ועדת התגמול, תדירות הביקורת עודכנה מאחת לשלוש שנים לאחת לשנתיים.

חריגה שלא תיחשב כסטייה מהמדיניות: נוספה הערה לפיה חריגה של עד 10% מהסכומים, הטווחים והתנאים המצוינים במסמך המדיניות לא תיחשב כסטייה מהוראות מדיניות התגמול, אולם תצריך את אישור ועדת התגמול.

יחס רכיבים קבועים ומשתנים: נמחקה ההתייחסות הספציפית ליחס רכיבים קבועים ומשתנים בתגמול מנהל הכספים, היועצת המשפטית ובעלי תפקיד מרכזי בתפקידי בקרה כך שהיקף הרכיבים הקבועים בתגמול של כל בעלי תפקיד מרכזי לא יפחת מ-50% (במקום יחס של 60%-ו-70%, בהתאמה, במדיניות הקיימת).

עלות העסקה שנתית חזויה: הסעיף עודכן כך שעלות ההעסקה השנתית החזויה של נושאי המשרה והעובדים בקבוצה, לא תעלה על עלות העסקה אשר הוצאה השנתית החזויה בגינה, לפי עלות משרה מלאה, שווה ליחס של פי 35 מההוצאה השנתית החזויה בשל התגמול הנמוך ביותר, לפי עלות משרה מלאה, ששולם לעובד בחברה, בשנה הקלנדרית הקודמת לשנה שעברה מחושבת עלות ההעסקה החזויה של נושא המשרה או העובד כאמור. הנוסח הקודם קבע כי יידרש אישור של ועדת התגמול והדירקטוריון לצורך חריגה מהמגבלה של עלות שנתית חזויה של 2.5 מיליוני ש"ח.

תנאי הסף: עודכנו שני תנאי סף מינימאליים לזכאות למענק השנתי, באופן שבו במקום תנאי הסף הקבועים היום והמתייחסים לתשואה להון, נדרש כי יתקיימו התנאים הבאים: (1) עמידה בהון הנדרש מהחברה ע"י הממונה בשנה הקלנדרית שקדמה למועד התשלום, למעט אם ועדת התגמול והדירקטוריון יסברו שאי העמידה בדרישה זאת הינה כתוצאה מאירוע אקסוגני ומשמעותי שהשפיע על כלל ענף הביטוח בישראל; ו-(2) עמידה בקובנטים כלפי בנקים ומחזיקי אגרות חוב שמוולם נטלה הראל השקעות הלוואות וכן עמידת הראל הנפקות באמות המידה הפיננסיות של סדרות אגרות החוב שהונפקו על ידה. ביתר תנאי הסף לא חל שינוי. כמו כן, נוספה הבהרה לפיה ככל שהרווח הכולל לפני מס לא יהיה חיובי, לא תתקיים עמידה בתנאי הסף לתכנית המענק השנתי.

תקרת המענק השנתי הנורמטיבי: לא חל שינוי בתקרת המענק הנורמטיבי, אולם נוספה הדגשה לפיה על אף התקרה כאמור, ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים לאשר מענק מקסימלי בגובה של 2 משכורות נוספות, מנימוקים מיוחדים. בנוסף, נקבע כי ככל שמדובר במענק הניתן לנושא משרה במסגרת כניסה לתחום פעילות חדש, ועדת התגמול והדירקטוריון יבחנו את הצורך בהתאמת היקפו והרכבו של התגמול המשתנה.

רכיב שיקול הדעת: עודכנו התנאים בסעיף העוסק ברכיב שיקול הדעת ובין היתר הובהר כי ניתן יהיה לשלם את רכיב שיקול הדעת (שאינו עולה על 3 משכורות חודשיות) גם במקרה שבו לא התקיימו תנאי הסף ו/או היעדים הספציפיים לתשלום המענק המשתנה. הוראה זו תחול גם לגבי נושאי משרה בתפקיד בקרה.

עדכון מדדי ביצועים: נוספה הערה לפיה ככל שיחולו שינויים רגולטוריים מהותיים, שלדעת ועדת התגמול יש לתקן בגינם את המדדים לבחינת הביצועים כאמור, יהיו ועדת התגמול והדירקטוריון מוסמכים לתקנם גם לאחר קביעתם.

הצמדה למדד: נוספה הוראה לפיה סכומי המענקים שנפרסים יהיו צמודים למדד, עם רף תחתון של המדד הידוע ביום הפריסה ויישאו ריבית שנתית של 2%.

מענקים מיוחדים: עודכן סעיף המענקים המיוחדים כך שהתקציב הכולל יעמוד על סך של 5 מיליוני ש"ח בשנה במקום 3 מיליוני ש"ח, וכי תקרת המענק לבעל תפקיד מרכזי תעמוד על 350 אלפי ש"ח במקום 250 אלפי ש"ח.

מענק הוני: בהתאם למדיניות התגמול של הראל השקעות, בוטלה ההוראה המפנה למדיניות התגמול של הראל השקעות לפיה הזכאות למענק ההוני, אם בכלל, מוגבלת למנכ"ל החברה בלבד.

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח (המשך)

14. אישור עדכונים למדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה (המשך)

ביטוח אחריות נושאי משרה: בוצעה התאמה לעמדת רשות ניירות ערך, באופן שיאפשר לרכוש ביטוח נושאי משרה בעתיד, גם אם הפרמיות תהיינה גבוהות יותר מהידוע במועד האישור וכן בוטל סעיף המתייחס לרכישת פוליסות ביטוח אחריות נושאי משרה בהתאם לאישורי של אסיפה כללית.

פיצויים מוגדלים: בוטל הצורך להמתין שלוש שנים ממועד האישור, לצורך הענקת פיצויים מוגדלים לנושאי משרה בכירה בתפקידים מזכים. תקופת ההעסקה המינימלית הקבועה במדיניות נותרה על כנה.

יחסי עובד מעביד: בוטלה ההוראה לפי יחסי עובד מעביד יתנתקו ללא הודעה מוקדמת במועד בו יגיע העובד לגיל פרישה.

פרמטרים פרטניים לקביעת המענק השנתי: בוצעו עדכונים בנספח א' למדיניות התגמול בו מפורטים הפרמטרים הפרטניים לקביעת המענק השנתי לנושאי משרה ובעלי תפקיד מרכזי.

15. עדכון התקשרות עם קרובו של בעל שליטה בחברה

בהתאם לאישורים של ועדת התגמול ודירקטוריון הראל השקעות מיום 27 במאי 2019 ומיום 30 במאי 2019, מועסק מר עידן טמיר, נכדו של מר יאיר המבורגר, שהינו מבעלי השליטה בהראל השקעות ומכהן כיו"ר דירקטוריון הראל השקעות, כאנליסט בחברה בת של הראל השקעות - הראל פיננסים, בשכר חודשי של 8,500 ש"ח.

בהתאם להוראות תקנה 1ב(א)(4) לתקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי ענין), תש"ס-2000 (להלן: "תקנות הקלות"), ביום 13 באוגוסט 2020 וביום 31 באוגוסט 2020, אישרו ועדת התגמול והדירקטוריון, בהתאמה, התקשרות בין החברה לבין מר עידן טמיר, לפיה יועסק מר טמיר בתפקיד מנהל פרויקטים בחטיבת הדיגיטל של החברה החל מיום 1 בספטמבר 2020.

במסגרת מעבר לתפקידו החדש כמנהל פרויקטים בחטיבת הדיגיטל של החברה, מר טמיר זכאי למשכורת חודשית בסך של 10,250 ש"ח בתוספת החזר עבור נסיעות ותנאים סוציאליים נוספים כמקובל לעובדים בדרג זה בקבוצת הראל (יודגש כי ביתר תנאי ההעסקה לא יחול כל שינוי לעומת המצב הקיים).

במסגרת אישור ההתקשרות אישרו ועדת התגמול והדירקטוריון של כי ההתקשרות עומדת בהוראות תקנה 1ב(א)(4) לתקנות הקלות שכן השכר החודשי המשולם למר טמיר, אינו עולה על השכר החודשי הממוצע במשק, והוא סביר בהתחשב בהיקף ההעסקה, באופי התפקיד ובכישורי מר טמיר לביצוע התפקיד.

16. מינוי בן המבורגר כדירקטור בחברה

ביום 12 באוגוסט 2020 החל מר בן המבורגר את כהונתו כדירקטור בחברה. בן המבורגר הוא בנו של מר גדעון המבורגר ואחיינם של יאיר המבורגר ונורית מנור. יאיר המבורגר, גדעון המבורגר ונורית מנור הינם בעלי השליטה בחברה.

בן המבורגר מכהן גם כדירקטור בהראל השקעות החל מיום 17 בינואר 2017.

17. העמדת אשראי לחברת המצפן

בהמשך לאמור בבאור 36ב(5) בדוחות השנתיים, בדבר הסכם להעמדת אשראי מהחברה לחברת "המצפן - שותפים לדרך בע"מ" (להלן: "המצפן"), שהינה חברה בת של הראל השקעות, נכון ליום 30 בספטמבר 2020 יתרת האשראי שהעמידה החברה להמצפן הסתכמה לסך של כ- 129 מיליוני ש"ח.

באור 10 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח**1. אישור מדיניות תגמול מעודכנת של הראל השקעות**

לאור הניסיון שהראל השקעות צברה ביישום מדיניות התגמול הקודמת ושינויים בסביבה הרגולטורית והעסקית של הראל השקעות, ביום 12 באוקטובר 2020 אישרה האסיפה הכללית של הראל השקעות עדכונים למדיניות התגמול של הראל השקעות בהתאם להוראות סעיף 267א לחוק החברות, כך שהיא הותאמה לשינויים האמורים ותהיה אפקטיבית ויעילה לצורך יישום מטרותיה (להלן: "מדיניות התגמול המעודכנת").

טרם האישור באסיפה הכללית, ביום 13 באוגוסט 2020 וביום 31 באוגוסט 2020 אישרו ועדת התגמול ודירקטוריון הראל השקעות, בהתאמה, את מדיניות התגמול המעודכנת של הראל השקעות. מדיניות התגמול המעודכנת תקפה לתקופה של 3 שנים ממועד אישור האסיפה הכללית (או לתקופה ארוכה יותר, ככל שתיקבע בהתאם להוראות חוק החברות).

להלן השינויים המרכזיים שבוצעו במדיניות התגמול המעודכנת של הראל השקעות לעומת מדיניות התגמול הקודמת:

מבוא והגדרות: בוצע עדכון ופישוט בסעיפי המבוא וההגדרות במדיניות התגמול.

גורמים המאשרים שינויים בתגמול: נוספה התייחסות לאורגנים הרלוונטיים בהראל השקעות, המוסמכים לאשר שינויים בתנאי התגמול.

יחס רכיבים קבועים ומשתנים: עודכן היקף הרכיבים הקבועים בתגמול נושאי משרה למינימום של 50% (במקום מינימום של 45% במדיניות התגמול הקודמת). בנוסף, בוטלה ההתייחסות הספציפית ליחס רכיבים קבועים ומשתנים בתגמול מנהל הכספים והיועצת המשפטית וכן בתגמול נושאי משרה בתפקידי בקרה כך שהיקף הרכיבים הקבועים של כל נושאי המשרה לא יפחת מ-50% (במקום יחס מינימאלי של 60%-ו-70%, בהתאמה, במדיניות התגמול הקודמת).

חריגה שאינה תיחשב כסטייה מהמדיניות: בהתאם לאפשרות הקיימת בד"ן, נוספה הערה לפיה חריגה של עד 10% מהסכומים, הטווחים והתנאים המצוינים במסמך המדיניות לא תיחשב כסטייה מהוראות מדיניות התגמול, אולם תצריך את אישור ועדת התגמול.

תקרת המענק השנתי הנורמטיבי: נוספה הדגשה לפיה על אף תקרת המענק הנורמטיבי (6 משכורות), ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים לאשר מענק מקסימלי בגובה של 2 משכורות נוספות, מנימוקים מיוחדים. בנוסף, נקבע כי ככל שמדובר במענק הניתן לנושא משרה במסגרת כניסה לתחום פעילות חדש, ועדת התגמול והדירקטוריון יבחנו את הצורך בהתאמת היקפו והרכבו של התגמול המשתנה.

רכיב שיקול הדעת: עודכנו התנאים בסעיף העוסק ברכיב שיקול הדעת ובין היתר נקבע כי סכומו של רכיב שיקול הדעת לא יעלה על 3 משכורות חודשיות בשנה וכן הובהר כי ניתן יהיה לשלמו גם במקרה שבו לא יתקיימו תנאי הסף ו/או היעדים הספציפיים לתשלום המענק המשתנה. ההוראה כאמור חלה גם על נושאי משרה בתפקיד בקרה.

תנאי סף לתשלום מענקים ומגבלת סכום המענקים: עודכנו תנאי הסף המינימאליים לזכאות למענק השנתי, באופן שבו במקום תנאי הסף הקבועים היום והמתייחסים לתשואה להון, נדרש כי יתקיימו התנאים הבאים: (1) עמידה בהון הנדרש מהחברה ע"י הממונה בשנה הקלנדרית שקדמה למועד התשלום למעט אם ועדת התגמול והדירקטוריון יסברו שאי העמידה בדרישה זאת הינה כתוצאה מאירוע אקסוגני ומשמעותי שהשפיע על כלל ענף הביטוח בישראל; ו-(2) עמידה בקובננטים כלפי בנקים ומחזיקי אגרות חוב שמולם נטלה הראל השקעות הלוואות וכן עמידת הראל הנפקות באמות המידה הפיננסיות של סדרות אגרות החוב שהונפקו על ידה. מגבלת סכום מענקים השנתיים מותני הביצועים שישולמו לנושאי משרה בהראל השקעות עודכנה ל-3% מהרווח הכולל לפני מס (במקום 5.5%, במדיניות התגמול הקודמת).

הצמדה למדד: נוספה הוראה לפיה סכומי המענקים שנפרסים יהיו צמודים למדד, עם רף תחתון של המדד הידוע ביום הפריסה וכן שסכומי המענקים כאמור יישאו ריבית שנתית של 2%.

מענקים מיוחדים: עודכן סעיף המענקים המיוחדים כך שהתקציב הכולל עומד על סך של 2 מיליוני ש"ח בשנה במקום 1.5 מיליוני ש"ח, וכן כי תשלום המענקים ייעשה בהחלטה משותפת של המנכ"ל ויו"ר הדירקטוריון ויובא לידיעת ועדת התגמול בסמוך לאחר ההענק (במקום הדרישה לאישור ע"י ועדת התגמול והדירקטוריון).

מענק הונג: בוטלה ההוראה לפיה הזכאות למענק ההונג, אם בכלל, מוגבלת למנכ"ל הראל השקעות בלבד.

באור 10 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח (המשך)**1. אישור מדיניות תגמול מעודכנת של הראל השקעות (המשך)**

ביטוח אחריות נושאי משרה: בוצעה התאמה של הוראות מדיניות התגמול ביחס לביטוח נושאי משרה להוראות תקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי עניין), תש"ס-2000 לענין הגורם המאשר את ההתקשרות בקשר לביטוח אחריות נושאי משרה (ועדת תגמול ודירקטוריון חלף האסיפה הכללית) וכן התאמה לעמדת רשות ניירות ערך, באופן שיאפשר לרכוש ביטוח נושאי משרה בעתיד, גם אם הפרמיות תהיינה גבוהות יותר מהידוע במועד האישור.

פיצויים מוגדלים: בוטל הצורך להמתין שלוש שנים ממועד האישור, לצורך הענקת פיצויים מוגדלים לנושאי משרה בכירה בתפקידים מזכים. תקופת ההעסקה המינימלית הקבועה במדיניות נותרה על כנה.

יחסי עובד מעביד: בוטלה ההוראה לפיה יחסי עובד מעביד יתנתקו ללא הודעה מוקדמת במועד בו יגיע העובד לגיל פרישה.

בנוסף, נמחקו סעיפים ספציפיים המתייחסים לתגמול מנכ"ל הראל השקעות לשעבר.

2. אישור תנאי העסקה של בעלי השליטה

במסגרת האסיפה הכללית של הראל השקעות אשר התקיימה ביום 12 באוקטובר 2020, אושרו מחדש תנאי העסקתם של בעלי השליטה לאישורה של האסיפה קדמו אישורים בועדת התגמול ובדירקטוריון של החברה ושל הראל השקעות ביום 13 באוגוסט 2020 וביום 31 באוגוסט 2020, בהתאמה. במסגרת האישור מחדש, לא בוצע כל שינוי בתנאי העסקתם של בעלי השליטה. תנאי העסקה שאושרו תואמים את מדיניות התגמול של הראל השקעות. הוראות הסכמי ההעסקה החדשים של בעלי השליטה יחולו החל מיום 1 בדצמבר 2020, לתקופה בלתי קצובה. על אף האמור, הצדדים רשאים לסיים את ההסכם בכל עת, בהודעה מוקדמת של 30 יום מראש¹.

להלן פירוט תנאי העסקה של בעלי השליטה:

מר יאיר המבורגר

מר יאיר המבורגר עומד בראש קבוצת הראל ביטוח ופיננסים, מאז היווסדה. מר יאיר המבורגר מכהן כיו"ר דירקטוריון הראל השקעות, מיום היווסדה ויו"ר החברה. בנוסף, מכהן מר יאיר המבורגר בתפקידים הבאים בקבוצת הראל: חבר בדירקטוריון Interasco Societe Anonyme General Insurance Company S.A.G.I ביוון; חבר בדירקטוריון Turk Nippon Sigorta S.A בטורקיה; יו"ר דירקטוריון הראל הנפקות; חבר דירקטוריון הראל פיננסים אחזקות בע"מ; חבר דירקטוריון הראל קרנות נאמנות בע"מ; חבר בוועדת השקעות שאינן תלויות תשואה (נוסטר) של הגופים המוסדיים בקבוצה ודירקטור בחברות נוספות בקבוצה. מר יאיר המבורגר מכהן בהראל השקעות ובחברות הבנות שלה במשרה מלאה, ואינו עוסק בתפקידים עסקיים אחרים מעבר לתפקידיו בקבוצת הראל.

שכרו של מר יאיר המבורגר: בגין כהונתו של מר יאיר המבורגר בהראל השקעות, הוא זכאי, על פי תנאי העסקתו שאושרו באסיפה הכללית של הראל השקעות ביום 12 באוקטובר 2020, למשכורת חודשית בסך של כ- 160,000 ש"ח (סך של 161,112 ש"ח נכון למועד הדוח). המשכורת החודשית צמודה למדד המחירים לצרכן ומעודכנת בהתאם לגובה עליית המדד אחת לשנה בגין שכר ינואר בכל שנה.

בהתאם לדיווח המידי של הראל השקעות מיום 23 באפריל 2020 (אסמכתא: 2020-01-041034) שכרו של מר יאיר המבורגר קוצץ למשך שנה ב-20% במסגרת שורת הצעדים הרוחבית עליה הוחלט כחלק מהתמודדות הראל השקעות עם משבר הקורונה².

¹ יצוין, כי בהתאם לדין הקיים במועד דוח זה, יהא צורך באישור מחדש של ההתקשרויות עם מר יאיר המבורגר, מר גדעון המבורגר ומר יואב מנור בחלוף שלוש שנים ממועד תחילת ההתקשרות (שלוש שנים מיום 1 בדצמבר 2020), וזאת בשל היותם בעל שליטה בחברה, למעט ככל וישונה הדין ו/או מר יאיר המבורגר, מר גדעון המבורגר ומר יואב מנור לא ימנו על בעלי השליטה בחברה.
² ביום 30 בנובמבר 2020, החליטה החברה על סיום קיצוץ השכר כאמור.

באור 10 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח (המשך)

2. אישור תנאי העסקה של בעלי השליטה בהראל השקעות (המשך)

תנאים נלווים: מר יאיר המבורגר זכאי על חשבון הראל השקעות לרכב בעלות של עד 650,000 ש"ח, צמוד למדד דצמבר 2011 (סך של 675,265 ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2019). ככל שיבחר לרכוש רכב בעלות גבוהה יותר, יישא מר יאיר המבורגר ביתרת העלות. מר יאיר המבורגר אינו זכאי לגילום מלא של עלות החזקת רכבו. הראל השקעות מפרישה בגין המשכורת החודשית הפרשות סוציאליות כמקובל לתגמולים, פיצויים ואובדן כושר עבודה או משלמת, בהתאם לבחירתו, את שווי ההפרשות הסוציאליות כאמור. כמו כן, מר יאיר המבורגר זכאי להפרשות לקרן השתלמות בגין המשכורת (7.5% מהמשכורת על חשבון המעסיק ו- 2.5% על חשבון העובד). מר יאיר המבורגר זכאי ל-13 ימי הבראה בשנה. מר יאיר המבורגר זכאי לחופשה בת 22 ימי עבודה בשנה. ימי חופשה שלא נוצלו, לרבות בגין תקופת העסקתו של מר יאיר המבורגר החל ממועד העסקתו בהראל השקעות, ייצברו וייפדו בתום העסקתו בהראל השקעות. מר יאיר המבורגר זכאי ל 30 ימי מחלה בשנה, וכן יהיה זכאי לצבור ימים אלו, אולם הוא לא יהיה זכאי לפדותם במועד סיום העסקתו בהראל השקעות. מר יאיר המבורגר אינו זכאי להשתתף בתכניות להענקת אופציות על ידי הראל השקעות. בנוסף, מובהר, כי מר יאיר המבורגר אינו זכאי לתגמול נוסף בגין כהונתו כדירקטור בחברות הקבוצה. מר יאיר המבורגר זכאי לכתב שיפוי, אשר הוענק לו לראשונה במסגרת החלטות הראל השקעות כפי שאושרו על ידי האסיפה הכללית של הראל השקעות בחודש יולי שנת 2006 וכפי יתר נושאי המשרה בהראל השקעות, והוא כלול בביטוח נושאי המשרה ודירקטורים אשר הראל השקעות עורכת, בתנאים זהים ליתר הדירקטורים ונושאי המשרה של הראל השקעות.

מענק שנתי: מר יאיר המבורגר אינו זכאי למענק שנתי.

תנאי סיום העסקה: עם סיום יחסי עובד-מעביד מכל סיבה שהיא, יהא מר יאיר המבורגר זכאי לפיצויים בגובה הפיצויים המגיעים על פי דין במקרה של פיטורים, בניכוי הסכומים שנצברו לטובת מר יאיר המבורגר בגין פיצויי פיטורים בקופות הגמל/ביטוח המנהלים וכן תועבר למר יאיר המבורגר הבעלות בקופות הגמל/ביטוח המנהלים אשר בהן נעשו ההפרשות כאמור לזכותו (להלן: "פיצויי פרישה"). מר יאיר המבורגר זכאי במועד סיום העסקתו בחברה לכפל פיצויי פרישה, דהיינו פיצויים בשיעור של 100% נוספים (מעבר לפיצויים המחויבים על פי דין). בהתאם להוראות מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה, תבוצע פרישה של חלק מהפיצויים הנוספים (מעבר ל-100%) (להלן: "מענק הפרישה"), אשר יצברו בגין תקופת העסקה שלאחר 31 בדצמבר 2016, בהתאם להוראות מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה, כאשר הפרישה תעשה כדלקמן: שליש מהסכום שנדחה ישולם 12 חודשים מתום השנה שבה יפרוש מר יאיר המבורגר; שליש מהסכום שנדחה ישולם 24 חודשים מתום השנה שבה יפרוש מר יאיר המבורגר; שליש מהסכום שנדחה ישולם 42 חודשים מתום השנה שבה יפרוש מר יאיר המבורגר. סכומים שנדחו ישולמו במועדים הקבועים לעיל, בכפוף להתקיימות התנאים המצטברים הבאים: (1) לא התגלו טעויות בחישוב סכום המענק וכן לא התגלה שהמענק ניתן בהתבסס על רמת סיכון שבדיעבד התברר שלא שיקפה באופן מהותי את החשיפה בפועל של הגוף המוסדי או של כספי העמיתים; (2) בהתאם לדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו לפני מועד התשלום, החברה עומדת בדרישות ההון החלות עליה; (3) החברה הציגה רווח כולל בדוחות הכספיים האחרונים שפרסמה (רבעוני או שנתי) בטרם מועד התשלום. אם לא התקיים איזה מבין שני התנאים האחרונים האמורים, יידחה התשלום עד המועד בו יתקיימו שני התנאים כאמור. מובהר, כי תקופת ההודעה המוקדמת תהא 30 יום בלבד. מר יאיר המבורגר לא יהיה זכאי לתקופת הסתגלות או לדמי הסתגלות כלשהם.

התחייבות לאי תחרות: מר יאיר המבורגר התחייב לאי תחרות בהראל השקעות ובעסקי הראל השקעות, לרבות באמצעות העסקה או מתן שירותים לתאגיד המתחרה בעסקי הראל השקעות, וזאת לתקופה בת 36 חודשים, מתום העסקתו בהראל השקעות.

מר גדעון המבורגר

מר גדעון המבורגר מכהן בקבוצת הראל בתפקידים בכירים מאז היווסדה. מר גדעון המבורגר מכהן כיום בקבוצת הראל בתפקידים העיקריים הבאים: חבר בדירקטוריון הראל השקעות ונשיא הראל השקעות; חבר בדירקטוריון Interasco Societe Anonyme; חבר דירקטוריון General Insurance Company S.A.G.I ביוון; חבר דירקטוריון הראל פיננסים אחזקות בע"מ; חבר דירקטוריון הראל הנפקות. בנוסף, מר גדעון המבורגר עוסק בנושאי ביטוח משנה, וזאת הן עבור החברה והן עבור חברות הביטוח האחרות בקבוצה. מר גדעון המבורגר מכהן בהראל השקעות ובחברות הבנות שלה במשרה מלאה, ואינו עוסק בתפקידים עסקיים אחרים מעבר לתפקידיו בקבוצת הראל.

שכרו של מר גדעון המבורגר: בגין כהונתו של מר גדעון המבורגר בהראל השקעות, הוא זכאי, על פי תנאי העסקתו שאושרו באסיפה הכללית של הראל השקעות ביום 12 באוקטובר 2020, למשכורת חודשית בסך של 127,000 ש"ח (סך של 127,779 ש"ח נכון למועד הדוח). המשכורת החודשית צמודה למדד המחירים לצרכן ומעודכנת בהתאם לגובה עליית המדד אחת לשנה בגין שכר ינואר בכל שנה.

בהתאם לדיווח המידי של הראל השקעות מיום 23 באפריל 2020 (אסמכתא: 2020-01-041034) שכרו של מר גדעון המבורגר קוצץ למשך שנה ב-20% במסגרת שורת הצעדים הרחבתית עליה הוחלט כחלק מהתמודדות הראל השקעות עם משבר הקורונה³.

³ ביום 30 בנובמבר 2020, החליטה החברה על סיום קיצוץ השכר כאמור.

באור 10 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח (המשך)**2. אישור תנאי העסקה של בעלי השליטה בהראל השקעות (המשך)**

תנאים נלווים: מר גדעון המבורגר זכאי על חשבון הראל השקעות לרכב בעלות של עד 650,000 ש"ח, צמוד למדד דצמבר 2011 (סך של 675,265 ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2019). ככל שיבחר לרכוש רכב בעלות גבוהה יותר, יישא מר גדעון המבורגר ביתרת העלות. מר גדעון המבורגר אינו זכאי לגילום מלא של עלות החזקת רכבו. הראל השקעות מפרישה בגין המשכורת החודשית הפרשות סוציאליות כמקובל לתגמולים, פיצויים ואובדן כושר עבודה או משלמת, בהתאם לבחירתו, את שווי ההפרשות הסוציאליות כאמור. כמו כן, מר גדעון המבורגר זכאי להפרשות לקרן השתלמות בגין המשכורת (7.5% מהמשכורת על חשבון המעסיק ו-2.5% על חשבון העובד). מר גדעון המבורגר זכאי ל-13 ימי הבראה בשנה. מר גדעון המבורגר זכאי לחופשה בת 22 ימי עבודה בשנה. ימי חופשה שלא נוצלו, לרבות בגין תקופת העסקתו של מר גדעון המבורגר החל ממועד העסקתו בהראל השקעות, ייצברו וייפדו בתום העסקתו בהראל השקעות. מר גדעון המבורגר זכאי ל-30 ימי מחלה בשנה, וכן יהיה זכאי לצבור ימים אלו, אולם הוא לא יהיה זכאי לפדותם במועד סיום העסקתו בקבוצה. מר גדעון המבורגר אינו זכאי להשתתף בתכניות להענקת אופציות על ידי הראל השקעות. בנוסף, מובהר, כי מר גדעון המבורגר אינו זכאי לתגמול נוסף בגין כהונתו כדירקטור בחברות הקבוצה. למר גדעון המבורגר הוענק כתב שיפוי, במסגרת החלטות הראל השקעות כפי שאושרו על ידי האסיפה הכללית של הראל השקעות בחודש יולי שנת 2006 והוא כלול בביטוח נושאי המשרה ודירקטורים אשר הראל השקעות עורכת, בתנאים זהים ליתר הדירקטורים ונושאי המשרה של הראל השקעות.

המענק השנתי: מר גדעון המבורגר אינו זכאי למענק שנתי.

תנאי סיום העסקה: עם סיום יחסי עובד-מעביד מכל סיבה שהיא, יהא מר גדעון המבורגר זכאי לפיצויים בגובה הפיצויים המגיעים על פי דין במקרה של פיטורים, בניכוי הסכומים שנצברו לטובת מר גדעון המבורגר בגין פיצויי פיטורים בקופות הגמל/ביטוח המנהלים וכן תועבר למר גדעון המבורגר הבעלות בקופות הגמל/ביטוח המנהלים אשר בהן נעשו ההפרשות כאמור לזכותו (להלן: "פיצויי פרישה"). מר גדעון המבורגר זכאי במועד סיום העסקתו בחברה לכפל פיצויי פרישה, דהיינו פיצויים בשיעור של 100% נוספים (מעבר לפיצויים המחויבים על פי דין). בהתאם להוראות מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה, תבוצע פרישה של חלק מהפיצויים הנוספים (מעבר ל-100%) (להלן: "מענק הפרישה"), אשר יצברו בתקופת העסקה שלאחר 31 בדצמבר 2016, בהתאם להוראות מדיניות התגמול המועדכנת של הגופים המוסדיים בקבוצה, כאשר הפרישה תיעשה כדלקמן: שליש מהסכום שנדחה ישולם 12 חודשים מתום השנה שבה יפרוש מר גדעון המבורגר; שליש מהסכום שנדחה ישולם 24 חודשים מתום השנה שבה יפרוש מר גדעון המבורגר; שליש מהסכום שנדחה ישולם 42 חודשים מתום השנה שבה יפרוש מר גדעון המבורגר. סכומים שנדחו ישולמו במועדים הקבועים לעיל, בכפוף להתקיימות התנאים המצטברים הבאים: (1) לא התגלו טעויות בחישוב סכום המענק וכן לא התגלה שהמענק ניתן בהתבסס על רמת סיכון שבדיעבד התברר שלא שיקפה באופן מהותי את החשיפה בפועל של הגוף המוסדי או של כספי העמיתים; (2) בהתאם לדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו לפני מועד התשלום, החברה עומדת בדרישות ההון החלות עליה; (3) החברה הציגה רווח כולל בדוחות הכספיים האחרונים שפרסמה (רבעוני או שנתי) בטרם מועד התשלום. לא התקיים איזה מבין שני התנאים האחרונים האמורים, יידחה התשלום עד המועד בו יתקיימו שני התנאים כאמור. מובהר, כי כאמור לעיל תקופת ההודעה המוקדמת תהא 30 יום בלבד. מר גדעון המבורגר לא יהיה זכאי לתקופת הסתגלות או לדמי הסתגלות כלשהם.

התחייבות לאי תחרות: מר גדעון המבורגר התחייב לאי תחרות בהראל השקעות ובעסקי הראל השקעות, לרבות באמצעות העסקה או מתן שירותים לתאגיד המתחרה בעסקי הראל השקעות, וזאת לתקופה בת 36 חודשים, מתום העסקתו בהראל השקעות.

מר יואב מנור

מר יואב מנור מכהן בתפקידים בכירים בקבוצת הראל מאז היווסדה. מר יואב מנור מכהן בתפקידים הבאים בקבוצת הראל: יו"ר פעיל של דירקטוריון הראל המשמר מחשבים בע"מ; חבר בדירקטוריון הראל השקעות; חבר בדירקטוריון החברה; חבר דירקטוריון הראל פיננסיים אחזקות בע"מ; חבר דירקטוריון הראל הנפקות ודירקטור בחברות נוספות בקבוצה. מר יואב מנור מכהן בחברה ובחברות הבנות שלה במשרה מלאה, ואינו עוסק בתפקידים עסקיים אחרים מעבר לתפקידיו בקבוצת הראל.

שכרו של מר יואב מנור: בגין כהונתו של מר יואב מנור בהראל השקעות, הוא זכאי, על פי תנאי העסקתו שאושרו באסיפה הכללית של הראל השקעות מיום 12 באוקטובר 2020, למשכורת חודשית בסך של כ-127,000 ש"ח (סך של 127,779 ש"ח נכון למועד הדוח). המשכורת החודשית צמודה למדד המחירים לצרכן ומעודכנת בהתאם לגובה עליית המדד אחת לשנה בגין שכר ינואר בכל שנה.

בהתאם לדיווח המידי של הראל השקעות מיום 23 באפריל 2020 (אסמכתא: 2020-01-041034) שכרו של מר יואב מנור קוצץ למשך שנה ב-20% במסגרת שורת הצעדים הרוחבית עליה הוחלט כחלק מהתמודדות הראל השקעות עם משבר הקורונה⁴.

⁴ ביום 30 בנובמבר 2020, החליטה החברה על סיום קיצוץ השכר כאמור.

באור 10 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח (המשך)**2. אישור תנאי העסקה של בעלי השליטה בהראל השקעות (המשך)**

תנאים נלווים: מר יואב מנור זכאי על חשבון הראל השקעות לרכב בעלות של עד 650,000 ש"ח, צמוד למדד דצמבר 2011 (סך של 675,265 ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2019). ככל שיבחר לרכוש רכב בעלות גבוהה יותר, יישא מר יואב מנור ביתרת העלות. מר יואב מנור אינו זכאי לגילום מלא של עלות החזקת רכבו. הראל השקעות מפרישה בגין המשכורת החודשית הפרשות סוציאליות כמקובל לתגמולים, פיצויים ואובדן כושר עבודה או משלמת, בהתאם לבחירתו, את שווי הפרשות הסוציאליות כאמור. כמו כן, מר יואב מנור זכאי להפרשות לקרן השתלמות בגין המשכורת על חשבון המעסיק ו- 2.5% על חשבון העובד). מר יואב מנור זכאי ל-13 ימי הבראה בשנה. מר יואב מנור זכאי לחופשה בת 22 ימי עבודה בשנה. ימי חופשה שלא נוצלו, לרבות בגין תקופת העסקתו של מר יואב מנור החל ממועד העסקתו בהראל השקעות, ייצברו וייפדו בתום העסקתו בהראל השקעות. מר יואב מנור זכאי ל-30 ימי מחלה בשנה, וכן יהיה זכאי לצבור ימים אלו, אולם הוא לא יהיה זכאי לפדותם במועד סיום העסקתו בהראל השקעות. מר יואב מנור לא יהיה זכאי להשתתף בתכניות להענקת אופציות על ידי הראל השקעות. בנוסף, מובהר, כי מר יואב מנור לא יהיה זכאי לתגמול נוסף בגין כהונתו כדירקטור בחברות הקבוצה. למר יואב מנור הוענק כתב שיפוי, במסגרת החלטות הראל השקעות כפי שאושרו על ידי האסיפה הכללית של הראל השקעות בחודש יולי שנת 2006 והוא כלול בביטוח נושאי המשרה ודירקטורים אשר הראל השקעות עורכת, בתנאים זהים ליתר הדירקטורים ונושאי המשרה של הראל השקעות.

המענק השנתי: מר יואב מנור אינו זכאי למענק השנתי.

תנאי סיום העסקה: עם סיום יחסי עובד-מעביד מכל סיבה שהיא, יהא מר יואב מנור זכאי לפיצויים בגובה הפיצויים המגיעים על פי דין במקרה של פיטורים, בניכוי הסכומים שנצברו לטובת מר יואב מנור בגין פיצויי פיטורים בקופות הגמל/ביטוח המנהלים וכן תועבר למר יואב מנור הבעלות בקופות הגמל/ביטוח המנהלים אשר בהן נעשו ההפרשות כאמור לזכותו (להלן: "פיצויי פרישה"). מר יואב מנור זכאי במועד סיום העסקתו בהראל השקעות לכפל פיצויי פרישה, דהיינו פיצויים בשיעור של 100% נוספים (מעבר לפיצויים המחויבים על פי דין). בהתאם להוראות מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה, תבוצע פרישה של חלק מהפיצויים הנוספים (מעבר ל-100%) (להלן: "מענק הפרישה"), אשר יצברו בתקופת העסקה שלאחר 31 בדצמבר 2016, בהתאם להוראות מדיניות התגמול המעודכנת של הגופים המוסדיים בקבוצה, כאשר הפרישה תיעשה כדלקמן: שליש מהסכום שנדחה ישולם 12 חודשים מתום השנה שבה יפרוש מר יואב מנור; שליש מהסכום שנדחה ישולם 24 חודשים מתום השנה שבה יפרוש מר יואב מנור; שליש מהסכום שנדחה ישולם 42 חודשים מתום השנה שבה יפרוש מר יואב מנור. סכומים שנדחו ישולמו במועדים הקבועים לעיל, בכפוף להתקיימות התנאים המצטברים הבאים: (1) לא התגלו טעויות בחישוב סכום המענק וכן לא התגלה שהמענק ניתן בהתבסס על רמת סיכון שבדיעבד התברר שלא שיקפה באופן מהותי את החשיפה בפועל של הגוף המוסדי או של כספי העמיתים; (2) בהתאם לדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו לפני מועד התשלום, החברה עומדת בדרישות ההון החלות עליה; (3) החברה הצגינה רווח כולל בדוחות הכספיים האחרונים שפרסמה (רבעוני או שנתי) בטרם מועד התשלום. לא התקיים איזה מבין שני התנאים האחרונים האמורים, יידחה התשלום עד המועד בו יתקיימו שני התנאים כאמור. מובהר, כי כאמור לעיל תקופת ההודעה המוקדמת תהא 30 יום בלבד. מר יואב מנור לא יהיה זכאי לתקופת הסתגלות או לדמי הסתגלות כלשהם.

התחייבות לאי תחרות: מר יואב מנור התחייב לאי תחרות בהראל השקעות ובעסקי הראל השקעות, לרבות באמצעות העסקה או מתן שירותים לתאגיד המתחרה בעסקי הראל השקעות, וזאת לתקופה בת 36 חודשים, מתום העסקתו בהראל השקעות.

3. דוח יחס כושר פירעון כלכלי של החברה

ביום 28 באוקטובר 2020 פרסמה החברה דוח יחס כושר פירעון לנתוני 31 בדצמבר 2019. לפרטים נוספים ראה באור 8.

4. אישור הארכת פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה

פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים חלה על נושאי משרה ודירקטורים בהראל השקעות ובחברות הבנות של הראל השקעות המכונים כיום וכן שיכחנו בחברה ו/או בחברות הבנות מעת לעת (לרבות נושאי משרה בהראל השקעות או בחברות הבנות הנחשבים לבעלי שליטה או קרוביהם).

בחודשים אוקטובר ונובמבר 2020, אישרו ועדת התגמול של הראל השקעות וכן דירקטוריון הראל השקעות, את חידוש התקשרות הראל השקעות עם החברה, החל מיום 1 בנובמבר 2020 למשך שנה, בהסכם לביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה בהראל השקעות וביתר החברות בקבוצת הראל, ובהם מי שעשו להיחשב כבעל שליטה בהראל השקעות, כך שסכום הביטוח יעמוד על 176 מיליוני דולר ארה"ב. עלות הפרמיה השנתית בגין הכיסוי כאמור וגובה ההשתתפות העצמית הינם בהתאם לתנאי השוק, ונקבעים בהתאם להצעות שקיבלה החברה ממבטחי משנה. העלות כאמור אינה מהותית להראל השקעות.

באור 10 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח (המשך)

5. הנפקה ראשונה לציבור של חברת אקופיה סיינטיפיק בע"מ (להלן: "אקופיה")

ביום 24 בנובמבר 2020 השלימה אקופיה, בה מחזיקה החברה, הנפקה ראשונה לציבור (IPO) לפי שווי חברה של 300 מיליוני דולר לפני הכסף, המשקף עבור החברה עליית ערך אינדיקטיבית של כ-100 מיליוני ש"ח לפני מס. המסחר במניות אקופיה החל ביום 29 בנובמבר 2020.

הראל חברה לביטוח בע"מ

נספחים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

לכבוד

בעלי המניות של הראל חברה לביטוח בע"מ

א.ג.נ.,

הנדון: דוח מיוחד של רואי החשבון המבקרים על מידע כספי ביניים נפרד לפי דרישת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981

מבוא

סקרנו את המידע הכספי הביניים הנפרד המובא לפי דרישת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 של הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "החברה") ליום 30 בספטמבר 2020 ולתקופות של תשעה ושלשה חודשים שהסתיימו באותו תאריך ואשר נכלל בנספח א' לדוחות הכספיים של החברה. המידע הכספי הביניים הנפרד הינו באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא להביע מסקנה על המידע הכספי הביניים הנפרד לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה (ישראל) 2410 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי נפרד לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום של נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הביניים הנפרד הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בחוזר ביטוח 1-15-2015.

סומך חייקין
רואי חשבון

30 בנובמבר 2020

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו")

להלן נתונים כספיים תמציתיים על בסיס הדוחות הכספיים הנפרדים של החברה (להלן - דוחות סולו), הערוכים לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS). המדיניות החשבונאית שפורטה בבאור 3 לעיל בדבר עיקרי המדיניות החשבונאית, יושמה בהכנת באור תמציתי זה, למעט המפורט להלן:

- א. מדידת ההשקעות בחברות מוחזקות המחושבת על בסיס שיטת השווי המאזני.
- ב. זכויות במקרקעין כוללות גם זכויות במקרקעין המוחזקות באמצעות חברה מוחזקת שהחזקת זכויות אלה הוא עיסוקה היחיד.

דוחות על המצב הכספי ביניים

31 בדצמבר 2019 (מבוקר) מיליוני ש"ח	2019 (בלתי מבוקר) מיליוני ש"ח	30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר) מיליוני ש"ח	
			נכסים
1,014	985	781	נכסים בלתי מוחשיים
2,197	2,194	2,196	הוצאות רכישה נדחות
1,354	1,361	1,357	רכוש קבוע
2,420	2,475	1,814	השקעות בחברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
1,769	1,702	1,797	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
1,971	1,845	2,009	נדל"ן להשקעה אחר
4,145	4,153	4,154	נכסי ביטוח משנה
*-	*-	-	נכסי מסים שוטפים
1,270	1,382	1,553	חייבים ויתרות חובה
1,310	1,317	1,266	פרמיה לגבייה
61,562	58,906	60,471	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
			השקעות פיננסיות אחרות
10,417	9,646	10,162	נכסי חוב סחירים
12,923	12,642	12,735	נכסי חוב שאינם סחירים
1,229	1,148	1,385	מניות
2,089	2,135	2,036	אחרות
26,658	25,571	26,318	סך כל ההשקעות הפיננסיות האחרות
2,897	2,984	3,322	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
1,599	1,123	1,434	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
110,166	105,998	108,472	סך כל הנכסים
67,202	64,634	66,985	סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה

* יישום למפרע של חוזר ביטוח חדש - ראה נספח א'(ג')

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

דוחות על המצב הכספי ביניים (המשך)

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2019	2019	2020	2020	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
869	869	869	869	הון והתחייבויות
1,115	970	1,082	1,082	הון
*3,505	*3,351	3,000	3,000	הון מניות ופרמיה על מניות
5,489	5,190	4,951	4,951	קרנות הון
				עודפים
				סך כל ההון
				התחייבויות
*27,683	*27,452	27,456	27,456	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
66,551	63,923	66,430	66,430	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
*1,091	*987	934	934	התחייבויות מסים נדחים
238	247	242	242	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
*34	*21	133	133	התחייבויות מסים שוטפים
3,464	3,294	2,982	2,982	זכאים ויתרות זכות
5,616	4,884	5,344	5,344	התחייבויות פיננסיות
104,677	100,808	103,521	103,521	סך כל ההתחייבויות
110,166	105,998	108,472	108,472	סך כל ההון וההתחייבויות

* יישום למפרע של חוזר ביטוח חדש - ראה נספח א' (ג')

שלומית זק"ש אנגל מנהלת הכספים	אריק פרץ משנה למנכ"ל ומנהל חטיבת כספים ומשאבים	מישל סיבונגי מנהל כללי	יאיר המבורגר יו"ר הדירקטוריון
----------------------------------	--	---------------------------	----------------------------------

תאריך אישור הדוחות: 30 בנובמבר 2020

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

דוחות רווח והפסד ביניים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
	2019	2019	2020	2020	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
14,573	3,883	3,550	10,989	10,662	פרמיות שהורווחו ברוטו
1,643	425	409	1,237	1,182	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
12,930	3,458	3,141	9,752	9,480	פרמיות שהורווחו בשייר
7,797	827	2,426	5,557	(619)	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
808	198	113	559	360	הכנסות מדמי ניהול
310	76	69	241	201	הכנסות מעמלות
21,845	4,559	5,749	16,109	9,422	סך כל ההכנסות
*19,445	*4,520	4,839	*14,396	7,406	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
1,154	311	317	840	923	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
18,291	4,209	4,522	13,556	6,483	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
2,497	637	590	1,873	1,808	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
820	208	202	622	574	הוצאות הנהלה וכלליות
7	2	-	6	2	הוצאות אחרות
162	12	50	123	133	הוצאות מימון, נטו
21,777	5,068	5,364	16,180	9,000	סך כל ההוצאות
232	33	15	160	36	חלק החברה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
300	(476)	400	89	458	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
*6	*(191)	134	*(55)	129	מסים על ההכנסה (הטבת מס)
294	(285)	266	144	329	רווח (הפסד) לתקופה

* יישום למפרע של חוזר ביטוח חדש - ראה נספח א'(ג')

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

דוחות ביניים על הרווח הכולל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
	2019	2020	2019	2020	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
*294	*(285)	266	*144	329	רווח (הפסד) לתקופה
					פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד
889	247	163	685	(84)	שינוי נטו, בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
(113)	(28)	(65)	(92)	(144)	שינוי נטו, בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
30	9	34	25	143	הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד חלק הקבוצה ברווח (בהפסד) כולל של חברות מוחזקות מטופלות לפי שיטת השווי המאזני הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילות חוץ הטבת מס (מסים על ההכנסה) המתייחסים לנכסים פיננסיים זמינים למכירה
23	2	5	19	(11)	הטבת מס (מסים על ההכנסה) בגין פריטי רווח כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד
(49)	(29)	9	(74)	7	הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד חלק הקבוצה ברווח (בהפסד) כולל של חברות מוחזקות מטופלות לפי שיטת השווי המאזני הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילות חוץ הטבת מס (מסים על ההכנסה) המתייחסים לנכסים פיננסיים זמינים למכירה
(278)	(79)	(49)	(214)	27	הטבת מס (מסים על ההכנסה) בגין פריטי רווח כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד
14	9	(3)	22	(2)	הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד חלק הקבוצה ברווח (בהפסד) כולל של חברות מוחזקות מטופלות לפי שיטת השווי המאזני הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילות חוץ הטבת מס (מסים על ההכנסה) המתייחסים לנכסים פיננסיים זמינים למכירה
516	131	94	371	(64)	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועבר או יועבר לרווח והפסד, נטו ממס פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד
26	1	(1)	26	36	קרן הערכה מחדש לגבי פריטי רכוש קבוע
(6)	(8)	(8)	(12)	1	מדידה מחדש של תכנית הטבה מוגדרת הטבת מס (מסים על ההכנסה) בגין פריטי רווח כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד
(5)	3	3	(3)	(10)	רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלא יועבר לרווח והפסד, נטו ממס
15	(4)	(6)	11	27	
531	127	88	382	(37)	סך רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה
825	(158)	354	526	292	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה

* יישום למפרע של חוזר ביטוח חדש - ראה נספח א'(ג')

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טוח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
4,449	3,692	2,521	-	10,662
123	246	813	-	1,182
4,326	3,446	1,708	-	9,480
(731)	(1)	56	57	(619)
357	1	-	2	360
32	13	156	-	201
3,984	3,459	1,920	59	9,422
2,897	2,859	1,650	-	7,406
73	331	519	-	923
2,824	2,528	1,131	-	6,483
629	674	505	-	1,808
289	216	37	32	574
2	-	-	-	2
5	9	1	118	133
3,749	3,427	1,674	150	9,000
(3)	(3)	(9)	51	36
232	29	237	(40)	458
(11)	(7)	(30)	(4)	(52)
221	22	207	(44)	406
11,669	6,460	9,327	-	27,456
60,987	5,443	-	-	66,430

פרמיות שהורווחו ברוטו
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מדמי ניהול
הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנחלה וכלליות
הוצאות אחרות
הוצאות מימון, נטו
סך כל ההוצאות
חלק ברווחי (בהפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)

סה"כ	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טוח			
	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טוח
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
3,550	-	843	1,232	1,475
409	-	273	95	41
3,141	-	570	1,137	1,434
2,426	75	38	206	2,107
113	1	-	-	112
69	-	49	4	16
5,749	76	657	1,347	3,669
4,839	-	460	1,110	3,269
317	-	133	159	25
4,522	-	327	951	3,244
590	-	182	208	200
202	14	12	78	98
50	44	(2)	5	3
5,364	58	519	1,242	3,545
15	17	(6)	-	4
400	35	132	105	128
137	64	27	19	27
537	99	159	124	155
27,456	-	9,327	6,460	11,669
66,430	-	-	5,443	60,987

פרמיות שהורווחו ברוטו
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מדמי ניהול
הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות (הכנסות) מימון, נטו
סך כל ההוצאות
חלק ברווחי (בהפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח לפני מסים על ההכנסה
רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

ס"ה ב	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
10,989	-	2,523	3,664	4,802
1,237	-	808	310	119
9,752	-	1,715	3,354	4,683
5,557	201	178	449	4,729
559	3	-	3	553
241	-	155	53	33
16,109	204	2,048	3,859	9,998
14,396	-	1,700	3,628	*9,068
840	-	453	297	90
13,556	-	1,247	3,331	8,978
1,873	-	504	737	632
622	30	35	223	334
6	-	-	-	6
123	129	(25)	13	6
16,180	159	1,761	4,304	9,956
160	73	60	18	9
89	118	347	(427)	51
577	196	104	85	192
666	314	451	(342)	243
27,452	-	9,516	5,991	*11,945
63,923	-	-	5,229	58,694

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנחלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות (הכנסות) מימון, נטו
סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

* יישום למפרע של חוזר ביטוח חדש - ראה נספח א' (ג')

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
3,883	-	855	1,256	1,772
425	-	280	106	39
3,458	-	575	1,150	1,733
827	31	22	63	711
198	1	-	1	196
76	-	49	14	13
4,559	32	646	1,228	2,653
4,520	-	688	1,514	*2,318
311	-	209	86	16
4,209	-	479	1,428	2,302
637	-	183	244	210
208	9	10	75	114
2	-	-	-	2
12	24	(9)	(1)	(2)
5,068	33	663	1,746	2,626
33	23	(3)	3	10
(476)	22	(20)	(515)	37
194	61	29	30	74
(282)	83	9	(485)	111
27,452	-	9,516	5,991	*11,945
63,923	-	-	5,229	58,694

פרמיות שהורווחו ברוטו
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מדמי ניהול
הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות אחרות
הוצאות (הכנסות) מימון, נטו
סך כל ההוצאות
חלק ברווחי (בהפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאוזני
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
* יישום למפרע של חוזר ביטוח חדש - ראה נספח א'(ג)

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)

סה"כ	לא מיוחס		ביטוח חיים	
	למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	והיסכון ארוך טווח
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
14,573	-	3,396	4,922	6,255
1,643	-	1,091	392	160
12,930	-	2,305	4,530	6,095
7,797	306	217	624	6,650
808	(6)	-	4	810
310	-	205	68	37
21,845	300	2,727	5,226	13,592
19,445	-	2,400	4,779	*12,266
1,154	-	638	404	112
18,291	-	1,762	4,375	12,154
2,497	-	698	962	837
820	48	47	297	428
7	-	-	-	7
162	167	(27)	16	6
21,777	215	2,480	5,650	13,432
232	117	74	24	17
300	202	321	(400)	177
800	283	154	116	247
1,100	485	475	(284)	424
27,683	-	9,522	6,175	*11,986
66,551	-	-	5,402	61,149

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות (הכנסות) מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

* יישום למפרע של חוזר ביטוח חדש - ראה נספח א' (גי')

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)

ס"ה כ	ענפי חבויות אחרים **	ענפי רכוש ואחרים *	רכב רכוש	רכב חובה
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
2,659	701	778	707	473
876	259	601	11	5
1,783	442	177	696	468
75	(44)	10	65	44
1,708	486	167	631	424
56	24	10	4	18
156	33	120	3	-
1,920	543	297	638	442
1,650	544	420	408	278
519	159	361	9	(10)
1,131	385	59	399	288
505	119	168	150	68
37	9	9	10	9
1	1	-	-	-
1,674	514	236	559	365
(9)	(4)	-	(1)	(4)
237	25	61	78	73
(30)	(15)	(1)	(2)	(12)
207	10	60	76	61
9,327	5,223	974	560	2,570
6,477	3,268	171	549	2,489

פרמיות ברוטו
פרמיות ביטוח משנה
פרמיות בשייר
שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
פרמיות שהורווחו בשייר
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות מימון, נטו
סך כל ההוצאות
חלק בהפסדי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח לפני מסים על ההכנסה
הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר 2020
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 בספטמבר 2020

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 78% מסך הפרמיות בענפים אלו.
** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 75% מסך הפרמיות בענפים אלו.

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים *	ענפי חבויות אחרים **	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
112	195	253	151	711
2	3	194	71	270
110	192	59	80	441
(22)	(25)	1	(83)	(129)
132	217	58	163	570
13	3	4	18	38
-	1	37	11	49
145	221	99	192	657
47	142	120	151	460
(5)	3	103	32	133
52	139	17	119	327
25	60	56	41	182
2	2	2	6	12
(1)	-	-	(1)	(2)
78	201	75	165	519
(3)	(1)	-	(2)	(6)
64	19	24	25	132
10	2	-	15	27
74	21	24	40	159
2,570	560	974	5,223	9,327
2,489	549	171	3,268	6,477

פרמיות ברוטו
פרמיות ביטוח משנה
פרמיות בשייר
שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
פרמיות שהורווחו בשייר
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הכנסות מימון, נטו
סך כל ההוצאות
חלק בהפסדי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח לפני מסים על ההכנסה
רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר 2020
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 בספטמבר 2020

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 80% מסך הפרמיות בענפים אלו.
** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 66% מסך הפרמיות בענפים אלו.

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

רכב חובה	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות אחרים**	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
554	778	677	2,701
6	597	246	859
548	181	431	1,842
88	11	(60)	127
460	170	491	1,715
69	12	82	178
-	122	29	155
529	304	602	2,048
339	313	686	1,700
(9)	270	182	453
348	43	504	1,247
69	171	126	504
9	9	8	35
(10)	(1)	(12)	(25)
416	222	626	1,761
24	2	29	60
137	84	5	347
42	3	50	104
179	87	55	451
2,676	934	5,302	9,516
2,552	175	3,142	6,459

פרמיות ברוטו
 פרמיות ביטוח משנה
 פרמיות בשייר
 שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הכנסות מימון, נטו
סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח לפני מסים על ההכנסה
 רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר 2019
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 בספטמבר 2019

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 78% מסך הפרמיות בענפים אלו.
 ** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 74% מסך הפרמיות בענפים אלו.

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)				
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות אחרים**	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
135	185	249	147	716
3	2	193	82	280
132	183	56	65	436
(21)	(22)	(1)	(95)	(139)
153	205	57	160	575
8	2	3	9	22
-	1	38	10	49
161	208	98	179	646
155	126	106	301	688
-	5	100	104	209
155	121	6	197	479
27	54	56	46	183
2	2	2	4	10
(3)	(1)	(1)	(4)	(9)
181	176	63	243	663
(1)	(1)	-	(1)	(3)
(21)	31	35	(65)	(20)
12	2	1	14	29
(9)	33	36	(51)	9
2,676	604	934	5,302	9,516
2,552	590	175	3,142	6,459

פרמיות ברוטו
פרמיות ביטוח משנה
פרמיות בשייר
שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
פרמיות שהורווחו בשייר
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הכנסות מימון, נטו
סך כל ההוצאות
חלק בהפסדי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר 2019
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 בספטמבר 2019

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 81% מסך הפרמיות בענפים אלו.
 ** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 64% מסך הפרמיות בענפים אלו.

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)				
סה"כ	ענפי חבויות אחרים**	ענפי רכוש ואחרים*	רכב רכוש	רכב חובה
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
3,452	968	983	854	647
1,091	316	755	13	7
2,361	652	228	841	640
56	(5)	(1)	36	26
2,305	657	229	805	614
217	101	15	18	83
205	40	160	5	-
2,727	798	404	828	697
2,400	997	413	498	492
638	275	357	15	(9)
1,762	722	56	483	501
698	165	234	198	101
47	11	12	13	11
(27)	(13)	(1)	(2)	(11)
2,480	885	301	692	602
74	36	2	6	30
321	(51)	105	142	125
154	75	4	13	62
475	24	109	155	187
9,522	5,437	884	539	2,662
6,535	3,306	158	526	2,545

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 78% מסך הפרמיות בענפים אלו.
** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 77% מסך הפרמיות בענפים אלו.

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

ג. יישום למפרע של חוזר ביטוח חדש

ביום 29 במרץ 2020 פורסם חוזר ביטוח 2020-1-5, שעניינו תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - בדיקת נאותות העתודה (LAT) (להלן: "החוזר"). בהתאם לחוזר שונתה רמת ההקבצה באופן שניתן לחשב את ה-LAT ברמת כל מגזר ביטוח חיים ביחד. בהתאם לחוזר תחום הסיעוד ימשיך ויחושב בנפרד. הוראות החוזר נכנסו לתוקף ברבעון הראשון של 2020 בדרך של יישום למפרע. להלן השפעות החוזר על מספרי השוואה בנתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים. יודגש כי כלל השפעות החוזר קיבלו ביטוי בענף ביטוח חיים ולא הייתה לחוזר השפעה על מגזרי הפעילות והענפים האחרים של החברה.

(1) השפעת החוזר על הדוח על המצב הכספי:

ליום 30 בספטמבר 2019			
כמדווח בדוחות כספיים אלה	השינוי	כפי שדווח בעבר (בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
27,452	(680)	28,132	התחייבויות
987	57	930	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
21	21	-	התחייבויות בגין מסים נדחים
-	(167)	167	התחייבויות מסים שוטפים
3,351	435	2,916	נכסים
			נכסי מסים שוטפים
			הון
			עודפים

ליום 31 בדצמבר 2019			
כמדווח בדוחות כספיים אלה	השינוי	כפי שדווח בעבר (מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
27,683	(720)	28,403	התחייבויות
1,091	49	1,042	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
34	34	-	התחייבויות בגין מסים נדחים
-	(173)	173	התחייבויות מסים שוטפים
3,505	464	3,041	נכסים
			נכסי מסים שוטפים
			הון
			עודפים

(2) השפעת החוזר על ההון:

ליום 1 בינואר 2019			
כמדווח בדוחות כספיים אלה	השינוי	כפי שדווח בעבר (מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
3,340	246	3,094	יתרת עודפים

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

ג. יישום למפרע של חוזר ביטוח חדש (המשך)

(3) השפעת החוזר על דוח רווח והפסד ורווח כולל אחר:

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019

כמדווח בדוחות כספיים אלה	השינוי	כפי שדווח בעבר (בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
14,396	(289)	14,685
(55)	100	(155)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו הטבת מס

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019

כמדווח בדוחות כספיים אלה	השינוי	כפי שדווח בעבר (בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
4,520	(179)	4,699
(191)	62	(253)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו הטבת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019

כמדווח בדוחות כספיים אלה	השינוי	כפי שדווח בעבר (בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
19,445	(329)	19,774
6	111	(105)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו מסים על ההכנסה (הטבת מס)

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

ד. קשרים, התקשרויות ועסקאות מהותיות עם חברות מוחזקות

1. לעניין השפעות התפשטות נגיף הקורונה על הקבוצה, ראה [באור 1](#) בדוחות הכספיים המאוחדים.
2. לעניין פרסום תשקיף מדף ע"י הראל הנפקות ראה [באור 9](#) לדוחות הכספיים המאוחדים.
3. לעניין שינוי מבנה - הראל פנסיה וגמל, ראה [באור 9](#) לדוחות הכספיים המאוחדים.
4. לעניין שינוי מבנה - העברת מלוא הון המניות של סטנדרד לחברה לצורך מיזוג סטנדרד לחברה, ראה [באור 9](#) לדוחות הכספיים המאוחדים.
5. לעניין התקשרות בהסכם עם הכשרה חברה לביטוח בע"מ, ראה [באור 9](#) לדוחות הכספיים המאוחדים.
6. לעניין פדיון מוקדם מלא של אגרות חוב (סדרה ד') של הראל הנפקות לאחר תקופת הדוח, ראה [באור 6](#) ו**באור 9** לדוחות הכספיים המאוחדים.
7. לעניין אישור השקעה והקמה של שותפות תשי" 4, ראה [באור 7](#) ו**באור 9** לדוחות הכספיים המאוחדים.
8. לעניין עדכון מחקר הנוגע לגיל פרישה ומימוש קצבה בשילוב מודל תלוי גיל, ראה [באור 9](#) לדוחות הכספיים המאוחדים.
9. לעניין תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - פרמיית אי נזילות, ראה [באור 9](#) לדוחות הכספיים המאוחדים.
10. לעניין חוזר לעניין אופן הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת חישוב בדיקות נאותות העתודה (LAT), ראה [באור 9](#) לדוחות הכספיים המאוחדים.
11. לעניין מפת דרכים לאימוץ תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 (IFRS) - חוזי ביטוח, ראה [באור 9](#) לדוחות הכספיים המאוחדים.
12. לעניין פעילות בתחום המשכנתא הפוכה באמצעות חברת הראל +60 בע"מ, ראה [באור 9](#) לדוחות הכספיים המאוחדים.
13. לעניין אישור מדיניות תגמול מעודכנת של החברה, ראה [באור 9](#) לדוחות הכספיים המאוחדים.
14. לעניין מינוי בן המבורגר כדירקטור בחברה, ראה [באור 9](#) לדוחות הכספיים המאוחדים.
15. לעניין העמדת אשראי לחברת המצפן, ראה [באור 9](#) לדוחות הכספיים המאוחדים.
16. לעניין ריבית היוון קצבאות ביטוח לאומי, ראה [באור 9](#) לדוחות הכספיים המאוחדים.
17. לעניין אישור מדיניות תגמול מעודכנת של הראל השקעות, ראה [באור 10](#) לדוחות הכספיים המאוחדים.
18. לעניין אישור תנאי העסקה של בעלי השליטה, ראה [באור 10](#) לדוחות הכספיים המאוחדים.
19. לעניין דוח יחס כושר פירעון כלכלי של החברה, ראה [באור 10](#) לדוחות הכספיים המאוחדים.
20. לעניין מדיניות ניהול ההון של החברה, ראה [באור 8](#) לדוחות הכספיים המאוחדים.
21. לעניין אישור הארכת פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה, ראה [באור 10](#) לדוחות הכספיים המאוחדים.
22. לעניין הנפקה ראשונה לציבור של חברת אקופיה סיינטיפיק בע"מ, ראה [באור 10](#) לדוחות הכספיים המאוחדים.
23. ביום 13 באוגוסט 2020 התקשרה החברה בהסכם למתן הלוואה בסך 5 מיליוני ש"ח לוריס סוכנויות לביטוח בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של החברה. ההלוואה תישא ריבית שנתית בהתאם לשיעור שיקבע מעת לעת מכח סעיף 3(י) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש]. ההלוואה כאמור ניתנה במהלך חודש אוגוסט 2020.

נספח ב - פירוט נכסים עבור השקעות פיננסיות אחרות בחברות ביטוח בקבוצה

א. פירוט השקעות פיננסיות אחרות

ליום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)

סך הכל	הלוואות וחייבים	מוחזקים לפידיון	זמינים למכירה	משוערכים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
10,712	-	67	10,485	160	נכסי חוב סחירים (א)
12,813	12,813	-	-	-	נכסי חוב שאינם סחירים (*)
1,438	-	-	1,438	-	מניות (א)
2,105	-	-	2,008	97	אחרות (א)
27,068	12,813	67	13,931	257	סך הכל

ליום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

סך הכל	הלוואות וחייבים	מוחזקים לפידיון	זמינים למכירה	משוערכים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
10,394	-	98	10,100	196	נכסי חוב סחירים (א)
12,746	12,746	-	-	-	נכסי חוב שאינם סחירים (*)
1,195	-	-	1,195	-	מניות (א)
2,201	-	-	1,946	255	אחרות (א)
26,536	12,746	98	13,241	451	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)

סך הכל	הלוואות וחייבים	מוחזקים לפידיון	זמינים למכירה	משוערכים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
11,157	-	79	10,892	186	נכסי חוב סחירים (א)
13,023	13,023	-	-	-	נכסי חוב שאינם סחירים (*)
1,273	-	-	1,273	-	מניות (א)
2,154	-	-	1,998	156	אחרות (א)
27,607	13,023	79	14,163	342	סך הכל

(*) לפירוט הרכב נכסי חוב שאינם סחירים ראה באור ב' "מכשירים פיננסיים" בדוחות המאוחדים.

נספח ב - פירוט נכסים עבור השקעות פיננסיות אחרות בחברות ביטוח בקבוצה (המשך)

1. נכסי חוב סחירים

עלות מופחתת			הערך בספרים			
ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר		
2019	2019	2020	2019	2019	2020	
(מבוקר)	בלתי מבוקר)	בלתי מבוקר)	(מבוקר)	בלתי מבוקר)	בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
5,587	5,016	5,219	5,894	5,278	5,558	אגרות חוב ממשלתיות
4,931	4,808	4,952	5,263	5,116	5,154	נכסי חוב אחרים:
10,518	9,824	10,171	11,157	10,394	10,712	נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
			-	-	7	סך הכל נכסי חוב סחירים
						ירידות ערך שזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

2. מניות

עלות			הערך בספרים			
ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר		
2019	2019	2020	2019	2019	2020	
(מבוקר)	בלתי מבוקר)	בלתי מבוקר)	(מבוקר)	בלתי מבוקר)	בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
672	677	824	899	867	1,115	מניות סחירות
272	256	259	374	328	323	מניות שאינן סחירות
944	933	1,083	1,273	1,195	1,438	סך כל המניות
			89	104	100	ירידות ערך שזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

3. השקעות פיננסיות אחרות

עלות			הערך בספרים			
ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר		
2019	2019	2020	2019	2019	2020	
(מבוקר)	בלתי מבוקר)	בלתי מבוקר)	(מבוקר)	בלתי מבוקר)	בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
410	452	410	444	470	441	השקעות פיננסיות סחירות
1,243	1,233	1,327	1,710	1,731	1,664	השקעות פיננסיות שאינן סחירות
1,653	1,685	1,737	2,154	2,201	2,105	סך כל ההשקעות הפיננסיות האחרות
			127	148	121	ירידות ערך שזקפו לרווח והפסד (במצטבר)
			364	340	224	מכשירים נגזרים המוצגים בהתחייבויות פיננסיות

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בקרנות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, נגזרים פיננסיים, חוזים עתידיים, אופציות ומוצרים מובנים.